

Aabenraa Kommune
Digital annonce

Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 12-12-2024
Sagsnr.: 24/23813
Dok.løbenr.: 364562/24

Kontakt: Tina Ketelsen
Direkte tlf.: 7376 7864
E-mail: tket@aabenraa.dk

Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen af husdyrbruget på Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov

Aabenraa Kommunes Team Miljø har den 12. december 2024 meddelt tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven¹ til husdyrbruget på Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov, matr. nr. 5, Hynding, Ravsted.

Ejendommen meddeles tillægsgodkendelse til følgende nye produktionsarealer, gulvtyper og dyretyper:

Stald	Produktion	Staldstørrelse m²	Produktionsareal m²
2024 Kalvestald	Kalve (under 6 mdr.); dybstrøelse	2.650	1.239
2024 Ny kostald	Malkekøer, kvier og stude; fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	3.339	2.235
I alt			3.474

Desuden meddeles der tillægsgodkendelse til følgende nye tekniske anlæg:

- Etablering af en drivgang mellem den nye kostald og den eksisterende kostald.

Miljøgodkendelsen kan ses i sin helhed på de følgende sider.

Afgørelser efter husdyrbrugloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer

- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt.
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.
- Sundhedsstyrelsen.
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85.
- Lokale foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 86.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 87.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø-og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø-og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Aabenraa Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø-og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt den 12. december 2024 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget senest den 9. januar 2025, der er dagen for klagefristens udløb.

Der kan i øvrigt henvises til miljøgodkendelsens afsnit C "Offentlighed og klagevejledning".

Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse
af husdyrbruget
Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov

§ 16a, stk. 4

Lovbekendtgørelse nr. 520
af 1. maj 2019 om
husdyrbrug og anvendelse af
gødning m.v. med senere
ændringer

Godkendelsesdato:
12. december 2024

Aabenraa Kommune
Plan, Teknik & Miljø
Team Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76

Baggrund og læsevejledning

Kommunens afgørelse, vilkår der gælder for husdyrbruget samt de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledningen, og bilag kan læses i kapitel A, B, C og D.

Som følge af husdyrbrugloven¹ skal ansøger indsende oplysninger om en række forhold, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens² bilag 1, punkt A og B. Kommunen skal i sin afgørelse beskrive husdyrbrugets særkender samt vurdere og begrunde, at det ansøgte ikke har en væsentlig indvirkning på miljøet, og at det opfylder de lovbestemte krav om anvendelse af den bedst tilgængelige teknik (BAT) på lugt- og ammoniakemission. Kommunen stiller de relevante vilkår, der sikrer, at husdyrbruget ikke har en væsentlig virkning på miljøet, samt at BAT er overholdt.

Husdyrbruget på Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år, og der er tidligere meddelt miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 1. Udvidelsen af husdyrbruget udløser derfor krav om en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelsen efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 4. Husdyrbruget har VVM-pligt, og der er krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik (BAT), for at ammoniakemissionen begrænses.

Ansøgningen indeholder en miljøkonsekvensrapport, som er vedlagt under kapitel E. Den vedlagte miljøkonsekvensrapport er et resultat af dialog imellem ansøger og Aabenraa Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen. Miljøkonsekvensrapporten og miljøgodkendelsen meddelt den 20. maj 2022 danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer

² Bekendtgørelse nr. 300 af 20. marts 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Indholdsfortegnelse

A.	Afgørelse	5
	Baggrund og særkender for afgørelsen	7
	Landskabelige værdier og særkender	7
	Erhvervsmæssigt nødvendigt	9
	Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav	9
	Natur	9
	Jord, grundvand og overfladevand	12
	Lugtgener	12
	Øvrige emissioner og gener	13
	Bedste tilgængelig teknik (BAT)	14
	Øvrige krav	15
	Samlet vurdering	16
	Lovgrundlag	16
	Udnyttelsesfrist	16
	Revurdering af miljøgodkendelsen	16
	Retsbeskyttelse	17
	Andre tilladelser og dispensationer	17
B.	Vilkår for husdyrbruget	18
	Afgørelse	18
	Indretning og drift	18
	Lugt	21
	Øvrige emissioner og gener	22
	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	22
	Jord, grundvand og overfladevand	23
	Egenkontrol	27
	Beredskabsplan	28
C.	Offentlighed og klagevejledning	29
	Naboorientering og partshøring	29
	Annoncering og afgørelse	29
	Klagevejledning	29
D.	Kommunens bilag	31
	Lugtkonsekvenszonen	31
	Behandling af høringssvar	32
E.	Miljøkonsekvensrapport	35

Datablad

Husdyrbrugets adresse:	Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov
Ansøger:	Lønholm Agro ApS
Ansøgers CVR-nummer:	40992405
Godkendelsesmyndighed:	Aabenraa Kommune
Godkendelsesdato:	12. december 2024
Sagsbehandler:	Laura Klaver
Kvalitetssikring:	Tine Oerter Trane
Ansøgningsmateriale:	Britt Bjerre Paulsen, Spiras
Sagsnr.:	24/23813
Kortmateriale:	Aabenraa Kommune, Geodatastyrelsen og Styrelsen for Dataforsyning og effektivisering, Skærmkort, WMS – tjeneste.
Lovgrundlag:	Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer (husdyrbrugloven).

A. Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen til husdyrbruget efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 4 på Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov, matr. nr. 5, Hynding, Ravsted til kvæghold med de stillede vilkår.

Der gives i tillægget godkendelse til at etablere en ny kalvestald på 2.650 m² med 1.239 m² dybstrøelsesareal og en ny kostald på 3.339 m² med 2.235 m² fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. De nuværende ungdyrstalde og en gyllebeholder på 2.050 m³ tages ud af drift og nedrives for at gøre plads til to nye stalde. Endvidere tages et dybstrøelsesareal i laden mod nord ud af drift. En tidligere godkendt fritliggende gyllebeholder på 6.000 m³ opføres ikke, og godkendelsen hertil frafalder.

Der godkendes følgende nye stalde og produktionsarealer:

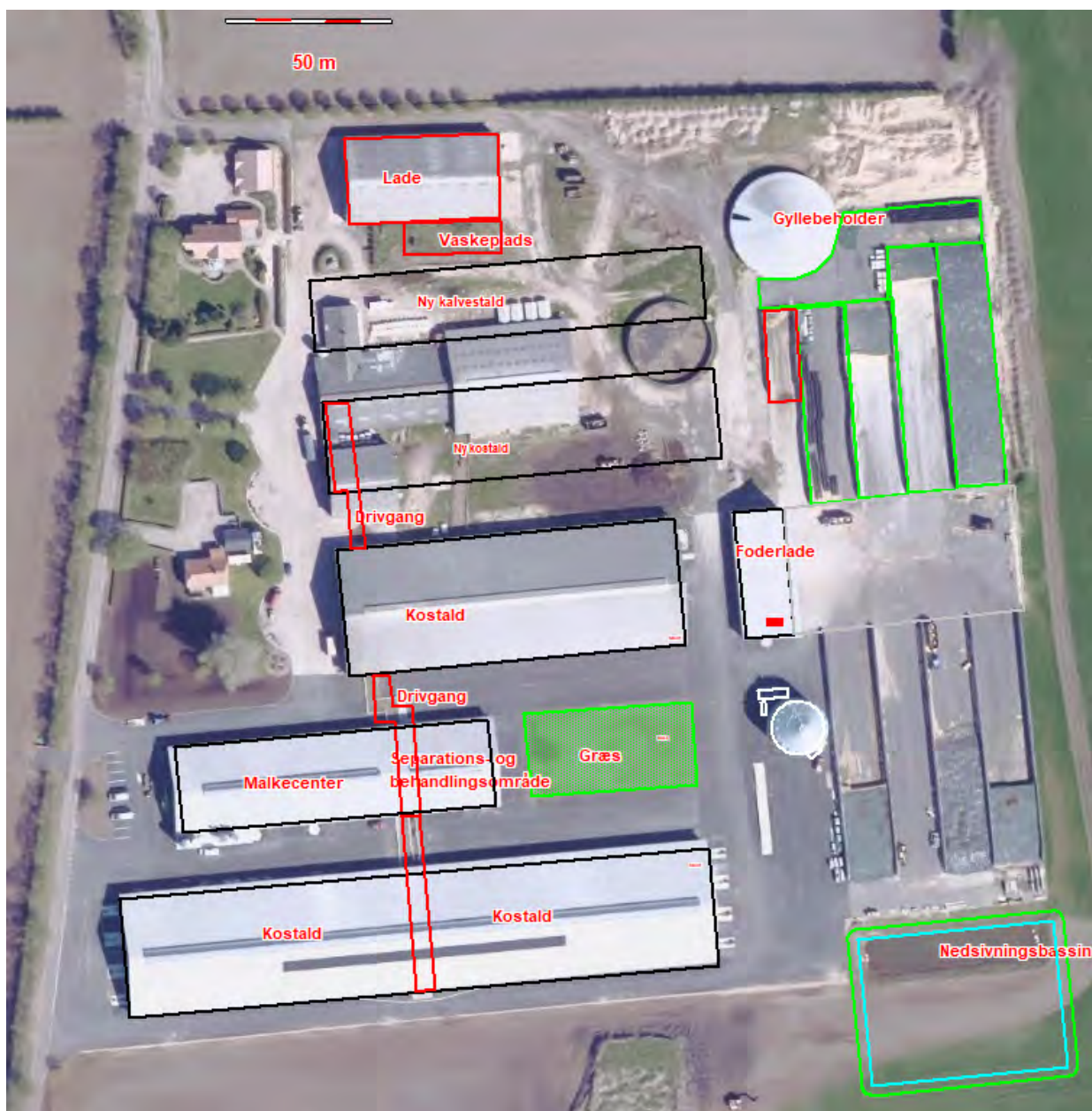
Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktionsareal m ²
2024 Kalvestald	Kalve (under 6 mdr.); dybstrøelse	2.650	1.239
2024 Ny kostald	Malkekøer, kvier og stude; fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	3.339	2.235
I alt			3.474

Der godkendes følgende øvrige nye anlæg:

- Etablering af en drivgang mellem den nye kostald og den eksisterende kostald.

De eksisterende og tidligere godkendte staldanlæg er godkendt jf. den oprindelige miljøgodkendelse af 20. maj 2022.

Det godkendte staldanlæg kan med denne tillægsgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over stalderne i Figur 1.

Figur 1. Oversigt over stalde, anmeldelsespligtige anlæg samt gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg.

Baggrund og særkender for afgørelsen

Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov modtog den 20. maj 2022 miljøgodkendelse efter § 16a, stk. 1 i husdyrbrugloven. Der blev meddelt miljøgodkendelse til at etablere en ny kostald på 6.595 m², en ny malkestald på 2.502 m² med behandlings- og separationsafsnit, en ny kalvestald på 1.657 m², ombygning/fornyelse af eksisterende ungdyrstald, udvidelse af plansiloanlægget til i alt ca. 8.100 m², en ny møddingsplads på 250 m², en ny vaskeplads, en ny foderlade på 579 m² og en ny fritliggende gyllebeholder på 6.000 m³ med fast teltoverdækning.

Den 27. oktober 2022 meddelt Aabenraa Kommune afgørelse om opførelse af en kornsilo i tilknytning til den nye foderlade.

Ny kostald, ny malkestald, udvidelse af plansiloanlægget, ny møddingsplads, ny foderlade og ny kornsilo er etableret. Den fritliggende gyllebeholder er ikke opført og ønskes ikke realiseret, hvorfor denne ikke videreføres i tillægsgodkendelsen. Ombygning/fornyelse af den eksisterende ungdyrstald samt etablering af den nye kalvestald er ikke realiseret.

Aabenraa Kommune har den 26. august 2024 modtaget en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelsen af kvægbruget på Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov. I forbindelse med tillægsgodkendelsen ønsker ansøger at ændre størrelsen på og placeringen af den nye kalvestald, samt etablere en ny kostald. Ansøger planlægger at etablere en kalvestald på 2.650 m² med 1.239 m² dybstrøelsesareal og en ny kostald på 3.339 m² med 2.235 m² fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. De nuværende ungdyrstalde og en gyllebeholder på 2.050 m³ tages ud af drift og nedrives for at gøre plads til to nye stalde. Endvidere tages et dybstrøelsesareal i laden mod nord ud af drift, og den tidligere godkendte fritliggende gyllebeholder opføres ikke, hvorfor godkendelsen hertil frafalder.

Aabenraa Kommune meddeler tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik (BAT). Det vurderes, at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Aabenraa Kommune vurderer, at tillægsgodkendelsen med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget sikrer, at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Denne tillægsgodkendelse er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsskema nr. 243 759, version 2, og miljøkonsekvensrapporten i kapitel E.

Landskabelige værdier og særkender

Nybyggeri og placering af anlæg

Husdyrbruget ligger i landzone ca. 2 km sydvest for landsbyen Ravsted og ca. 900 m øst for kommunegrænsen til Tønder Kommune.

Husdyrbruget er beliggende inden for landskabskarakterområdet 'Landbrugssletten', som omfatter det flade slettelandskab i den nordvestlige del af Aabenraa Kommune. Landskabet er kendetegnet ved et fladt terræn, hvor dyrkede marker afgrænses af en delvis brudt hegnstruktur og små, spredtliggende plantager. Flere småsøer, åer, vandløb og grøfter er med til at afspejle landskabets lavbunds karakter. Landskabet er et landbrugslandskab, hvor flere store og middelstore gårde ligger jævnt fordelt i landskabet.

Det fremgår af kommunens landskabskarakteranalyse, at landskabet vurderes at kunne rumme nyt og stort landbrugsbyggeri. Der lægges vægt på at sikre et ensartet og harmonisk udtryk i landskabet, hvorfor bebyggelsen bør placeres på en måde, så det følger eksisterende linjer og strukturer. Nyt byggeri bør desuden opføres i mørke farver inden for jordfarveskalaen, så byggeriet i videst muligt omfang tilpasses landskabets naturlige farver og derved nedtones. Landskabets eksisterende bevoksningsstruktur af især parallelle hegn kan med fordel anvendes som afskærmende beplantning, hvilket både gælder eksisterende strukturer samt ved etablering af ny beplantning.

Ansøger har i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.2 og 3.4 redegjort for de bygningsmæssige ændringer. Ejendommens samlede bygningsmasse fremstår synlig mod vest langs Hyndingholmvej ved forbikørsel. Læhegn i matrikelskellene mod nord, syd og øst samt læhegn på den vestlige side af Hyndingholmvej er med til at indramme og afskærme ejendommen. I forbindelse med denne tillægsgodkendelse etableres en kalvestald på ca. 120 x 22 m og en kostald på ca. 120 x 28 m, som angivet i Figur 1. Bygningerne opføres i grå søstenselementer, antracitgrå plader og antracitgrå tagplader, i ikke-reflekterende materialer, svarende til de eksisterende staldbygninger, så byggeriet nedtones og fremstår ensartet. For at gøre plads til de to nye stalde, nedrives de eksisterende ungdyrstalde og den lille gyllebeholder. Som følge af nedrivningen vil de nye stalde erstatte dele af den eksisterende bebyggelse og udfylde et hulrum i bygningsmassen, hvorved ejendommens samlede visuelle udtryk ikke ændres væsentligt. De to nye stalde etableres parallelt med de eksisterende stalde, og gavlerne vil flugte med den eksisterende kostald.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at to eksisterende læhegn syd for husdyrbruget skal bevares og vedligeholdes, for at fastholde afskærmningen af staldanlægget og minimere indblikket fra nabobeboelsen på Hyndingholmvej 11. Såfremt beplantningen fjernes, skal der genetableres beplantning, der opfylder samme afskærmende funktion.

Aabenraa Kommune vurderer, at der er gjort de nødvendige tiltag for at indpasse byggeriet i landskabet, og at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som én samlet enhed. Det vurderes, at byggeriets udformning og placering kan tilpasses landskabskarakteren og de værdier, der knytter sig hertil, såfremt tillægsgodkendelsens vilkår til placering af bygninger og anlæg, valg af farver og materialer samt besvarelse af eksisterende beplantning overholdes.

Bygge- og beskyttelseslinjer og kommunalplaner

Bygge- og beskyttelseslinjer:

Husdyrbruget er ikke beliggende inden for bygge- og beskyttelseslinjer.

Kommuneplanområder:

Området omkring husdyrbruget er et fladt, åbent landbrugsområde og er af samme grund udpeget som 'Større sammenhængende landskab' i kommuneplanen. Her skal erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri placeres og udformes, så der tages mest muligt hensyn til værdierne i det omgivende landskab. De nye stalde opføres i mørke jordfarver og afskærmes delvist af eksisterende bygningsmasse og læhegn i skel. De nye stalde erstatter dele af den eksisterende bygningsmasse, som nedrives, hvorved det samlede visuelle indtryk ikke ændres væsentligt. På baggrund af ovenstående vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke er i strid med de landskabelige interesser og kommuneplanens retningslinjer.

Husdyrbruget ligger delvist indenfor et område i kommuneplanen udpeget som 'Lavbundsareal der kan genoprettes'. Da de nye stalde ikke placeres indenfor de udpegede lavbundsarealer, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke er i strid med kommuneplanens retningslinjer.

Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget er beliggende ca. 13 km fra landegrænsen til Tyskland. Grundet afstanden til Tyskland vurderer Aabenraa Kommune, at husdyrbruget ikke vil medføre grænseoverskridende virkninger.

Da husdyrbruget er beliggende ca. 900 m fra kommunegrænsen til Tønder Kommune, har Tønder Kommune haft ansøgningsmaterialet i høring. Tønder Kommune har ikke haft bemærkninger til det ansøgte.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Ansøger har i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.18 redegjort for projektets erhvervsmæssige nødvendighed. Den nye kostald og den nye kalvestald er nødvendige for at leve op til de nye dyrevelfærdsregler, der træder i kraft i 2034, samt for at opnå optimal udnyttelse af malkestaldens kapacitet og en god logistik. Desuden er de eksisterende ungdyrstalde og faciliteter til kalve nedslidte, og der mangler plads til kalvene.

Bygningssættet vurderes ikke at få industrilignende karakter, da de to nye stalde erstatter dele af den eksisterende bygningsmasse, som nedrives, hvorved der bygges på samme byggefelt, og da husdyrbrugets samlede visuelle indtryk ikke ændres væsentligt.

Aabenraa Kommune vurderer, at der i tilstrækkelig grad er redegjort for det ansøgtes erhvervsmæssige nødvendighed, og at de to nye stalde er nødvendige for at sikre husdyrbrugets fortsatte udvikling og for at udnytte staldanlægget optimalt.

Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Natur

Ammoniakfølsom natur

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod en tilstandsændring forårsaget af en næringsberigelse, der overskrider naturens tålegrænse, må den luftbårne ammoniakdeposition fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i husdyrbrugloven ikke overstige fastlagte beskyttelsesniveauer, som kan findes i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 punkt D.

De naturområder, der er omfattet af § 7 i husdyrbrugloven, er inddelt i 3 kategorier efter deres ammoniakfølsomhed jf. nedenstående tabel.

Tabel 1. Tabel over ammoniakfølsom natur der er beskyttet efter husdyrbruglovens § 7.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder.	Maks totaldeposition afhængig af antal øvrige husdyrbrug i nærheden: 0,2 kg N/ha/år ved > 1 øvrige husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 øvrigt husdyrbrug 0,7 kg N/ha/år ved 0 øvrige husdyrbrug
Kategori 2. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder, i form af højmoser, lobeliesøer, heder >10 ha og overdrev >2,5 ha.	Maks totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, der er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven og ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha.	Maks merdeposition på 1,0 kg N/ha/år. Kommunen kan ved en konkret vurdering tillade en merdeposition på >1,0 kg N/ha/år indenfor de

angivne tålegrænser³, men kan ikke stille krav om merdeposition på <1,0 kg N/ha/år.

Det fremgår af husdyrbruglovens regelsæt, at beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivsforpligtelserne.

Tabel 2. Tabel over ammoniakdepositionen til nærliggende ammoniakfølsom natur, der er beskyttet efter husdyrbruglovens § 7.

Naturpunkt	Kategori	Merdeposition, kg N/ha/år	Totaldeposition, kg N/ha/år
Kat. 1, Draved Skov, mod nordvest	1	0,0	0,0
Kat. 1 overdrev	1	0,0	0,0
Kat. 2 overdrev	2	0,0	0,1
Mose mod vest (1)	3	0,2	0,3
Mose mod vest (2)	3	0,2	0,5
Mose mod vest (3)	3	3,4	7,7
Mose mod sydvest	3	0,2	0,4
Mose mod sydøst	3	0,8	1,1
Skov mod nord	3	0,6	1,6
Potentiel kat. 3 skov	3	0,3	0,5
§3 vandhul Ø	-	2,4	6,0

Det ansøgte medfører en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år til en kategori 3 mose ca. 180 m vest for husdyrbruget (punktet "Mose mod vest (3)"), og kommunen skal derfor foretage en konkret vurdering af, om der vil ske en tilstandsændring af mosen. Mosen modtager en merdeposition på 3,4 kg N/ha/år og en totaldeposition på 7,7 kg N/ha/år. Aabenraa Kommune foretog en besigtigelse af mosen i 2017 og 2021. Mosen dækker både et træbevokset areal omkring et vandhul samt et lysåbent areal, der grænser op til dyrket mark. De tørre dele af mosen fremstår skovagtig med høje egetræer og tjørn. I bunden vokser almindelig og dunet gedeblad, stor nælde og febernellikerod. Vandhullet er helt omkranset af arter af pil og et par andre arter af småtræer og høje buske, og vandfladen er dækket af andemad. Det fugtige område fremstår lysåbent og med en rand af kraftige græsser og grove stauder som alm. hundegræs, alm. kvik, eng-rottehale, stor nælde og gråbynke. Det våde/fugtige centrum er helt dækket af arter af pileurt (fersken- og vej-pileurt) og lidt lyse-siv, alm. rajgræs, alm. kvik og alm. hanekro. Af besigtigelsesnotatet fremgår det, at alle dele af mosen forekommer kraftigt eutrofierede, og på trods af den våde august i 2021 er udtørringen tydelig. Mosen vurderes i sin nuværende tilstand ikke at være sårbar eller kvælstoffølsom, idet den primære kvælstofpåvirkning stammer fra de tilstødende omdriftsarealer. Med en baggrundsbelastning på 16,2 kg N/ha/år, vil mosen modtage en totalbelastning på 23,9 kg N/ha/år, hvilket ikke overskrider den øvre tålegrænse for naturtypen, som vurderes til at være 25 kg N/ha/år, jf. DCE-notat.

Idet at husdyrbruglovens depositionsgrænser til ammoniakfølsom natur er overholdt for det ansøgte, vurderer Aabenraa Kommune, at der ikke vil forekomme tilstandsændringer i disse naturarealer.

Beskyttet natur

³ Notat fra DCE – National Center for Miljø og Energi af den 6. september 2018 om opdatering af empirisk baserede tålegrænser

Et § 3 beskyttet vandhul på en mark ca. 80 m øst for husdyrbruget modtager en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år, og kommunen skal derfor foretage en konkret vurdering af, om der vil ske en tilstandsændring af vandhullet. Vandhullet modtager en merdeposition på 2,4 kg N/ha/år og en totaldeposition på 6,0 kg N/ha/år. Vandhullet ligger i en intensivt dyrket mark og vurderes at være næringsrig. Ved gennemgang af luftfotos fremstår vandhullet med jævne mellemrum med et helt grønt vandspejl formentlig fra andemad og trådalger. Det vurderes, at størstedelen af næringen kommer fra den omkringliggende mark, da der mod nord, øst og syd dyrkes tæt op af søens brinker. Aabenraa Kommune vurderer derfor, at det ikke er relevant at sætte en øvre tålegrænse for den atmosfæriske ammoniakdeposition, da vandhullet modtager et langt større bidrag via tilstrømning fra de omkringliggende arealer. Aabenraa Kommune vurderer, at merdepositionen ikke medfører en tilstandsændring i vandhullet.

Da merdepositionen for de resterende § 3-naturarealer er under 1 kg N/ha/år, hvorunder der ikke forventes tilstandsændringer i ammoniakfølsom natur som følge af atmosfærisk deposition, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke medfører tilstandsændringer i beskyttet natur.

Den ammoniakfølsomme beskyttede natur er beskyttet efter husdyrbruglovens regler og behandles under afsnittet om ammoniakfølsom natur.

Fredede områder & kommunalplaner

Ingen af husdyrbrugets anlæg ligger overlappende med de kommunale udpegninger for områder med særlige økologiske forbindelser, særlige naturbeskyttelsesinteresser eller fredninger.

Internationale beskyttelsesområder

Da husdyrbruget ikke ligger i, eller i nær tilknytning til, et Natura 2000-område, vurderer Aabenraa Kommune, at ansøgningen ikke har en væsentlig indvirkning på internationale beskyttelsesområder. Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 98 'Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose', der består af fuglebeskyttelsesområde F62. Området ligger ca. 6,4 km sydøst for husdyrbruget.

Beskyttelsen af habitatnaturen i habitatområdet er indarbejdet i husdyrbruglovens regler for ammoniakfølsom natur, som vurderes i ovenstående afsnit om ammoniakfølsom natur. Det vurderes, at det ansøgte ikke har en væsentlig indvirkning på fuglebeskyttelsesområdet, da det ikke medfører tilstandsændringer i området natur.

Planter og dyr

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV afsnit b) vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der.

Der er registreret løgfrø (habitatdirektivets bilag IV) i to søer henholdsvis ca. 80 m øst og ca. 980 m sydøst for husdyrbruget, samt spidssnudet frø (habitatdirektivets bilag IV) i en sø ca. 680 m nordvest for husdyrbruget. Der er registreret butsnudet frø (habitatdirektivets bilag V) i fire søer ca. 550-780 m syd for husdyrbruget. Endvidere er der registreret lille vandsalamander i en sø ca. 75 m øst for husdyrbruget og i to søer ca. 550 m syd for husdyrbruget. Det vurderes dog, jf. vurderingerne i tidligere afsnit, at der som følge af det ansøgte ikke sker en tilstandsændring i området natur, der vil medføre en forværring af paddernes levevilkår.

Det kan ikke udelukkes, at der forekommer beskyttede flagermus omkring gården. Da der hverken fjernes gamle træer eller bygninger i det ansøgte eller forekommer tilstandsændringer i naturarealer, vurderer Aabenraa Kommune, at området dyre- og planteliv ikke forværres af det ansøgte.

Aabenraa Kommune har ikke kendskab til, at der er registreret andre dyre- eller plantearter som er beskyttet af habitatdirektivets bilag IV eller V i husdyrbrugets nærhed.

Jord, grundvand og overfladevand

Der etableres afløb i den nye kalvestald, som ledes til gyllesystemet i den nye kostald. Gylle fra kostaldene afhentes fra fortankene til biogasanlæg.

Der er etableret et udsprinklingsanlæg, således at overfladevand fra plansiloanlægget og forpladsen ledes til en pumpebrønd, hvorfra det sprinkles ud, når jorden er tjenlig til at optage det. I perioder, hvor det ikke er muligt at udsprinkle, vil pladsvandet i stedet blive pumpet til gyllebeholder, hvorfra det køres ud ligesom gylle.

Tagvand fra de to nye stalde og rene kørearealer vil blive ledt til det eksisterende nedsivningsbassin, som udvides. Der vil særskilt blive ansøgt om udlednings-/nedsivningstilladelse til tagvandet fra de nye bygninger.

Under de nye stalde og nye kørearealer, som asfalteres, påtænker ansøger at anvende slagter til at opbygge fundamentet. Slaggen støbes ind i fundamentet, så den indkapsles, og ikke kan give anledning til forurening. Hvis der anvendes slagter, bliver det håndteret og udlagt i overensstemmelse med særskilt tilladelse. Region Syddanmark kortlægger arealerne, hvor der udlægges slagter.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at afløbsforholdene skal stemme overens med de indsendte afløbsplaner, samt at udsprinklingsanlægget skal overholde Landbrugets Byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand

Aabenraa Kommune vurderer, at der på baggrund af miljøgodkendelsen og denne tillægsgodkendelse ikke forekommer en væsentlig virkning på den miljømæssige tilstand af jord, grundvand og overfladevand, såfremt de stillede vilkår og husdyrbrugloven med bekendtgørelser overholdes.

Lugtgener

Aabenraa Kommune har vurderet, at lugtmarkørerne for nærmeste nabo, nærmeste samlet bebyggelse og nærmeste byzone er placeret korrekt i husdyrgodkendelse.dk.

Aabenraa Kommune vurderer endvidere, at da det nærmeste lokalplanlagte område i landzonen er beliggende længere væk end nærmeste samlet bebyggelse, er det ikke nødvendigt at vurdere lugt for nærmeste lokalplanlagte område i landzonen, da lugtgenekriteriet ved nærmeste samlet bebyggelse er overholdt. Ved det nærmeste lokalplanlagte område i landzone gælder der de samme lugtgenekriterier som ved samlet bebyggelse.

Der er ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug, idet der ikke ligger andre husdyrbrug indenfor 300 m til nærmeste samlede bebyggelse og byzone samt indenfor 100 m til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt.

Tabel 3. Lugtberegning – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk., ansøgningsskema nr. 243 759.

Adresse	Område status	Kumulation	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Hyndingholmvej 12	Nærmeste nabo uden landbrugspligt	0	328,6	406,9	Ja
Hyndingholmvej 11	Nabo med landbrugspligt	0	328,6	404,4	Ja
Ravsted Hovedgade 7	Nærmeste samlet bebyggelse	0	892,5	1.906,3	Ja
Øster Højst	Nærmeste byzone	0	1.189,9	1.879,8	Ja

Som det fremgår af Tabel 3, er lugtgeneafstanden til nærmeste nabo uden landbrugspligt, nærmeste samlet bebyggelse og nærmeste byzone overholdt. Ansøger har desuden beregnet lugtgeneafstanden til nærmeste nabo med landbrugspligt (Hyndingholmvej 11), selvom beboelse på ejendomme med landbrugspligt ikke er omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt. Som det fremgår af Tabel 3, er lugtgeneafstanden til Hyndingholmvej 11 overholdt.

Ud over beregning af lugtgeneafstanden, udregnes lugtkonsekvenszonen i husdyrgodkendelse.dk. Inden for denne radius kan lugt ind imellem registreres. Lugtkonsekvenszonen er udregnet til 867 m. Da den ukorrigerede geneafstand til nærmeste byzone er større end lugtkonsekvenszonen, og da kommunen skal vurdere lugt ud fra worst case, har Aabenraa Kommune udarbejdet et kort med en lugtkonsekvenszone på 1.189,9 m, svarende til den ukorrigerede geneafstand for byzone. Kortet er vedlagt som bilag 1 i afsnit D. Kommunens bilag.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Øvrige emissioner og gener

Støjgener

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1 er støjgenerne beskrevet. Der forventes ikke øget støj som følge af det ansøgte, da rutinerne og støjklenderne er uændrede. Aabenraa Kommune vurderer, at støjgenerne er beskrevet tilstrækkeligt, og at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige støjgener for de nærmeste naboer, som følge af afstanden til naboer. Aabenraa Kommune stiller derfor ikke yderligere vilkår i forhold til den gældende miljøgodkendelse med de deri stillede vilkår til støjgrænser.

Støvgener

Støvgenerne er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.3. Aabenraa Kommune vurderer, at støvgenerne er beskrevet tilstrækkeligt, og at der gøres de nødvendige tiltag for at begrænse støvgenerne for de omkringboende. Aabenraa Kommune stiller derfor ikke yderligere vilkår i forhold til den gældende miljøgodkendelse med de deri stillede vilkår til støvgener.

Rystelsesgener

Evt. rystelser fra ejendommen er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.2. Aabenraa Kommune vurderer, at evt. gener fra rystelser er beskrevet tilstrækkeligt, og at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener i form af rystelser ved de nærmeste naboer. Aabenraa Kommune stiller derfor ikke yderligere vilkår i forhold til den gældende miljøgodkendelse med de deri stillede vilkår til gener fra rystelser og vibrationer.

Flue- og rottegener

Husdyrbrugets skadedyrsbekæmpelse er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.5. Aabenraa Kommune vurderer, at bekæmpelse af fluer og rotter har et sådant omfang, at der ikke vil være væsentlige gener for omkringboende. Aabenraa Kommune stiller derfor ikke yderligere vilkår i forhold til den gældende miljøgodkendelse med de deri stillede vilkår til fluebekæmpelse og renholdelse af areal omkring staldene.

Transportgener

Ansøger har redegjort for antallet af transporter til og fra husdyrbruget samt husdyrbrugets til- og frakørselsforhold i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.6. Antallet af transporter til og fra husdyrbruget vil stige i forbindelse med det ansøgte, fra ca. 1.350 til ca. 1.800 årlige transporter, sammenlignet med den nuværende drift. Stigningen i antal transporter skyldes flere transporter i forbindelse med afhentning af gylle og dybstrøelse til biogasanlæg og afhentning af mælk, som følge af udvidelsen af dyreholdet. Transporter sker så vidt muligt på hverdage og i dagtimerne, dog kan afvigelser forekomme ved sæsonbetonet markarbejde. Aabenraa Kommune vurderer, at den forventede stigning i antallet af transporter er begrundede og realistiske.

Kørsel til og fra husdyrbruget vil ske via de eksisterende vejadgange vest for ejendommen, hvor der ikke ligger nabobeboelser i umiddelbar tilknytning til. Der etableres ikke nye vejadgange.

Aabenraa Kommune vurderer, at transporterne til og fra ejendommen er beskrevet tilstrækkeligt, og at der ikke skal stilles vilkår til transporter til og fra ejendommen.

Lysgener

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.4 beskrives det, at udendørsbelysningen ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende. Aabenraa Kommune stiller derfor ikke yderligere vilkår i forhold til den gældende miljøgodkendelse med de deri stillede vilkår til lysgener.

Uhygiejniske forhold

Da døde dyr opbevares overdækket og på fast bund, samt at der forebygges mod skadedyr i den daglige drift, vurderer Aabenraa Kommune, at der, som følge af det ansøgte, ikke sker en væsentlig indvirkning på miljøet, hvad angår uhygiejniske forhold.

Miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki

Husdyrbruget er forpligtet til at overholde Aabenraa Kommunes til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald, hvorfor det vurderes, at kravet om iagttagelse af miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki er overholdt.

Bedste tilgængelig teknik (BAT)

BAT Ammoniakemission

Der er et krav om vurdering af de væsentlige virkninger på miljøet og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) inden for ammoniakemissioner, når produktionen medfører en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år.

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak- og lugtemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til størrelsen af ammoniak- og lugtemission, der må komme fra husdyrbruget. Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet til ammoniakemission fra husdyrbruget er 10.984 kg NH₃-N pr. år, og at den faktiske emission er 10.984 kg NH₃-N pr. år. BAT-kravet for husdyrbruget er således overholdt med de valgte gulvtyper og teltoverdækning på den eksisterende gyllebeholder på 3.500 m³.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til skrabning af gulvet i kostalden etableret i 2023 ('Ny kostald') og i den ansøgte kostald ('2024 Ny kostald'), hvor der er fast drænet gulv, jf. teknologibladet for fast drænet gulv. Desuden stilles der vilkår til, at staldafsniit med dybstrøelse skal strøs med halm eller andet tørstof, i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen, da det indgår i forudsætningen for ammoniakemissionsberegningen.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at den eksisterende gyllebeholder på 3.500 m³ skal være forsynet med fast teltoverdækning, jf. teknologibladet for fast teltoverdækning på gyllebeholdere.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Øvrige krav

Vurdering af om husdyrbruget har tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrgødning
Der er redegjort for håndtering og opbevaring af husdyrgødning i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1.2, herunder redegørelse for opbevaringskapacitet. Kravet om 9 måneders opbevaringskapacitet til gylle overholdes med husdyrbrugets eksisterende gyllebeholdere kombineret med ledig kapacitet på ansøgers øvrige ejendomme. I takt med at dyreholdet udvides, vil der efter behov blive indgået aftaler om opbevaring og afsætning af gylle, så der altid er tilstrækkelig lejet kapacitet til rådighed. På den baggrund vurderer Aabenraa Kommune, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet, samt at håndteringen af husdyrgødning ikke medfører væsentlig virkning på miljøet.

Vurdering af om afstandskrav er overholdt

Den nye kalvestald og den nye kostald overholder alle afstandskrav jf. husdyrbruglovens §§ 6-8.

Vurdering af, om husdyrbruget er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug

Ansøger ejer fem kvægbrug i Aabenraa Kommune; Hyndingholmvej 7, Havstedvej 37, Hejselvej 27, Nørregårdvej 5 og Egebjergvej 10, 6372 Bylderup-Bov. Desuden ejer ansøger et kvægbrug i Tønder Kommune; Holmevej 19, 6240 Løgumkloster.

Det nærmeste af ansøgers andre kvægbrug er Holmevej 19, som ligger ca. 2 km sydvest for Hyndingholmvej 7. Aabenraa Kommune vurderer, at ejendommene ikke opfylder kriterierne om forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundenhed, grundet afstanden mellem ejendommene, og da de kan drives og sælges særskilt. Afstanden mellem Hyndingholmvej 7 og ansøgers øvrige husdyrbrug er større end 50 % af den ukorrigerede geneafstand til enkeltbolig, hvorved husdyrbrugene ikke er forureningsmæssige forbundne.

Alternative løsninger

Ansøger har i afsnit 3.17 i miljøkonsekvensrapporten redegjort for de alternative løsninger, der har været vendt i forbindelse med, at ansøgningsmaterialet til denne miljøgodkendelse blev udarbejdet.

På baggrund af redegørelsen i miljøkonsekvensrapporten vurderer Aabenraa Kommune, at der er redegjort tilstrækkeligt for de alternative løsninger, og hvorfor den ansøgte løsning er den, der er valgt.

Ophør af husdyrbruget

Ud fra ansøgers redegørelse i miljøkonsekvensrapportens afsnit 2, vurderer Aabenraa Kommune, at ejendommen vil blive afviklet miljømæssigt forsvarligt, hvis husdyrbruget på Hyndingholmvej 7 ophører helt.

Samlet vurdering

Vurdering af VVM og BAT

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier.
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning.
- Jord, grundvand og overfladevand.
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

Samspillet mellem faktorer og sårbarhed i forhold til risici for større ulykker m.v.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af det, der er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.13 og 3.15, at der ikke er væsentlige negative virkninger på miljøet på nedenstående faktorer, hverken når de vurderes enkeltvis, eller når der vurderes på samspillet imellem 2 eller flere af faktorerne.

1. Befolkningen og menneskers sundhed
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2 natur samt bilag IV arter
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet
5. Samspillet imellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovenstående 5 faktorer

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse nr. 300 af 20. marts 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år og modtog den 20. maj 2022 en miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 1.

Husdyrbruget er derfor omfattet af husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

Udnyttelsesfrist

Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra tillægsgodkendelsen er meddelt. Tillægsgodkendelsen anses som udnyttet, når byggeriet er færdigmeldt. Hvis tillægsgodkendelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelser givet efter § 16a, stk. 1 og tilhørende tillæg skal ikke revurderes.

Retsbeskyttelse

Med denne tillægsgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil den 12. december 2032.

Andre tilladelser og dispensationer

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til husdyrbrugloven. Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Aabenraa Kommune.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne tillægsgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor tillægsgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne tillægsgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, der generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Aabenraa Kommune har sammenskrevet vilkårene fra den oprindelige miljøgodkendelse af den 20. maj 2022 med de nye vilkår, der stilles i forbindelse med denne tillægsgodkendelse. Dette er gjort for at gøre samtlige vilkår for husdyrbruget lettere tilgængelige for ansøger, rådgiver, kommunen og andre, som måtte læse denne tillægsgodkendelse. Vilkårsnummereringen er ændret.

De følgende vilkår er nye: 5, 9, 10, 11 og 32.

De følgende vilkår er ajourførte: 1, 2, 3, 4, 18, 21, 25, 30 og 42.

De følgende vilkår i miljøgodkendelsen af 20. maj 2022 er ophævet, da tilladelsen til at etablere en fritliggende gyllebeholder frafalder i forbindelse med denne tillægsgodkendelse: 8, 9 og 10.

Afgørelse

Vilkår 1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den oprindelige miljøgodkendelse af 20. maj 2022 og det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 243 759, version 2, modtaget i Aabenraa Kommune den 26. august 2024, og med de vilkår, der fremgår af denne tillægsgodkendelse.

Vilkår 2. Denne tillægsgodkendelse skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt, og være tilgængelig for ejer og medarbejdere. Dens indhold skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår skal være medarbejderne bekendt.

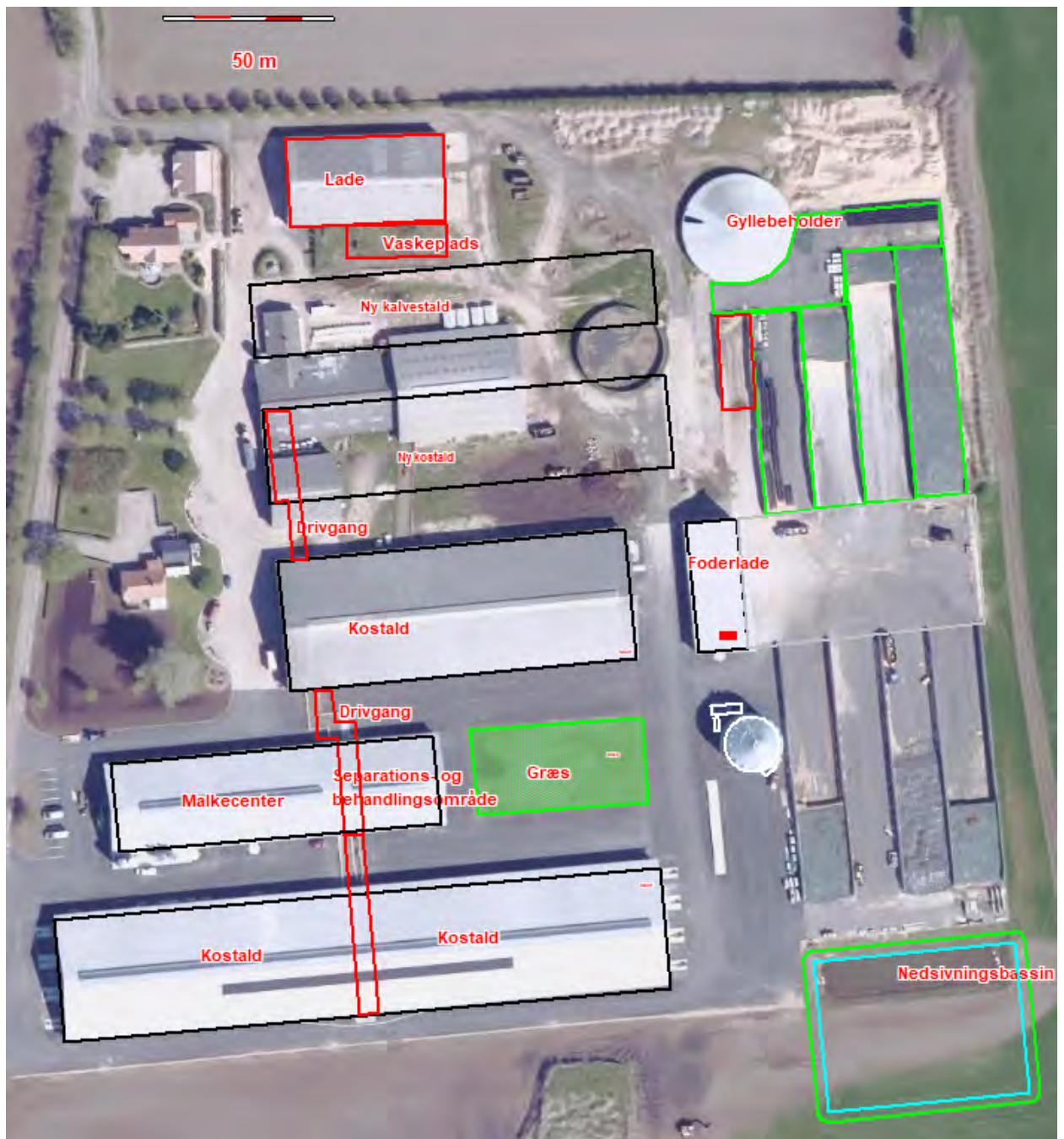
Indretning og drift

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem

Vilkår 3. Husdyrbrugets stalde, gulvtyper og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel:

Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktions- areal m ²
Nordside, stald fra 2008	Malkekøer, kvier og stude; sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1.806	125
	Malkekøer, kvier og stude; dybstrøelse		52
	Malkekøer, kvier og stude; sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)		1.230
Sydside af stald fra 2008	Malkekøer, kvier og stude; dybstrøelse	1.968	1.626
Ny kostald	Malkekøer, kvier og stude; fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	6.596	4.496
Malkecenter	Malkekøer, kvier og stude; sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	2.502	624
2024 Kalvestald	Kalve (under 6 mdr.); dybstrøelse	2.650	1.239
2024 Ny kostald	Malkekøer, kvier og stude; fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	3.339	2.235
I alt			11.627

Vilkår 4. Husdyrbruget skal indrettes med stalde og opbevaringsanlæg som vist på nedenstående kort. Dyretyper og staldsystem må ikke ændres, og størrelsen på produktionsarealerne må ikke øges, i forhold til det der fremgår af vilkår 3.

Vilkår 5. Når '2024 Kalvestald' og '2024 Ny kostald' etableres, skal ejer indsende en målfast tegning over produktionsarealerne i de nye stalde.

Vilkår 6. Drivgange og separationsafsnit skal rengøres minimum 2 gange om dagen med fejerobot.

Dybstrøelsesarealer i stalde

Vilkår 7. I staldafsnit med dybstrøelse skal der strøs med halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmatten altid er tør i overfladen.

Opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning

Vilkår 8. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal påfyldning af gyllevogn foregå på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.

Vilkår 9. Traktordrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved kraftoverførselsakslen. Traktoren skal aflåses eller helt frakobles pumpeudstyret.

Placering og konstruktion af anlæg

Vilkår 10. '2024 Kalvestald' og '2024 Ny kostald' skal opføres i materialer og farvevalg som eksisterende bygninger og anlæg.

Vilkår 11. De to eksisterende læhegn syd for husdyrbruget, som angivet med rød markering på nedenstående kort, skal bevares og vedligeholdes. Såfremt beplantningen fjernes, skal der genetableres beplantning, der opfylder samme afskærmende funktion.

Lugt

Vilkår 12. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Det skal bl.a. sikres at gulve holdes tørre, at gødnings- og foderrester i staldene fjernes, og at fodringssystemer holdes rene.

Øvrige emissioner og gener

Støj

Vilkår 13. Bidraget fra landbruget på Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Mandag – Fredag Kl. 07.00 – 18.00 Lørdag Kl. 07.00 – 14.00	Mandag – Fredag Kl. 18.00 – 22.00 Lørdag kl. 14.00 – 22.00 Søndag og helligdage Kl. 07.00 – 22.00	Alle dage Kl. 22.00 – 7.00
	dB(A)	dB(A)	dB(A)
Det åbne land	55	45	40
Samlet bebyggelse i landzone	45	40	35

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området. Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Vilkår 14. Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkår 13 fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne skal være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Støv, lys og rystelser

Vilkår 15. Driften må ikke medføre væsentlige støv- og lysgener eller gener i form af rystelser uden for ejendommens eget areal. Dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

Vilkår 16. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Vilkår 17. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb

Vilkår 18. I staldafsnit med produktionen 'Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb' i 'Ny kostald' og '2024 Ny kostald' skal der i gangarealet etableres faste, drænede gulve med skraber.

- Vilkår 19. Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1,0 % mod gulvmidte.
- Vilkår 20. Gulvet skal være udført med ajlefløb.
- Vilkår 21. Lysningsarealet til ajlefløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i staldafsnit med produktionen 'Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb' i 'Ny kostald' og '2024 Ny kostald'
- Vilkår 22. Der skal hver dag foretages skrabninger hver anden time.
- Vilkår 23. Skraberens skal være forsynet med timer.
- Vilkår 24. Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

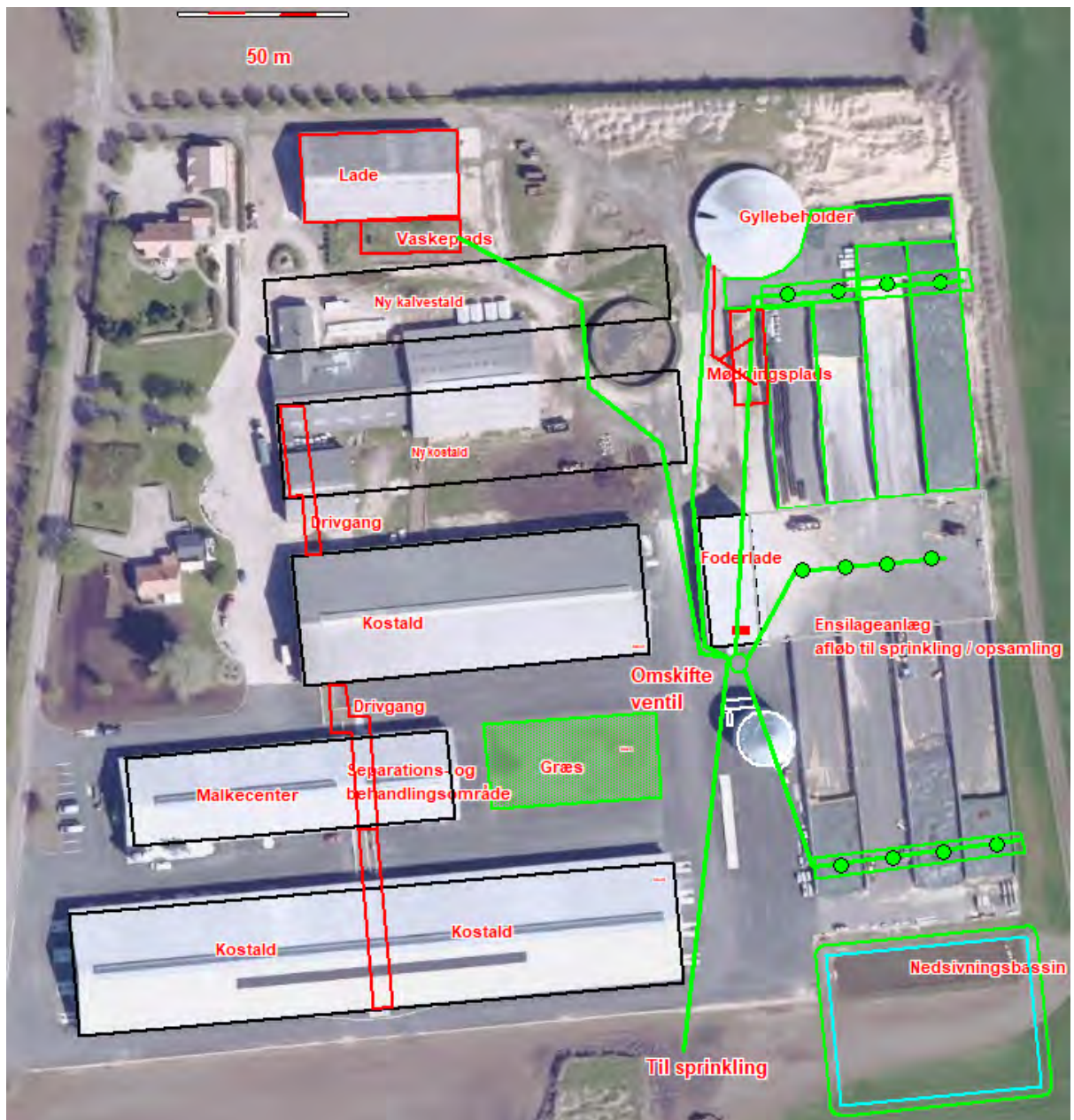
Teltoverdækning på gyllebeholderen på 3.500 m³

- Vilkår 25. Den eksisterende gyllebeholder på 3.500 m³ skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt. Farven på teltdugen skal være grå.
- Vilkår 26. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
- Vilkår 27. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
- Vilkår 28. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

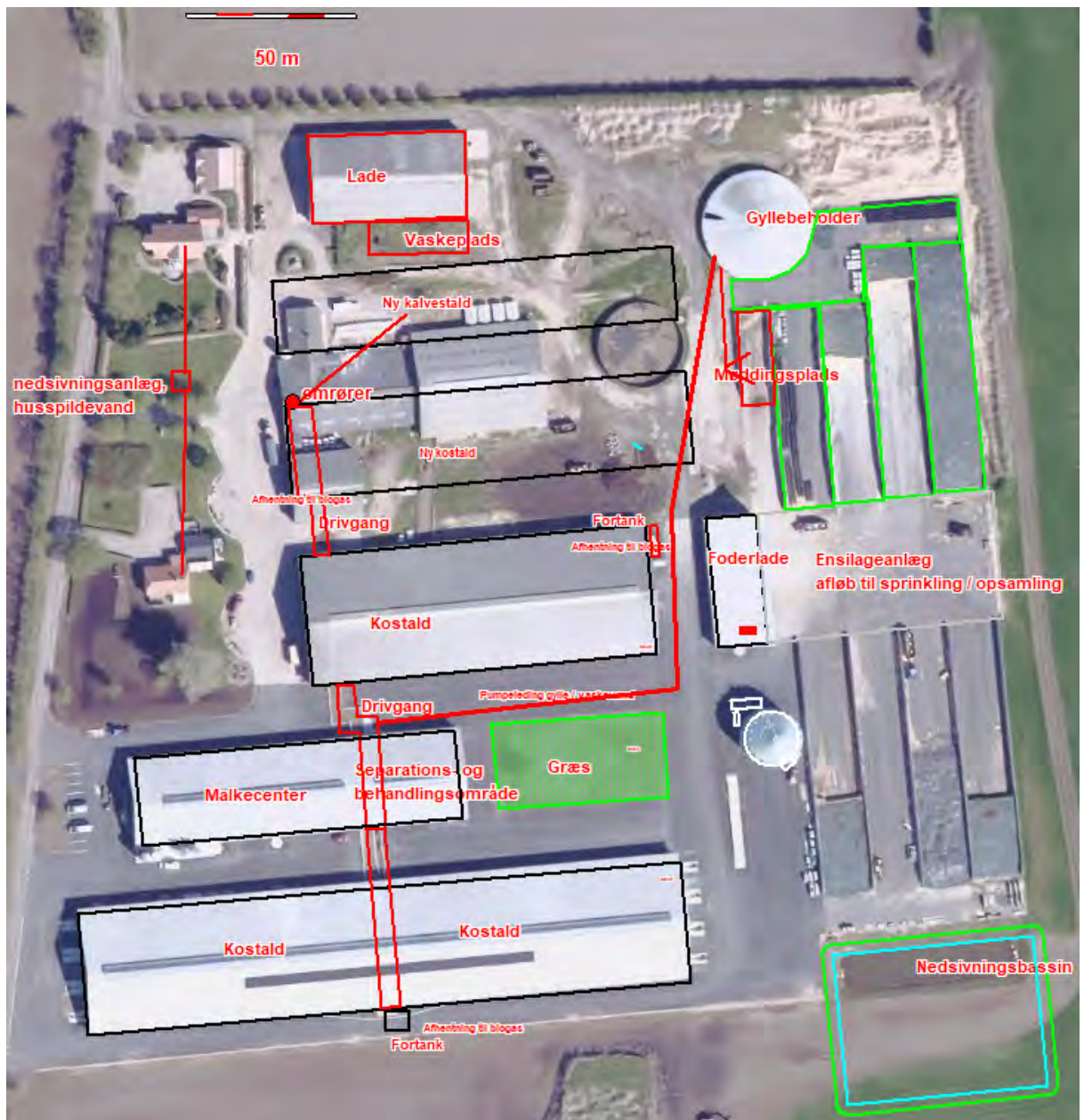
Jord, grundvand og overfladevand

Spildevand

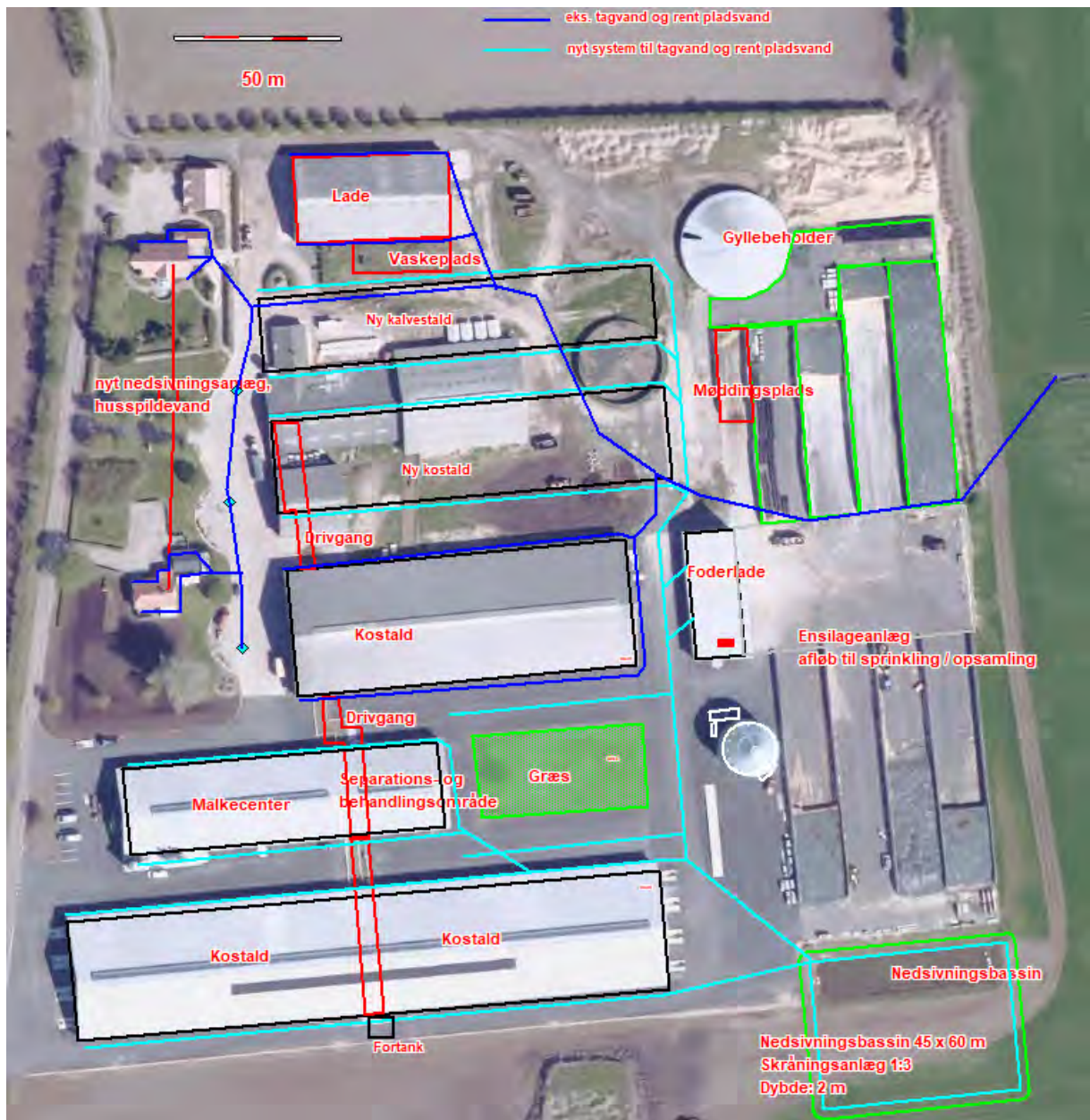
- Vilkår 29. Kemikalier, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand eller overfladevand, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer med fare for forurening skal straks opsamles.
- Vilkår 30. Afledning af spildevand skal foregå som vist på nedenstående fire kortudsnit for henholdsvis pladsvand, gylle, tagvand og befæstede arealer, samt i henhold til særskilte spildevandstilladelserne meddelt til husdyrbrugets drift.

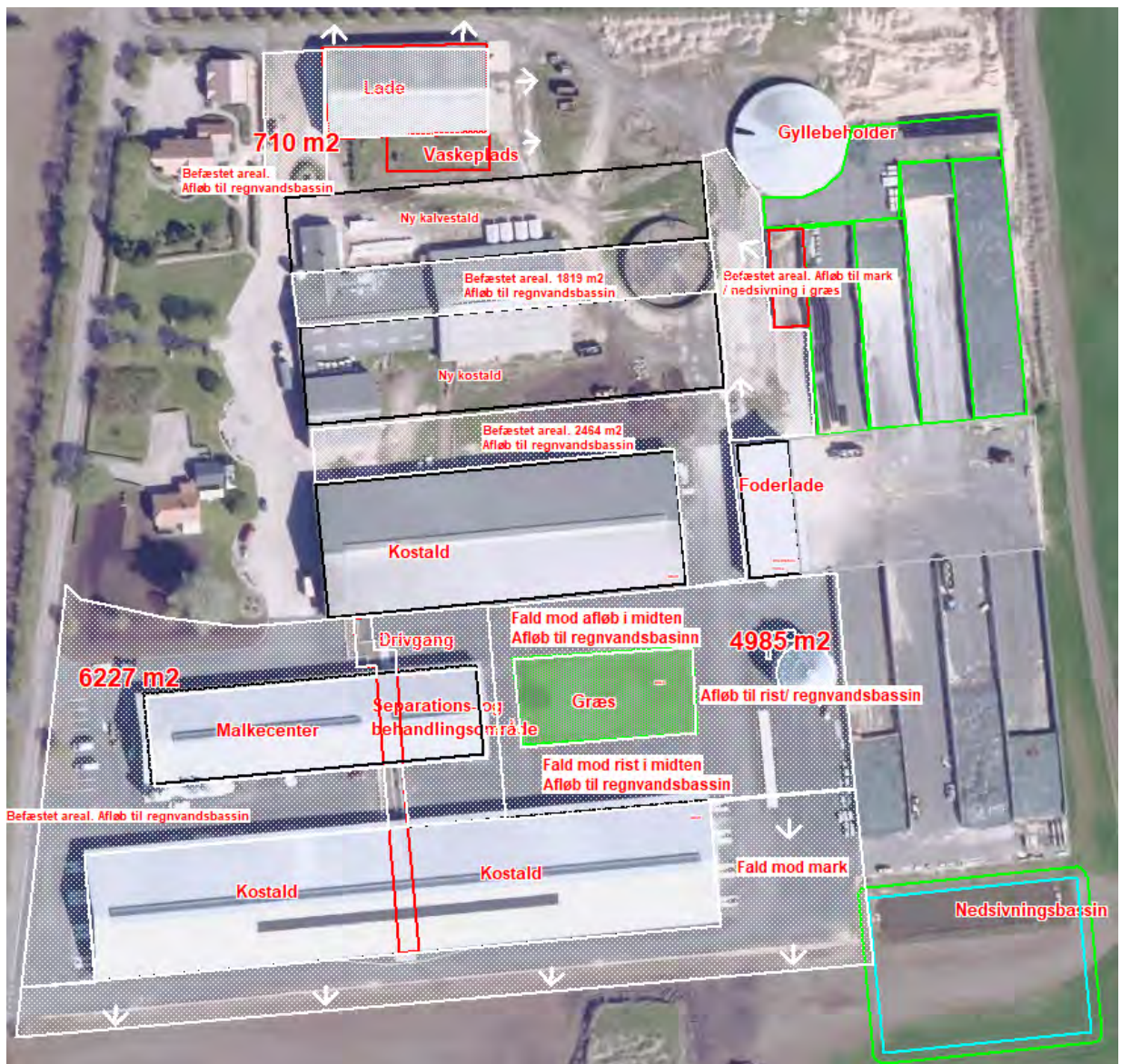
Figur 2. Afløbsplan for ensilagesaft, restvand og befæstede arealer med opsamling.

Figur 3. Afløbsplan for gyllesystemet.

Figur 4. Afløbsplan for tagvand.

Figur 5. Afløbsplan for rene befæstede arealer.

Vaskeplads

Vilkår 31. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder.

Udsprinkling af ensilagesaft og restvand

Vilkår 32. Udsprinklingsanlægget skal overholde [Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05 'Udsprinkling af ensilagesaft og restvand'](#).

Olie og diesel

Vilkår 33. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af oliespild.

Vilkår 34. Olie og diesel, herunder spildprodukter, skal opbevares i overjordiske beholdere på fast bund uden afløb, så spild kan opsamles.

Egenkontrol

Generelt

Vilkår 35. Husdyrbrugets årsproduktion skal kunne dokumenteres ved tilsyn i henhold til vilkår 3. Kvitteringer for aflevering af farligt affald og andre dokumentationer for vilkårenes overholdelse skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.

Vand- og elforbrug

Vilkår 36. Elforbruget skal mindst registreres en gang årligt. De årlige registreringer af elforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vilkår 37. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. De årlige registreringer af vandforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb

Vilkår 38. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.

Vilkår 39. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end 14 dage.

Vilkår 40. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberer er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Teltoverdækning på gyllebeholdere

Vilkår 41. Der skal føres en logbog for gyllebeholdere med teltoverdækning, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Beredskabsplan

Vilkår 42. På husdyrbruget skal der forefindes en opdateret beredskabsplan. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne. Den skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen. Ved ansættelse af udenlandsk arbejdskraft skal beredskabsplanen oversættes til et sprog de forstår. I tilfælde af uheld skal beredskabsplanens forskrifter følges.

Vilkår 43. Beredskabsplanen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder og derefter med de ansatte mindst én gang årligt.

C. Offentlighed og klagevejledning

Naboorientering og partshøring

Et udkast til tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen blev den 6. november 2024 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, samt til andre, som har anmodet herom. Der var en frist på 14 dage til at fremsende kommentarer.

Udkastet til tillægsgodkendelsen er blevet sendt til alle beboere, der er beliggende inden for den ukorrigerede geneafstand til byzone, da geneafstanden er større end den beregnede lugtkonsekvenszone.

Aabenraa Kommune modtog høringssvar fra ejerne/beboerne på Hyndingholmvej 11, 6372 Bylderup-Bov. Det modtagne høringssvar gav anledning til at tilføje vilkår 11 om bevarelse af eksisterende læbælter syd for husdyrbruget, for at fastholde afskærmningen af staldanlægget og minimere indblikket fra nabobeboelsen på Hyndingholmvej 11. Høringssvaret gav ikke anledning til andre ændringer i tillægsgodkendelsen. Det tilføjede vilkår vurderes ikke at være en væsentlig projektændring, og der er derfor ikke foretaget fornyet naboorientering. Det modtagne høringssvar og kommunens bemærkninger hertil er indsat som bilag i afsnit D "Kommunens bilag".

Annoncering og afgørelse

Den meddelte tillægsgodkendelse bliver offentligt annonceret på Aabenraa Kommunes hjemmeside den 12. december 2024, og afgørelsen bliver fremsendt til de klageberettigede.

Du har ifølge forvaltningslovens⁴ § 9 ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen. Eventuel aftale herom skal aftales med Team Miljøs landbrugsgruppe på landbrug@aabenraa.dk.

Klagevejledning

Tillægsgodkendelsen kan i medfør af husdyrbrugloven § 76 påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Aabenraa Kommune videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 Forvaltningsloven

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt den 12. december 2024 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget senest den 9. januar 2025, der er dagen for klagefristens udløb.

Aabenraa Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt.
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Styrelsen for Patientsikkerhed
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Udkastet til tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen er forud for meddelelse af godkendelsen blevet sendt til ansøger og ansøgers rådgiver, parter, naboer og andre berørte (beboelser der er beliggende inden for det beregnede konsekvensområde for lugtemission, jf. D).

Den 12. december 2024

Laura Klaver

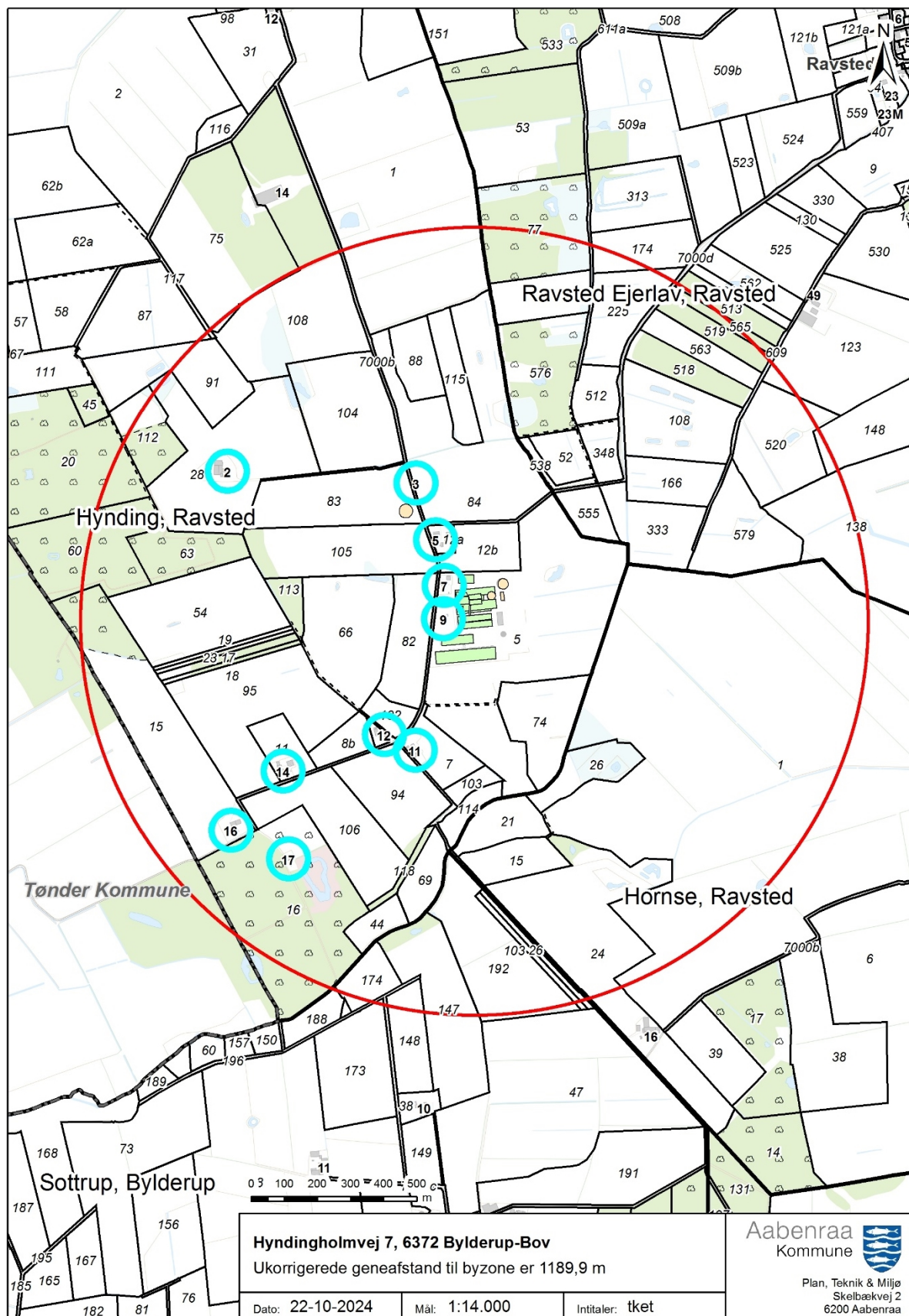
Laura Klaver
Team Miljø
Byg, Natur & Miljø

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa

D. Kommunens bilag

Lugtkonsekvenszonen

Aabenraa Kommune har udarbejdet et kort over lugtkonsekvenszonen med en konsekvenszone på 1.189,9 m, svarende til den ukorrigerede geneafstand for byzone:

Behandling af hørings svar

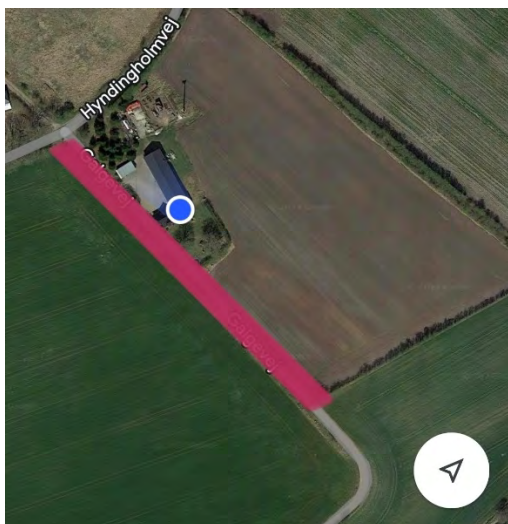
Hørings svar fra ejerne/beboerne på Hyndingholmvej 11

Da vi snakkede i telefon sammen i går fredag d. 22.11 aftalte vi at jeg skulle sende en mail til dig med vores bekymringer i forhold til Høring af Lønholm Agro Hyndingholmvej 7.

Støvgener

- Vi bor ved galgevej som er en grusvej, den støver ekstremt meget, da en del af trafikken til og fra Lønholm køre her forbi.
- grusvejen er mere stabil at køre på, for de store maskiner i forhold til Hvirlåvejen og derfor benyttes den ofte.
Da transporten i fremtiden vil øges, som i også nævner i ansøgningen, vil denne problematik ikke blive mindre.

En løsning kunne være, at der bliver lagt knust asfalt. Se vedhæftet billede.

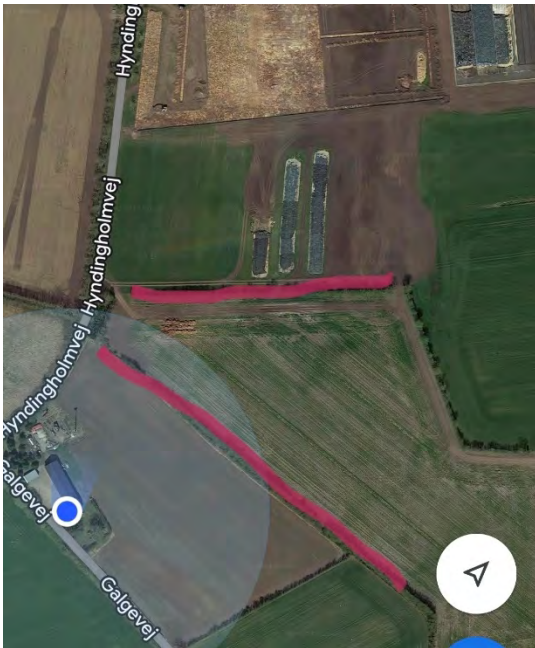
Støjgener

- Vi har udfordringer med støj fra Lønholms nye Malkecenter, der er gjort opmærksom om dette et flere gange, efter sigende skulle der være igangsat noget. vi håber snarest dette problem bliver udbedret.

Læbælt

- Der er to levende hegn op mod Lønholm argro, som skulle afskærme for støj og indsyn. Men da de ikke er særlig tætte og om vinteren ingen blade på oplever vi ikke afskærmningen som fyldestgørende.

Se vedhæftet billede

Hvis i har i spørgsmål er i velkommen til at kontakte os.

Aabenraa Kommunes bemærkninger til høringssvar fra Hyndingholmvej 11

Tak for det indsendte høringssvar vedrørende udkast til tillægsgodkendelse til kvægbruget på Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov. Kommunens bemærkninger til jeres høringssvar fremgår nedenfor.

Støvgener fra kørsel på Galgevej

Kommunen har i miljøgodkendelser ikke hjemmel til at regulere trafikken på offentlige veje, og kommunen kan kun regulere støvgener, hvis det kommer fra aktiviteter på selve husdyrbruget. Der er tale om en kommunalt ejet vej. Hvis I er utilfredse med kommunens vedligeholdelse af grusvejen, f.eks. problemer med huller i vejen, så kan I rette henvendelse til kommunens driftsenhed via appen "Borger tip"; <https://aabenraa.dk/borger/trafik-og-groenne-omraader/borgertip>. I kan desuden rette henvendelse til Trafik & Anlæg, hvis der er et ønske om asfaltering af vejen; Trafik@aabenraa.dk.

Ansøger har oplyst, at grusvejen benyttes ca. hver 6. uge i perioden fra ca. 20. maj til 1. oktober, når der køres til og fra markerne i forbindelse med, at der snittes græs og majs. I forbindelse med periodevis markarbejde vil ansøger have fokus på at nedsætte farten ved kørsel af Galgevej, for at minimere evt. støvgener fra grusvejen. De daglige transporter, såsom afhentning af mælk, gylle til/fra biogasanlæg, foder, fragtmænd osv., foregår ikke via Galgevej.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har udtalt følgende:

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven primært kan regulere hvilke af husdyrbrugets adgangsveje, som skal anvendes ved transport til og fra ejendommen, samt at til- eller frakørsel skal ske på bestemte tidspunkter. Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet. I en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven kan der således ikke

stilles vilkår om, hvilke offentlige veje der må eller skal benyttes, efter transporterne har forladt husdyrbrugets matrikel og befinder sig på offentlig vej.

Lavfrekvent støj/vibrationer fra vakuumpumper ved malkestalden

Ansøger har iværksat støjreducerende tiltag, ved at etablere en lyddæmper/-kasse på vakuumpumperne, som skal afhjælpe eventuelle problemer med lavfrekvent støj/vibrationer. Såfremt I fortsat føler jer generet af støj/vibrationer efter etableringen af en lyddæmper, bedes i rette henvendelse til kommunen, som kan foretage støjmålinger. Husdyrbruget er til enhver tid forpligtiget til at overholde støjgrænserne angivet i miljøgodkendelsens vilkår.

Læbælter syd for husdyrbruget

I forbindelse med tillægsgodkendelsen søges der om at etablere to ny stalde, som erstatter nogle af de eksisterende bygninger, der nedrives, og som etableres bagved de eksisterende stalde og derved afskærms af eksisterende bygningsmasse. Det er således kommunens vurdering, at der i tillægget ikke er hjemmel til at kræve etablering af yderligere beplantning syd for husdyrbruget. Aabenraa Kommune vil dog tilføje et fastholdelsesvilkår i tillægsgodkendelsen, således at de to eksisterende læbælter syd for husdyrbruget (angivet på kortet nedenfor) skal bevares. Dvs. at læbælterne ikke må fjernes, og såfremt de fjernes, vil kommunen håndhæve, at der skal genetableres tilsvarende beplantning.

Aabenraa Kommune forventer at meddele tillægsgodkendelsen. I den forbindelse vil I modtage en kopi af afgørelsen. Hvis ovenstående giver anledning til spørgsmål, er I velkommen til at kontakte mig.

E. Miljøkonsekvensrapport

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag. Miljøkonsekvensrapporten (MKR) er udarbejdet af miljørådgiver Britt Bjerre Paulsen, Spiras.

Aabenraa Kommune vurderer, at de oplysninger, som ansøger har fremlagt i MKR, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Ansøgningsmaterialet, der indeholder MKR inklusive bilag, er vedlagt som bilag 1 til miljøgodkendelsen.

Ansøgningsskemaet fra husdyrgodkendelse.dk er ikke vedlagt, da resultaterne er indarbejdet i enten MKR eller i miljøgodkendelsen. Hvis skemaet fra husdyrgodkendelse.dk ønskes tilsendt, kan de fås ved henvendelse til landbrug@aabenraa.dk eller på tlf. 7376 7864.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, pkt. F, litra 6, er der ved ansøgninger efter husdyrbruglovens § 16a krav til, at der skal være en beskrivelse af hvilke metoder, der er anvendt til identificering og forudberegning af de væsentlige virkninger på miljøet. Til udarbejdelse af MKR har ansøger benyttet sig af beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, hvor emissionsfaktorerne tager afsæt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Aabenraa Kommune vurderer, at metoderne er tilstrækkeligt beskrevet.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, pkt. F, litra 10 er der et krav om, at der i MKR skal være en referenceliste med oplysninger om kilderne til miljøkonsekvensrapportens beskrivelser og vurderinger. Referencelisten fremgår af afsnit 6 i MKR.

Vedlagte relevante bilag:

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport (MKR)

Ansøgning om Tillæg til § 16a miljøgodkendelse.

Lønholm Agro Aps
Hyndingholmvej 7
6372 Bylderup-Bov

Ansøgning om tillæg vedr. ændringer af miljøgodkendelse til udskiftninger af staldbygninger på ejendommen

Skema 243759 i www.husdyrgodkendelse.dk

Datablad

Ansøger og ejer	Lønholm Agro Aps v/ Klaus Jakobsen Hyndingholmvej 7 6372 Bylderup-Bov Email: Loenholmagro@gmail.com Telefon: 40261219
Husdyrbrugets adresse	Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov
CVR-nummer	40992405
CHR-nummer	50589
Kommune	Aabenraa Kommune
Ejendomsnummer	5800013264 / 9783663
Matrikel-nr.	Matrikel: 15, Hornse, Ravsted m. fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Holmevej 19, 6240 Løgumkloster Havstedvej 37, 6372 Bylderup-Bov Hejselvej 27, 6372 Bylderup-Bov
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	243759
Konsulent	Miljørådgiver Britt Bjerre Paulsen, bbp@spiras.dk tlf. 61617993 Spiras CVR-nr. 21111511

Forord / læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på ejendommen Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov. Rapporten ledsager en ansøgning om tillæg til en miljøgodkendelse, som er meddelt i 2022 til ny kostald, nyt malkecenter og ombygning af dele af det gamle anlæg.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner sammen med den elektroniske ansøgning i www.husdyrgodkendelse.dk grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer i form af skærmdumps fra www.husdyrgodkendelse.dk samt kort tegnet af Spiras i Agro-GIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af kort med opgørelse af produktionsarealerne i de nye bygninger og øvrige tegninger af indretningen af anlægget. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

Miljøansøgningen er udarbejdet på baggrund af eksisterende byggetegninger samt opmålinger foretaget af ansøger og konsulent.

¹ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2256 af 06/04/2023

Datablad	1
Forord / læsevejledning	2
1. Indledning	5
1.1 <i>Metode og manglende viden</i>	5
2. Ikke-teknisk resume	6
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	9
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget</i>	9
3.1.1 <i>Produktionsarealer</i>	11
3.1.2 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	16
3.1.3 <i>Drift af anlægget</i>	18
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde</i>	19
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug</i>	19
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav</i>	20
3.4.1 <i>Jordarealer og jordbund</i>	25
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition</i>	26
3.6 <i>Biologisk mangfoldighed/biodiversitet</i>	33
3.7 <i>Lugtmission</i>	36
3.8 <i>Øvrige emissioner og gener</i>	40
3.8.1 <i>Støj</i>	40
3.8.2 <i>Rystelser og vibrationer</i>	41
3.8.3 <i>Støv</i>	41
3.8.4 <i>Lyspåvirkning</i>	42
3.8.5 <i>Skadedyr</i>	42
3.8.6 <i>Transporter</i>	42
3.9 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer</i>	44
3.9.1 <i>Døde dyr</i>	44
3.9.2 <i>Affald</i>	44
3.9.3 <i>Olie- og kemikalier</i>	45
3.9.4 <i>Råvarer</i>	45
3.9.5 <i>Energiforbrug</i>	46
3.9.6 <i>Vandressourcen og vandforbrug</i>	47
3.9.7 <i>Spildevand og restvand</i>	48
3.10 <i>Klima</i>	52
3.11 <i>Forslag til egenkontrol</i>	54
3.12 <i>BAT-Ammoniakemission</i>	55

3.13	<i>Risiko for ulykker og katastrofer</i>	55
3.14	<i>Overvågning</i>	56
3.15	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed</i>	56
3.16	<i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger</i>	57
3.17	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet</i>	57
3.18	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	58
4.	Oplysninger om konsulenten	58
5.	Konklusion	58
6.	Referenceliste	59
7.	Bilag	60

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer den ansøgte husdyrproduktion på den samlede ejendom Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov, som består ét samlet staldanlæg med en konventionel malkekvægsbesætning.

For ejendommen er der i dag en § 16a miljøgodkendelse meddelt den 20. maj 2022 til et samlet produktionsareal til køer og opdræt af malkekvæg på 11.962 m² i nye, ombyggede og eksisterende bygninger.

Med denne ansøgning søges om et tillæg til miljøgodkendelsen fra 2022 til udskiftning af 4 gamle staldafsnit med 2 nye bygninger til hhv. kalve og køer. Derudover frafaldes byggeri af en stor gyllebeholder, som er godkendt på modsat side af Hyndingholmvej, idet der er fundet andre løsninger på opbevaringskapacitet andre steder på bedriften. Derved etableres 3473 m² produktionsareal i 2 nye bygninger. Begrundelsen for at opføre de nye stalde er, at de gamle stalde er udtjente, ikke lever op til de fremtidige dyrevelfærdskrav fra 2034, med hensyn til størrelse på sengebåse og bredde af gangarealer, og vil blive revet ned.

Beskyttelsesniveauerne for lugt til naboer og for ammoniak til nærliggende natur er overholdt, idet der er ca. 400 m til nærmeste nabo og god afstand til sårbare naturarealer.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra ansøger Klaus Jakobsen, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgenafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen i Husdyrgodkendelse.dk foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner specielt ikke for metan og lattergas.

2. Ikke-teknisk resume

Det er valgt at skrive et læsevenligt resume, der beskriver de væsentligste forhold på husdyrbruget og ændringer som følge af udvidelsen frem for at skrive et resume af de enkelte underpunkter i miljøkonsekvensrapporten.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Hyndingholmvej 7, 6372 Bylderup-Bov. Husdyrbruget består af en konventionel malkekvægsbesætning, med en miljøgodkendelse fra maj 2022. Der er tale om en ansøgning om et tillæg til en §16 a ansøgning, da der er tale om nogle ændringer i det ønskede byggeri, som ikke giver anledning til en øget emission i forhold til det, som er godkendt i dag. Det samlede produktionsareal øges fra de nu eksisterende 11.268 m² til 11.627 m², idet de gamle ungdyrstalde rives ned, og der opføres en ny kostald og en ny kalvestald. Målet med antallet af køer er 1600 jersey malkekøer og 6-700 opdræt 6-7 måneder og kælvekvier 21-22 mdr. i anlægget.

Landskabelige forhold

Ejendommen ligger på Hyndingholmvej 7, ca. 2 km fra Ravsted i det centrale Sønderjylland. Området er fladt, åbent landbrugsområde, og af samme grund er området udpeget som Større sammenhængende Landskaber i Aabenraa Kommunes kommuneplan. Landskabet er karakteristisk ved åbne marker, levende hegn og spredtliggende gårde. Ejendommen ligger ca. 300 m fra Hvirlå. Jorden ned til vandløbet er dyrket, og er udpeget som Skovrejsning Uønsket for at bevare det åbne landskab langs med vandløbet. Vandløbet og arealerne langs med vandløbet er udpeget som økologisk forbindelseslinie, idet vandløbet og 2m-bræmmerne fungerer som spredningskorridor og ledelinie i landskabet. Arealerne langs med Hvirlå er også udpeget som Lavbundsarealer.

Mod nord, mellem ejendommen og Ravsted, er der nogle mindre skovområder, der sammen med nogle lavtliggende, vandløbsnære arealer er udpeget som Naturbeskyttelsesområde, hvor Aabenraa Kommune med Kommuneplan 2015 fremhæver nogle muligheder for at styrke naturkvaliteten i området.

Ejendommen ligger ved en meget lidt befærdet vej, midt inde i området mellem Hynding, Ravsted, Bredevad og en skov, der ligger på grænsen til Tønder Kommune.

Anlægget fremstår ryddeligt og præsentabelt med beboelse og gårdsplads ud mod vejen, og en ensartethed i byggeriet, med bygningernes gavlender, der vender ud mod et ryddeligt køreareal. Byggestilen og ensartetheden videreføres så vidt muligt i det nye byggeri, idet alle driftsbygningerne holdes i samme materialer og farver med mørkegrå elementer og gråt tag. Før opførelse af de nye bygninger fjernes de gamle udtjente bygninger, og der bygges på det areal, der frigives derved. Derved tages der ikke nyt areal ind til staldbyggeriet. Bygningerne placeres parallelt med de øvrige bygninger.

De befæstede arealer er velholdte og renholdte, og ejendommen fremstår ryddelig og præsentabel. Der er 1 gyllebeholder på ejendommen, denne er forsynet med fast overdækning. En gammel, mindre gyllebeholder fjernes i forbindelse med opførelse af ny stald. Ensilagepladserne er nye og ligger bag ved staldene, væk fra vejen.

Mod nord er der et tæt hegn, der afskærmer området ved gyllebeholderen fra naboen, og en række allétræer i skel langs med medarbejderbolig og maskinhus. Der er to rækker levende hegn mellem ejendommen og naboerne mod syd, der afskærmer for støj og indsyn.

Potentielle gener

De nærmeste naboer, der ikke ejes af ansøger, er Hyndingholmvej 11 og 12, der ligger syd for ejendommen. Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes til naboer, samlet bebyggelse og byzone. Der er godt 265 m fra nærmeste staldhjørne til nærmeste nabo uden

landbrugspligt, men da anlægget er relativt stort, er der godt 400 m i vægtet gennemsnitsafstand. Eftersom de ansøgte bygninger placeres midt i det eksisterende anlæg ved fjernelse af nogle af de gamle staldbygninger, rykker husdyranlægget ikke tættere på naboerne til nogen sider.

Støj, rystelser og vibrationer fra selve husdyrbrugets faste bygninger og installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typerne af støjkilderne og afstanden til naboerne. Mod nord er der ikke længere dyr i den gamle lade, der ligger tæt på skel. Mod syd er der så stor afstand til nabo, at støj ikke vurderes at være et problem. Det nye malkecenter, som er opført og taget i brug, har ny støjsvag teknik. En stor del af det, der kan støje, er ensilering og foderblanding, dette foregår på pladsen bag staldene, så langt som muligt fra naboerne. Transport til og fra ejendommen sker via 5 overkørsler fra Hyndingholmvej. Der er ingen nabobeboelser tæt på indkørslerne.

Fluer og skadedyr bekæmpes ved omhyggelig orden og renholdelse i anlægget, mens døde dyr ligger kortvarigt på modsat side af Hyndingholmvej, på spalter, hævet over jorden og dækket med opbevaringskap eller presenning afhængig af dyrets størrelse. Også dette vurderes ikke at medføre væsentlige gener for naboer. Dyrene hentes indenfor få timer.

Da udendørs lyskilder er slukket om natten, og i øvrigt styres af bevægelsessensor vurderes det, at naboer ikke vil blive generet af lysgener.

Støv fra ejendommen vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer, idet kørearealer er befæstede og holdes rene, og støvende aktiviteter såsom aflæsning af foder og brug af halm foregår indenfor i stalde og lader.

Samlet set vurderes husdyrbruget ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, støv, rystelser, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og dybstrøelse, der afhentes direkte fra stald til biogas. Mindre mængder dybstrøelse kan opbevares midlertidigt på en ny møddingsplads, der er etableret mellem ensilageanlægget og gyllebeholderen. Efter bioforgasning leveres gyllen tilbage til opbevaring i lagertanke på bedriftens øvrige ejendomme, eller til opbevaring i forbindelse med gylleaftaler, og en mindre del opbevares i overdækket lager på Hyndingholmvej 7. Afhentning af gylle direkte fra fortank til biogasanlægget sparer methanudledning fra gyllebeholderen, og sikrer, at gyllens tørstofindhold nyttiggøres til produktion af vedvarende energi. Den afgas-sede gylle afgiver langt mindre ammoniak og lugter mindre ved udbringning.

Tagvand og pladsvand

Tagvand fra de nye bygninger ledes til forsinkelsesbassin, der er etableret i forbindelse med opførelse af de sidste nye stalde. Bassinet bliver udvidet, hvis det viser sig at være behov for det. Rene kørearealer langs med bygninger mv. får også afløb til regnvandsbassinet, mens kørearealer, hvor der er meget arbejdskørsel afleder regnvand til jorden. Alle kørearealer fejles hyppigt.

Pladsvand fra foderanlæg og vaskeplads ledes til samlebrønd, hvorfra det sprinkles ud. Når det ikke kan lade sig gøre, ledes det til restvandsbeholder, hvorfra vandet køres ud, når jorden er tjenlig til det. Vand fra møddingsplads ledes også i restvandsbeholder og køres ud. Idet restvandsbeholder fjernes, vil vand fra møddingsplads ledes til gyllebeholder, sammen med ensilagepladsvand, når der ikke kan sprinkles.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Ammoniaknedfald fra luften kaldes deposition. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder beskyttelsesniveauerne for ammoniak til alle nærliggende naturområder, både kravene til totaldeposition til de mest sårbare naturtyper samt kravet om mer-deposition til mindre sårbare naturtyper, jf. kommunens konkrete vurdering af de nærliggende naturtypers sårbarhed.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃ N/år, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger fra husdyrbruget. Der er dels faste krav til den totale ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT kravet til ammoniakemission.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Alternative anvendelser og strategier for modernisering af staldanlægget, samt placering af de nye stalde er undersøgt og vurderet. Det er således valgt at bygge nyt med fast gulv, dræn og spalter i den nye kostald og at fastholde eksisterende stald med spaltegulv og dybstrøelse. Det har været overvejet at renovere den gamle ungdyrstald, og at bygge plads til kalve i tilknytning til den gamle ladebygning, men det er valgt at udskifte de gamle ungdyrstalde med en ny stor kostald, og at bygge en ny stor kalvestald hvor den gamle kalveplads og kalvestald er i dag.

Afsøgning af alternativer og forskellige muligheder for placering af de nye bygninger har ført til, at der er behov for et tillæg til den miljøgodkendelse, der er meddelt i 2022. Det har også ført til, at den faktiske nu-drift på ejendommen ikke helt svarer til det senest godkendte anlæg, da planerne er blevet justeret midt i realiseringen af den gyldige godkendelse.

Der har også været en del alternative muligheder i spil mht. opbevaringskapacitet for gylle. Pt. er der godkendelse til at opføre en ny gyllebeholder på modsat side af Hyndingholmvej, men i mellemtiden er der erhvervet arealer og ejendomme, hvor der er en del opbevaringskapacitet, hvorfor den godkendte beholder på ejendommen frafaldes.

Alternative teknologier så som gylleforsuring er fravalgt, da der er meget blandede erfaringer med driften af gylleforsuringsanlæg på kvægbrug, både i forhold til lugt, i forhold til at gyllen bundfælder i gyllekummerne, og i forhold til omkostninger til service, vedligehold og indkøb af syre.

Alternativet til ikke at give en ny miljøgodkendelse (0-alternativet) er, at ejendommen drives videre efter vilkårene fastsat i den eksisterende miljøgodkendelse, men det vil fungere dårligt, da der er for lidt plads til kalvene, og da anlægget er ved at være slidt, og der er for lidt plads i forhold til dyrevelfærdskravene.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkninger af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Derudover beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

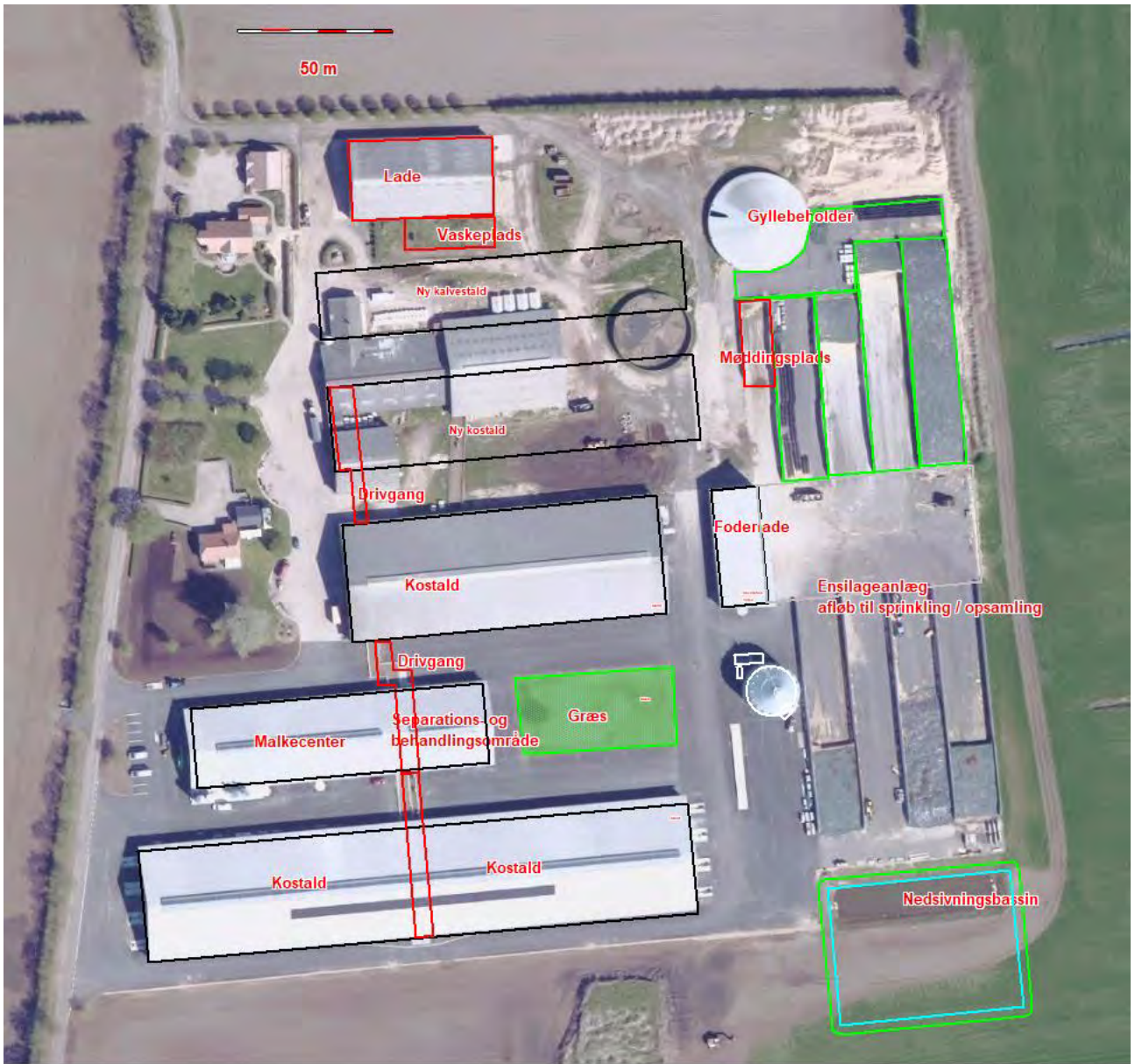
Hvor det er relevant, efterfølges emnerne af en vurdering af det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

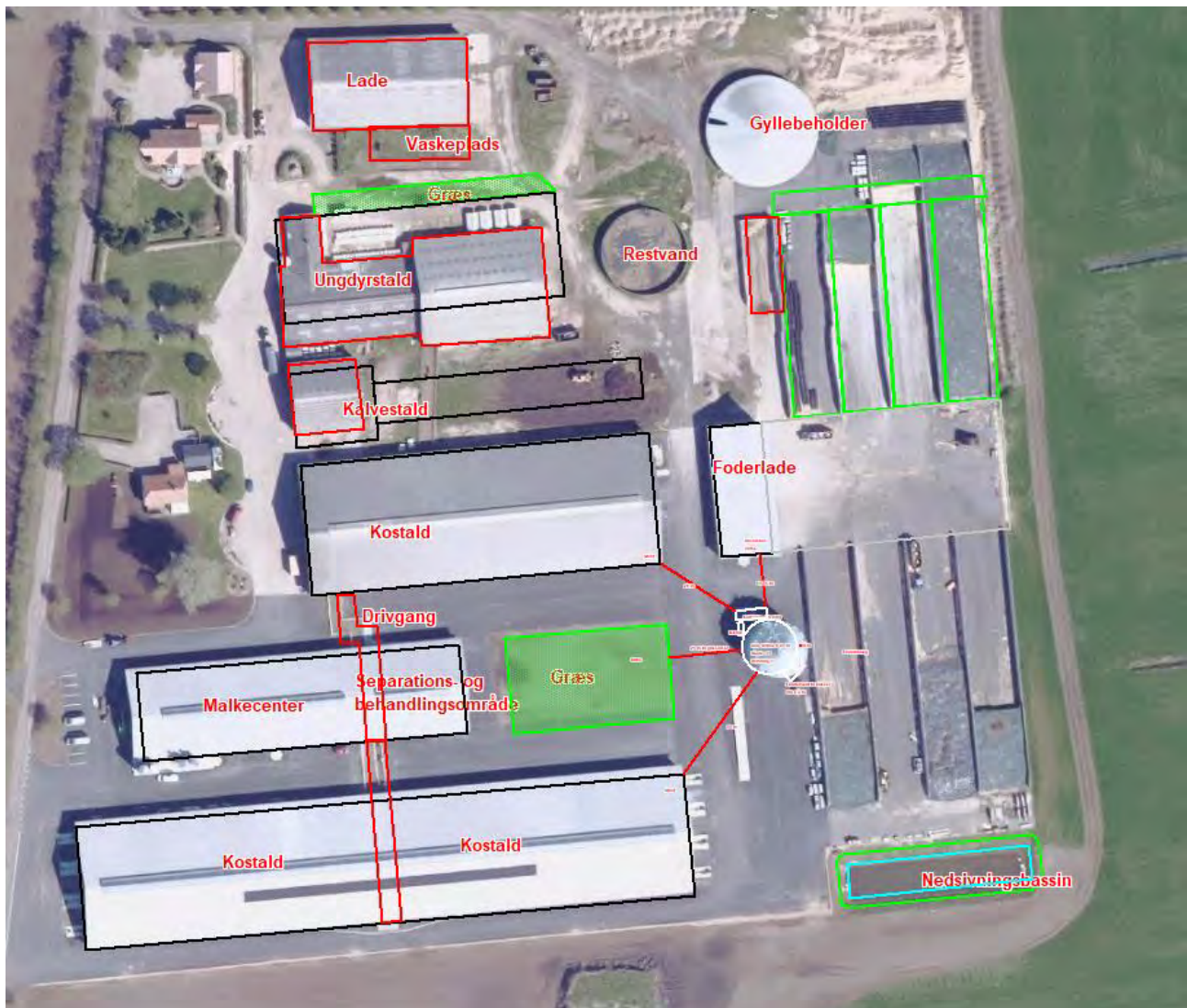
3.1 Indretning og drift af anlægget

Placering af det eksisterende staldanlæg, opbevaringsanlæg og øvrige bygninger, samt ansøgte ændringer fremgår af oversigtskortene i Bilag 1 samt af Figur 1.

Af figur 2 fremgår til sammenligning bygningssettet som det står i dag, og de ændringer, der er godkendt i miljøgodkendelsen fra 2022.

Figur 1: Plan for ansøgt ombygning

Figur 2: Plan for ombygning jf. miljøgodkendelse fra 2022.

3.1.1 Produktionsarealer

Det samlede produktionsareal er på 11.627 m² ud over malkestald og opsamlingsareal. Den nye kostald indrettes med fast gulv med dræn og skrabning og min. 2 % fald mod afløb, mens den nye kalvestald er med dybstrøelse til kalve.

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for før og efter situationen for husdyrbruget. Der skal desuden foretages beregninger for husdyrproduktionen for 8 år siden. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.

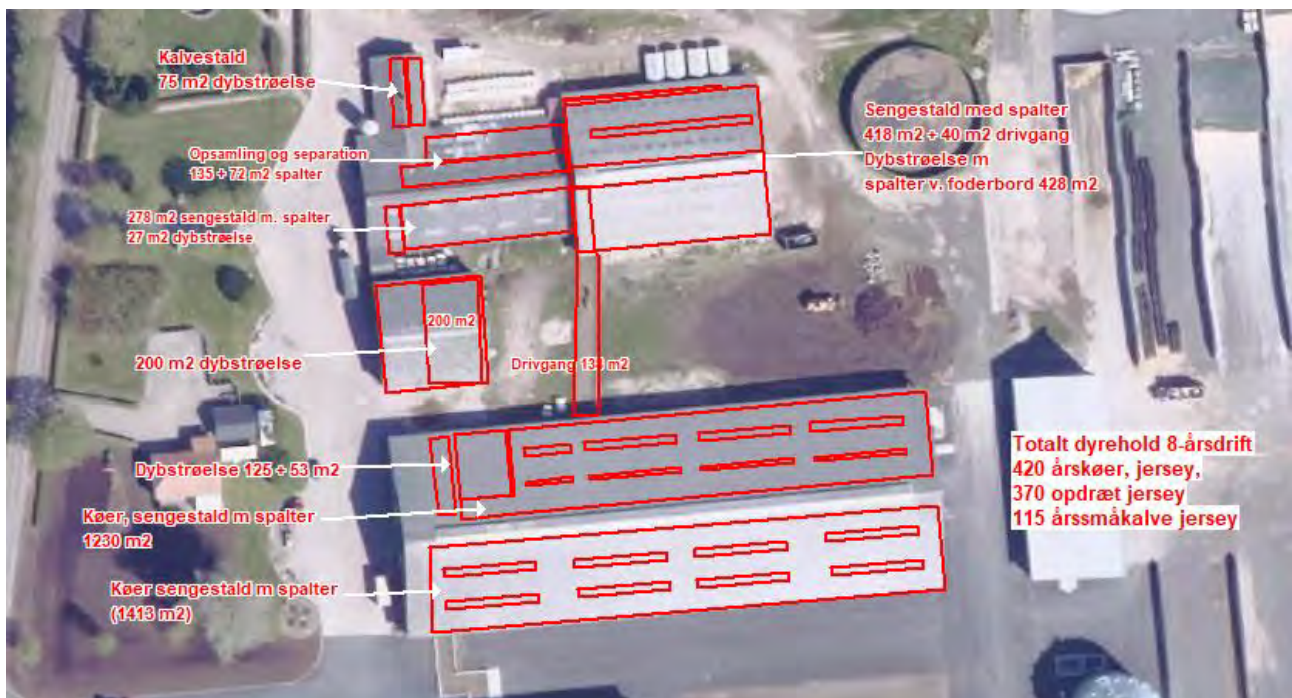
Den lovlige drift for 8 år siden på husdyrbruget tager afsæt i miljøgodkendelsen fra 2010. Godkendelsen blev påklaget, og stadfæstet i 2012. Siden er der meddelt et tillæg vedr. udskiftning af udbringningsarealer i 2013, og et tillæg i august 2017, som er delvist udnyttet. Derudover er der meddelt en ny godkendelse efter §16 a i maj 2022. Eftersom der endnu ikke er forløbet 8 år fra august 2017, er det stadig miljøgodkendelsen fra 2010, der er udgangspunkt for 8-årsdriften. Miljøgodkendelsen fra 2022 er udgangspunkt for nudriften, men de bygninger, der er godkendt i 2022, men som ikke er realiseret, indgår ikke. I stedet indgår de gamle ungdyrstalde, der fortsat er i drift. Se figur 2, hvor de bygninger, der blev godkendt i 2022 fremgår sammen med det anlæg, der er i drift i dag.

8-års-driften

Produktionsarealerne for 8 års driften fremgår af Tabel 1, og de tager således udgangspunkt i miljøgodkendelsen fra 2010, der er stadfæstet af klagenævnet i 2012.

Opgørelse af produktionsarealerne i staldene er baseret på opmålinger foretaget af ansøger sammen med miljørådgiver Britt Bjerre Paulsen i august 2021, samt tegninger udarbejdet af staldindretningsfirmaet De La-val for ansøger.

Produktionsarealerne i 8-årsdrift er opgjort i figur 3 og tabel 1 på næste side, og ses også på bilag 1.

Figur 3: Produktionsarealer i 8-årsdrift

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)

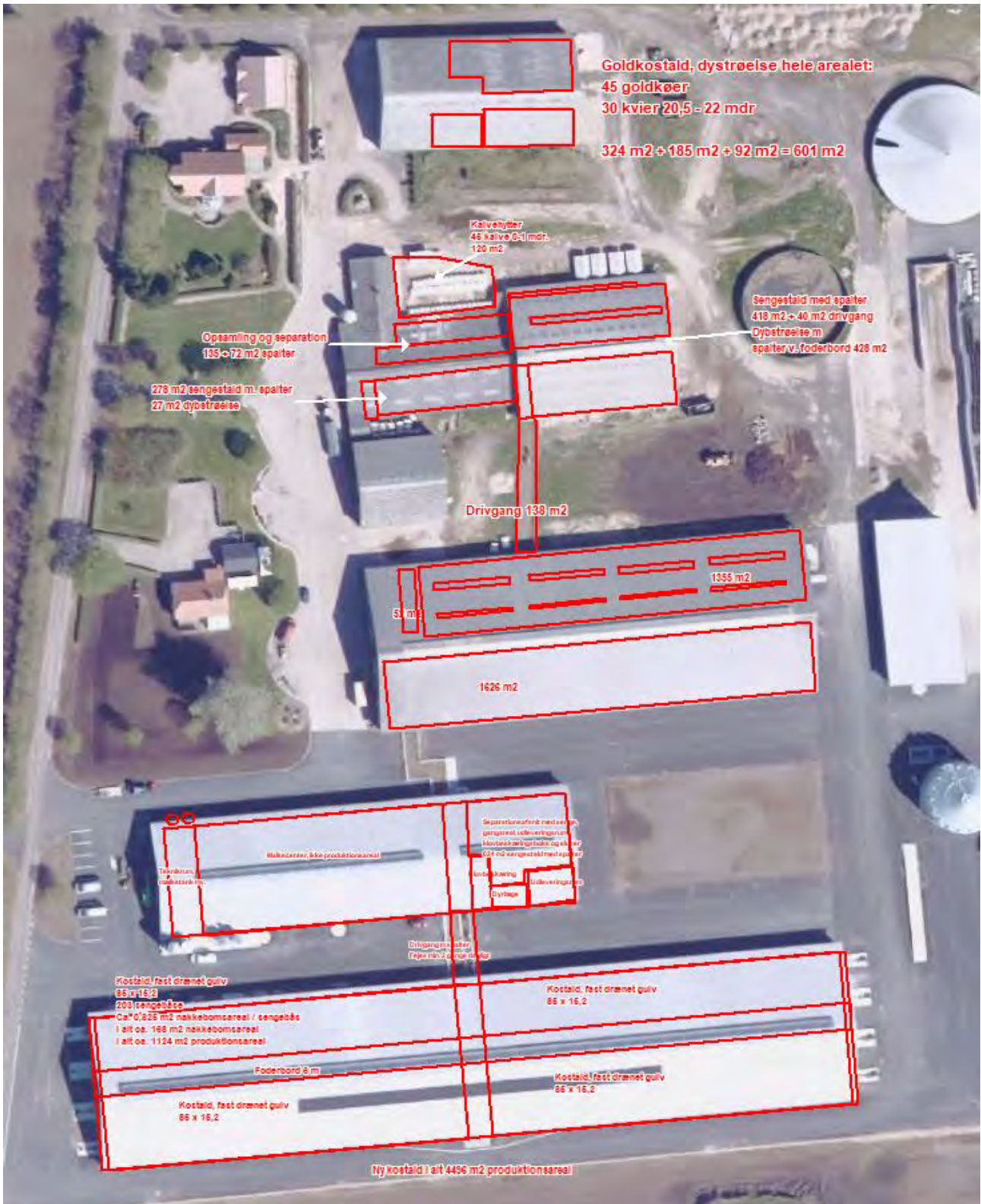
8 års drift						
Nordside, stald fra 2008	1806	Naturlig ventilation	3 m	(#672456) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	125
				(#672453) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	53
				(#672451) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1230
Sydside af stald fra 2008	1968	Naturlig ventilation	3 m	(#672463) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1413
Løsdriftsstald fra 1999	569	Blandet ventilation	3 m	(#695281) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	458
Dybstrøelse i stald fra 1999	549	Blandet ventilation	3 m	(#695285) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	428
Løsdriftsstald fra 1982	912	Blandet ventilation	3 m	(#695289) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	485
				(#695288) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	27
Lade	493	Blandet ventilation	3 m	(#695293) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	200
Kalvestald	196	Blandet ventilation	3 m	(#695294) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	75
Drivgang	139	Blandet ventilation	3 m	(#695306) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	138
Sum						4632

Tabel 1: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i 8-års drift.

Nu-drift

Produktionsarealerne i nudrift fremgår af figur 4 og tabel 2 på de næste sider. Eftersom ejendommen er midt i realiseringen af miljøgodkendelsen fra 2022, og ikke har fuldført ændringerne endnu, er den lovlige nudrift en blanding af nudriften og ansøgt drift fra den sidste godkendelse.

De nye bygninger mod syd er således opført med ny kostald og malkecenter. De gamle ungdyrstalde og kalveplads mod nord er under afvikling, laden i midten af anlægget er taget ud af brug, men der er stadig dyr i laden mod nord. Når den nye kalvestald bliver taget i brug, vil der ikke længere være dyr i laden mod nord.

Figur 4: Produktionsarealer i nudrift

Nudrift						
Nordside, stald fra 2008	1806	Naturlig ventilation	3 m	(#672455) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	125
				(#672452) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	52
				(#672450) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1230
Sydside af stald fra 2008	1968	Naturlig ventilation	3 m	(#672462) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	1626
Ny kostald	6596	Naturlig ventilation	3 m	(#695244) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	4496
Malkecenter	2502	Blandet ventilation	3 m	(#695245) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	624
Ungdyrstald i maskinhus	1133	Naturlig ventilation	3 m	(#696131) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	601
Løsdriftstald fra 1999	569	Blandet ventilation	3 m	(#695308) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	458
Dybstrøelse i stald fra 1999	549	Blandet ventilation	3 m	(#695309) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	428
Løsdriftstald fra 1982	912	Blandet ventilation	3 m	(#695311) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	27
				(#695310) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	485
Lade	493	Blandet ventilation	3 m	(#695312) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	200
kalveplads mod nord	261	Naturlig ventilation	3 m	(#695313) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	120
Drivgang	139	Naturlig ventilation	3 m	(#695314) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	138
Sum						10610

Tabel 2: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i nu-drift.

Ansøgt drift						
Nordside, stald fra 2008	1806	Naturlig ventilation	3 m	(#672457) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	125
				(#672454) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	52
				(#672449) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1230
Sydside af stald fra 2008	1968	Naturlig ventilation	3 m	(#672461) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	1626
Ny kostald	6596	Naturlig ventilation	3 m	(#672476) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	4496
Malkecenter	2502	Blandet ventilation	3 m	(#672477) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	624
2024 Kalvestald	2650	Naturlig ventilation	3 m	(#672503) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	1239
2024 ny kostald	3339	Naturlig ventilation	3 m	(#672501) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	2235
Sum						11627

Tabel 3: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i ansøgt drift.

Figur 5: Produktionsareal i ansøgt situation

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af Tabel 5. I nudriften består opbevaringsanlægget af to gyllebeholdere, hvoraf den ene er opført, samt en restvandsbeholder og en ny møddingsplads, der er etableret i tilknytning til ensilageanlægget. I godkendelse fra 2010 (8-årsdriften) indgik restvandsbeholderen som en gyllebeholder, og der var en gammel møddingsplads i tilknytning til vaskepladsen.

I ansøgt situation vil restvandsbeholderen blive brækket væk for at få plads til de nye stalde. Den ene gyllebeholder på 4000 m³ vil fortsat være i brug, med fast overdækning. Den nye gyllebeholder, som blev godkendt med en placering på modsat side af Hyndingholmvej, er ikke realiseret og vil ikke blive opført.

Kliplev biogas henter fra fortankene ved hver enkelt stalde. Der afhentes flere gange ugentligt fra de store kostalde, mens der hentes med lidt større intervaller fra de andre stalde, så der kan hentes et helt læs (40 tons) hver gang.

Størsteparten af dybstrøelsen afhentes ligeledes til biogas. Der muges ud ca. hver 4. måned, dels direkte til mark og dels til container, som står på fast plads med afløb ved siden af ensilagepladsen. Containeren er overdækket med presenning. Halm fra kalvehytter samt foderrester mv. udmuges til container.

Med et forventet fremtidigt dyrehold på ca. 1200 jersey årskøer, vil den samlede årlige produktion af husdyrgødning være ca. 32.000 tons gylle / afgasset biomasse, idet dybstrøelsen kommer tilbage blandet med gyllen i form af flydende afgasset biomasse, der også skal opbevares i flydende husdyrgødningslager. Tallene er baseret på normtal fra 2023, men den reelle mængde kan variere meget fra husdyrbrug til husdyrbrug, afhængig af staldens indretning, malkeanlæggets vandforbrug og forbrug af vand til rengøring i øvrigt.

Regnvand fra ensilageanlægget og forpladsen ledes til pumpebrønd, hvorfra det sprinkles ud, når jorden er tjenlig til at optage det. Der er tale om ca. 10.800 m², hvilket giver en årlig vandmængde på 10-11.000 m³, som skal håndteres. Størsteparten af året vil vandet kunne sprinkles ud løbende, men der vil typisk være ca. 2-3 måneder om året, hvor det ikke er muligt at sprinkle pladsvandet ud, fordi jorden er vandmættet i forvejen. I denne periode vil vandet blive pumpet til gyllebeholder, hvorfra det køres ud ligesom gylle.

Med en kapacitet på 3500 m³ i gyllebeholderen på ejendommen vil der kunne opbevares pladsvand fra 2-2½ måned eller ca. 2000 m³ fra det store ensilageanlæg og forplads. Den andel vil så skulle håndteres som husdyrgødning, men kan køres ud i tørre perioder, når jorden er tjenlig til at optage det.

Det sikres, at beholderne er tømt pr. 1. august, idet der køres gylle ud i løbet af sommeren efter slet af græs. Nogle år vil det være muligt at køre ud fra 1. februar, men det er mest hensigtsmæssigt at have opbevaringskapacitet til min. 8 måneder, da vejrforholdene i februar måned kan gøre det umuligt at køre gylle ud.

Det vil derfor sige, at der vil være behov for at opbevare $8/12 \times (32000 + 2000 + 500)$ tons = ca. 23.000 tons gylle.

Vand fra møddingsplads og vaskeplads ledes til pt. restvandsbeholder. Når den brækkes væk, så vil dette vand blive ført til gyllebeholder. Med en vaskeplads på ca. 300 m² og en møddingsplads på 250 m², vil der være tale om ca. 500 m³ vand, der skal opsamles og opbevares i gyllebeholderen. Der vaskes hovedsageligt kalvehytter på vaskepladsen. Der sprøjtes ikke fra ejendommen, og der forefindes ikke sprøjteudstyr eller planteværnsmidler på ejendommen, så vaskepladsen vil ikke blive anvendt til vask af sprøjteudstyr.

Den samlede kapacitet til opbevaring af gylle vil med opførelse af den nye beholder fremadrettet være 3500 m³ til gylle, plus kapaciteten i kanalerne under nordsiden af den nuværende kostald, under malkestalden samt fortanke, ca. 2000 m³. I alt ca. 5.500 m³. Der er således ikke tilstrækkelig opbevaringskapacitet på selve ejendommen. Idet gylle og dybstrøelse afhentes til biogas, er det enkelt at returnere gyllen til opbevaring tæt ved hvor det skal udbringes.

Der er en del opbevaringskapacitet på andre ejendomme – der er

3700 m³ på Havstedvej 37 – her er der et dyrehold, der producerer omkring 1500 m³, så der er ca. 2200 m³ ledig kapacitet

6600 m³ på Hejselvej 27 – her er der et dyrehold på ca. 650 opdræt, der producerer omkring 3000 m³, så der er ca. 3600 m³ ledig kapacitet

6950 m³ på Nørregårdvej 5, hvor der ikke er noget dyrehold pt.

5750 m³ på Holmevej 19, Løgumkloster i Tønder kommune. Her er der et dyrehold, der producerer ca. 1000 m³, så der er ledig kapacitet på ca. 4750 m³.

3000 m3 på Egebjergvej 10, Fogderup overtages pr. 1.9.2024, her skal der ikke være dyr.

Det vil sige, at der er ca. 20.500 m2 ledig kapacitet på andre ejendomme.

Sammen med den ledige kapacitet på ansøgers andre ejendomme, råder ansøger således selv råder over 26.000 m3 kapacitet, der kan bruges til opbevaring af husdyrgødning / afgasset biomasse fra Hyndingholmvej 7.

Dertil kommer, at en del af gyllen vil blive afsat til gylleaftaler, der også indebærer opbevaringsaftaler, så gyllen kan leveres direkte til aftaler fra biogasanlægget, og ikke skal transporteres flere gange. I takt med at dyreholdet udvides vil der efter behov blive indgået aftaler om opbevaring og afsætning af gylle, så der altid er tilstrækkelig lejet kapacitet til rådighed.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder 3500 m3	Flydende				786
Ny møddingsplads	Fast				250
Nudrift					
Gyllebeholder 3500 m3	Flydende				786
Ny møddingsplads	Fast				250
8 års drift					
Gyllebeholder 3500 m3	Flydende				786
Lille Gyllebeholder	Flydende				487

Tabel 4: Opbevaringsanlæg på husdyrbruget.

Vurdering

Det vurderes, at gødningshåndteringen med afhentning til biogas er effektivt og miljømæssigt hensigtsmæssigt. Husdyrbrugets behov for opbevaringskapacitet vil blive løst med opbevaring dels på bedriften, og dels ved aftaler om opbevaring eller afsætning til gyllemodtagere via biogasanlægget.

3.1.3 Drift af anlægget

Ejer, Klaus Jakobsen, står for den daglige drift, med hjælp fra ca.10 ansatte. Der er ansat en driftsleder, som står for markbruget, og ejendommen står selv for markarbejdet, dog ikke såning og sprøjtning. Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan det nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Der bliver fejlet og renholdt på befæstede arealer, så anlægget altid fremstår rent og ryddeligt
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Der er ugentlig sundhedsrådgivning af besætningen ved dyrlæge
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagtning
- Der føres journal over medicinforbrug
- Serviceeftersyn på malkeanlæg og køletanke overholdes
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.

- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for ejendommen
- Der udarbejdes sprøjteplan og føres sprøjtejournal
- Beholderne er tilmeldt 10-årsbeholder kontrol

Husdyrbruget leverer mælk til Arla, og skal derfor leve op til Arlagårdens omfattende egenkontrolprogram med hensyn til sundhed, hygiejne og dyrevelfærd.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Der er i 2022 meddelt godkendelse til en større modernisering af anlægget, med opførelse af en stor ny kostald samt malkestald, samt udskiftning af nogle af de eksisterende bygninger udskiftning af arealet til opbevaring af ensilage. Der blev også givet godkendelse til en fritliggende gyllebeholder med fast overdækning. I den forbindelse med realiseringen af projektet tages de gamle bygninger ud af drift og de bliver brækket væk.

Der søges om nogle ændringer af det godkendte projekt, så der i stedet for ny ungdyrstald opføres en ny kostald, og placering af kalvestalden ændres, så den placeres mod nord, i stedet for mellem kostaldene.

Det vil sige, at der søges om godkendelse til at opføre en kostald på 3336 m² og en kalvestald på 2640 m², indenfor det eksisterende byggefelt.

Kostalden indrettes med fast gulv med maks. 5 % lysningsareal, fald mod dræn og skrabning. Kalvestalden opføres med fast gulv, med afløb til gyllebeholder og dybstrøelsesboks til store kalve og kalveboks til små kalve.

Den eksisterende kostald bevares som den er, med dybstrøelse og spalter.

Den lille restvandsbeholder brækkes væk.

Eks. dybstrøelsesafsnit i lade mod nord tages ud af brug.

Herved bliver hele anlægget moderniseret og fornyet. Bygningssettet vil efter denne ombygning og modernisering have en god logistik i forhold til malkerutiner og drivgange, og der bliver gode opstaldningsforhold for kalve. Ungdyr opstaldes på andre ejendomme. Hele anlægget får et ensartet udseende, idet der anvendes samme farver og materialer til alle bygninger, og bygningerne ligger parallelt med hinanden.

Det er ønsket at anvende slagge som fyld i fundamenterne til de nye staldbygninger. Se i øvrigt under afsnit 3.4.1. Jordarealer og jordbund.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Ansøger har goldkøer på Holmevej 19, 6240 Løgumkloster, i Tønder Kommune. På Hejselvej 27 og på Havstedvej 37 i Aabenraa Kommune er der ungdyr. Der transporteres dyr mellem ejendommene, idet ungdyrene er opstaldet på Hejselvej 27 fra de er 6-7 måneder og til de 13-14 måneder. Inden løbning flyttes de til Havstedvej 37, hvor de går til 1 måned før kælvning, hvorefter de flyttes tilbage til Hyndingholmvej 7. En del af den afgassede gylle fra Hyndingholmvej 7 vil fremadrettet blive opbevaret på de øvrige ejendomme. Ejendommene ligger langt fra hinanden, og påvirker ikke de samme naboer. Det er derfor muligt at vurdere miljøpåvirkningen fra de forskellige anlæg hver for sig. De er ikke forbundet med rørføring eller andre tekniske

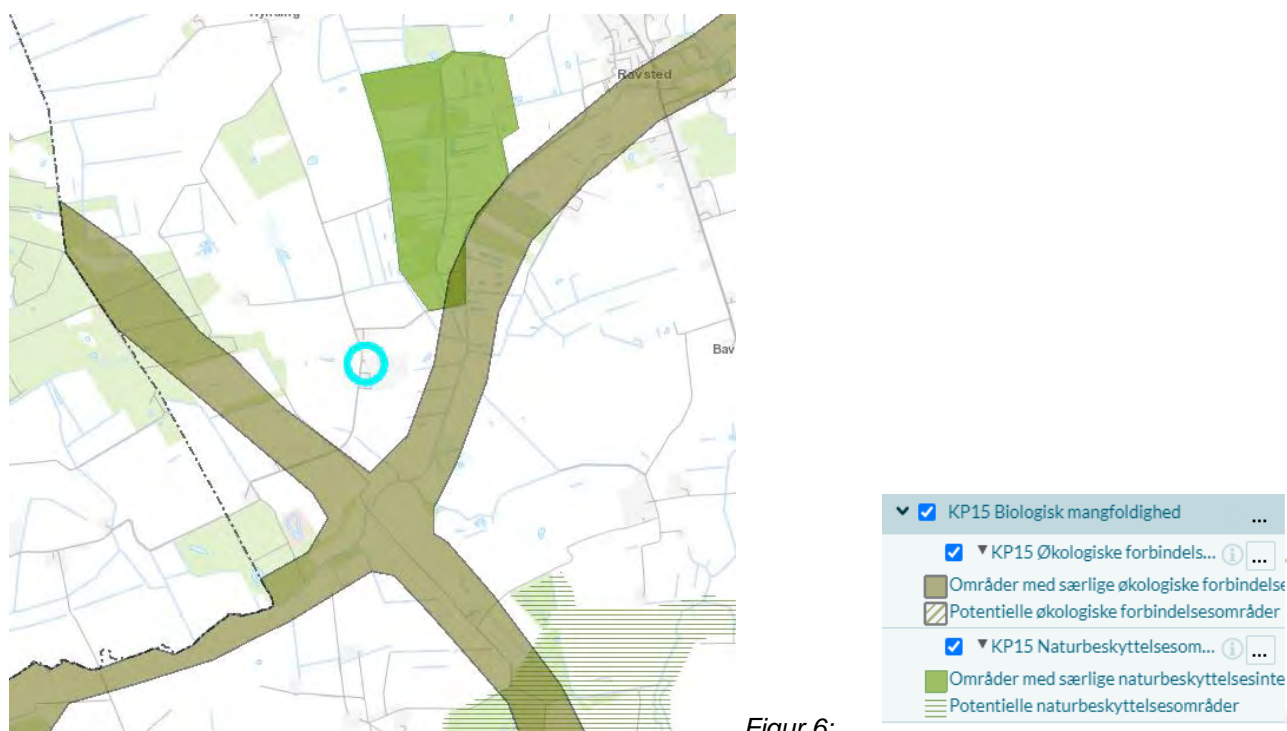
indretninger. De kan i princippet drives hver for sig, selvom der i ansøgers bedrift flyttes dyr mellem ejendommene. Ejendommene er derfor hverken teknisk eller forureningsmæssigt forbundne, og selv om de pt. er driftsmæssigt forbundne, så kan de drives hver for sig.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav

Landskab, planforhold og kulturarv

Husdyrbruget ligger i den vestlige del af Aabenraa Kommune, mellem og ca. lige langt fra de små byer Ravsted, Hynding, Øster Højst, Holme, Sottrup og Bredevad. Landskabet er fladt og er dannet som smeltvandsslette under sidste istid.

Området er fladt, åbent landbrugsområde, og af samme grund er området udpeget som Større Sammenhængende landskaber i Aabenraa Kommunes kommuneplan. Landskabet er karakteristisk ved åbne marker, levende hegn og spredtliggende gårde. Ejendommen ligger ca. 300 m fra Hvirlå. Jorden ned til vandløbet er dyrket, og er udpeget som Skovrejsning Uønsket for at bevare det åbne landskab langs med vandløbet. Vandløbet og arealerne langs med vandløbet er udpeget som økologisk forbindelseslinie, idet vandløbet og 3 m-bræmmen fungerer som spredningskorridor og ledelinie i landskabet. Arealerne langs med Hvirlå er også udpeget som Lavbundsarealer.

Figur 6:

Ejendommens placering i fht. økologiske forbindelseslinier og områder med naturbeskyttelsesinteresser.

Kilde: Kommuneplan for Aabenraa Kommune

Mod nord, mellem ejendommen og Ravsted, er der nogle mindre skovområder, der sammen med nogle lavtliggende, vandløbsnære arealer er udpeget som Naturbeskyttelsesområde, hvor Aabenraa Kommune med Kommuneplan 2015 fremhæver nogle muligheder for at styrke naturkvaliteten i området.

Husdyrbruget ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser og udenfor indvindingsoplandene til de nærmeste vandværker. Området er ikke udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder.

Staldene er opført i grå søstenselementer, røde plader, hvide gavltrekanter og har tag af grå eternit. Efterhånden som bygningerne udskiftes, kommer de til at fremstå ensartet i grå søstenselementer, antracitgrå plader og antracitgrå tagplader. Tagpladerne er isolerede tagplader, som beskytter mod varmen om sommeren.

Ejendommens driftsbygninger ligger lidt tilbagetrukket fra Hyndingholmvej, bag ved stuehus, medarbejderbolig og haveanlæg med træer. Der er levende hegn på 2-3 sider af anlægget umiddelbart rundt om staldanlægget. Mod syd er der et kraftigt levende hegn for enden af marken, der ligger op til stalden, hvilket skærmer for indsyn fra nabo mod syd.

De nye stalde kommer ikke til at blive så markante, da de opføres imellem eksisterende bygninger, og i stedet for de gamle bygninger, der brækkes væk.

Figur 7: Hyndingholmvej 7 set fra vest mod øst. Kilde: Skråfoto, Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Figur 8. Ved renovering og nybyggeri vælges grå søstenselementer og antracitgrå plader. Foto: Klaus Jakobsen

Vurdering af landskabelige forhold

Eftersom der ikke er udpeget særlige værdifulde landskaber, og idet det nye byggeri opføres i mellem eksisterende bygninger på ejendommen, og hele stald-komplekset renoveres, så det fremstår ensartet, så vurderes det, at landskabet godt kan bære det ansøgte nybyggeri, og at det ansøgte ikke medfører en væsentlige direkte eller indirekte påvirkning af kulturarv eller landskab.

Kulturarv

Der er ingen udpegninger eller registreringer af kulturarvsinteresser i området. Der er ingen beskyttede sten- eller jorddiger, ingen fortidsminder med fortidsmindebeskyttelseslinie, og heller ingen fredninger, kirkebyggenier eller kirkelandskaber omkring ejendommen.

I forhold til arkitektonisk arv så skal der ikke ske nedrivning af bevaringsværdige bygninger, og der ligger ingen fredede bygninger eller bevaringsværdige bygninger, som vil have indkig til husdyrbruget, eller som vil skæmmes af husdyrbrugets udvidelse.

Vurdering af kulturarv

Da husdyrbruget ligger uden for fortidsmindebeskyttelseslinjer og kulturudpegninger, kan husdyrbruget ikke påvirke registrerede fortidsminder eller kulturudpegninger negativt.

Der skal i forbindelse med gravearbejde være fokus på, om der kan ligge fortidsminder i jorden. Hvis der stødes på noget, der kunne være et fortidsminde, vil udgravningen blive stoppet med det samme og Museum Sønderjylland vil blive tilkaldt. Det forventes dog ikke, at der findes væsentlige fortidsminder, da de nye bygninger placeres på et areal, hvor der har været bygget indenfor de sidste ca. 50 år.

Materielle goder

En miljøkonsekvensrapport skal også forholde sig til påvirkning af materielle goder. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse.

Med ca. 400 m til de nærmeste nabobeboelser, så er lugtgenegrænserne for det ansøgte overholdt.

Vurdering af materielle goder

Idet husdyrlovens beskyttelsesniveauer for lugt vil være overholdt i den fremtidige situation, så vurderes det, at evt. påvirkning af materielle goder vil være håndteret. Det tilstræbes generelt at tage hensyn til naboerne i den daglige drift, for at undgå at kvægbruget får væsentlig indvirkning på materielle goder i omgivelserne.

Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 8 fastsætter krav til minimumafstande fra husdyrbrugets anlæg til omgivelserne. Afstandskravene jf. Husdyrlovens § 6 overholdes idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- Et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- Et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- En nabobeboelse

Nærmeste byzone-areal er i Øster Højst, som ligger godt 4 km væk. Nærmeste lokalplanlagte område i landzone, der er udpeget til erhverv, offentlige formål til institution eller kursusformål og bolig, er Lokalplan nr. 4,02, der ligger ved Ravsted. Afstanden hertil er ca. 1,6 km.

Nærmeste nabobebyggelse er Hyndingholmvej 12. Afstanden fra den nærmeste stald til beboelsen på denne adresse er i ansøgt drift ca. 265 m. Den vægtede gennemsnitsafstand fra hele anlægget til nabobeboelse er godt 400 m.

Afstandskravene i Husdyrlovens § 8 relaterer sig til de nye bygninger. De er søgt illustreret på Figur 5 og 6. De kan også ses i den elektroniske ansøgning i www.husdyrgodkendelse.dk.

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej og beboelse på samme ejendom er 15 m. Afstandskravene til ikke-almen vandforsyningsanlæg (forsyner færre end 10 husstande) og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m. Afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til almene vandforsyningsanlæg er på 50 m. Afstandskravet til nye gyllebeholdere er 100 m til åbne vandløb og søer.

Husdyrlovens afstandskrav jf. § 8 er overholdt for de nye bygninger, idet:

- Afstanden fra den nye kalvestald til naboskel mod nord er 46 m (krav 30 m)
- Afstanden til offentlig vej er 51 m fra den nye kalvestald, og der er ingen private fællesveje i nærheden (krav 15m).
- Afstanden til beboelse er ca. 23 m fra den ny kalvestald (krav 15 m)
- Afstanden til enkelt-vandforsyning er ca. 62 m fra den nye kostald til sløjfet markvandingsboring DGU 167.817, og afstanden til fælles vandindvinding (Ravsted Vandværk) er ca. 2 km. (krav hhv. 25 og 50 m)
- Afstand fra den nye kostald til grøft mod øst er 116 m (krav 15 m)

- Der er ingen levnedsmiddelvirksomheder i nærheden

Figur 9. Afstandsmarkører jf. Husdyrlovens afstandskrav. Kilde: www.husdyrgodkendelse.dk.

Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

De nye stalde ligger uden for kystnærhedszonen, sø- og åbeskyttelseslinjer, skovbyggelinjer samt kirkebyggelinjer.

Vurdering af afstandskrav og byggelinjer mv.

De nye stalde, gyllebeholder og øvrige anlæg overholder alle afstandskravene i Husdyrbruglovens §6 og §8. Der er således ikke behov for nogen dispensationer fra Husdyrbruglovens afstandskrav.

Da alle afstandskrav overholdes, og husdyrbruget ligger uden for alle bygge- og beskyttelseslinjer, er der ikke behov for en nærmere vurdering.

3.4.1 Jordarealer og jordbund

Alle stalde, kanaler, fortanke, gyllerør og gyllebeholdere er og bliver udført i tætte og stabile materialer.

I forbindelse med det nye byggeri vil de eksisterende stalde blive revet ned, og arealet vil blive ryddet og forberedt til nyt byggeri.

Der søges tilladelse til at bruge slagge som fyldmateriale under de gamle stalde og de nye kørearealer, der asfalteres. Slaggen støbes ind i fundamenterne, så den er indkapslet, og ikke kan give anledning til forurening. Meldgård, som leverer slaggen, indsender særskilt ansøgning med detaljeret angivelse af hvor slaggen placeres og i hvilken tykkelse. Anvendelse af slagge er ressourcebesparende, idet alternativet er at anvende nye råstoffer (sand og grus), som kunne anvendes bedre til andre formål.

Der, hvor der udlægges slagge vil arealet blive kortlagt på vidensniveau 2 og komme til at fremgå af bl.a. kortlag på Danmarks Miljøportal. Hvis bygninger og anlæg, på steder hvor der er udlagt slagge, senere fjernes, skal slaggen opgraves og håndteres som affald. Øvrige arealer vil efter fjernelse af stalde og anlæg umiddelbart kunne benyttes til fx dyrkning af afgrøder.

Sand fra udgravning til udvidelse af nedsvinningsbassin for regnvand vil blive brugt til at fylde op hvor gyllekanaler brækkes væk i de gamle stalde.

Figur 10: registrering vedr. slagge

Ejendommen er registreret i jordforureningskortlægningen, da der er lagt slagge ud under ensilageanlægget, og under sydsiden af stalden fra 2008, hvor der er dybstrøelse.

Ejendommen og dens jordtilliggende ligger i en stor udpegning af områder med Særlige drikkevandsinteresser. Al udbringning af husdyrgødning på markerne er reguleret gennem gødningsregnskabet, så der kun udbringes det, der er nødvendigt for afgrødernes vækst, ligesom brugen af plantebeskyttelsesmidler også er nøje reguleret og afgiftsbelagt, hvorved der kun bruges det absolut nødvendige af hensyn til at sikre afgrøderne.

Vurdering

Da stalde, kanaler, fortanke, gyllerør og gyllebeholdere er og bliver udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

I det omfang, der anvendes slagge som bundsikring, vil slaggen blive udlagt i overensstemmelse med særskilt tilladelse. Slaggen vil komme til at ligge under tæt belægning (gulv eller asfalt- eller betonbund) og over grundvandsspejlet. Slagger vurderes således ikke at kunne give anledning til væsentlig forurening, når det håndteres og udlægges i overensstemmelse med tilladelse.

3.5 Ammoniakemission og -deposition

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre på Hyndingholmvej 7 fremgår af Tabel 4. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift beregnet til 10983,7 kg N/år, med en meremission på 5477,4 kg N/år i forhold til 8-årsdriften, og en meremission på 507 kg N/år i forhold til nudriften.

Samlet resultat af ammoniakberegninger

Samlet emission: **10983,7** (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift): **5477,4** (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift): **507,0** (kg NH₃-N/år)

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget.

Husdyrbruget giver anledning til fordampning af ammoniak, især fra staldgulvene. Størsteparten af ammoniakken afsættes indenfor ca. 400 m, på planter, blade, bygningsoverflader mv. Eftersom størsteparten af arealerne omkring anlægget er dyrkede marker, vil størstedelen af ammoniakken afsættes på afgrøderne og vaskes ned i jorden, hvor det kommer til at indgå som gødning til afgrøderne. Der er enkelte beskyttede naturarealer i nærheden, der også vil modtage kvælstof fra luften. De nye stalde vil give anledning til mindre ammoniakemission end det eksisterende anlæg, og det, at der alligevel ikke opføres en ny gyllebeholder på ejendommen vil også betyde, at der bliver mindre ammoniakudledning end hvis den nuværende godkendelse blev udnyttet fuldt ud.

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder) eller dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter). Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen inddeler naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer som fremgår af Tabel 5.

I forhold til den godkendte nudrift er der således ingen mer-belastninger, men derimod en mindsket belastning i nogle beregningspunkter.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område	Max. totaldeposition (stald og lagre) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*:

	og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ² (dvs. større end 2.500 m ²)	0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m		

Tabel 5: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

² Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 240 af 13/03/2019

Øversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Oprettet:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Mose mod vest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,2	0,0	0,3
mose mod vest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,0	0,5
mose mod sydvest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,0	0,4
Kat. 1., Draved Skov, mod nordvest	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Skov mod nord	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,6	0,0	1,6
Mose mod sydøst	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,8	0,0	1,1
§3 Vandhul, Ø	Kategori 3	Ansøger	0	V	2,4	0,6	6,0
Nærmeste del af Natura 2000	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
Potentiel §7 kat 3 skov	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,0	0,5
§7 kat 2 overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
§7 kat 1 overdrev	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
Mose mod vest	Kategori 3	Ansøger	0	S	3,4	0,2	7,7
Mose mod nord	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,6	0,0	1,4

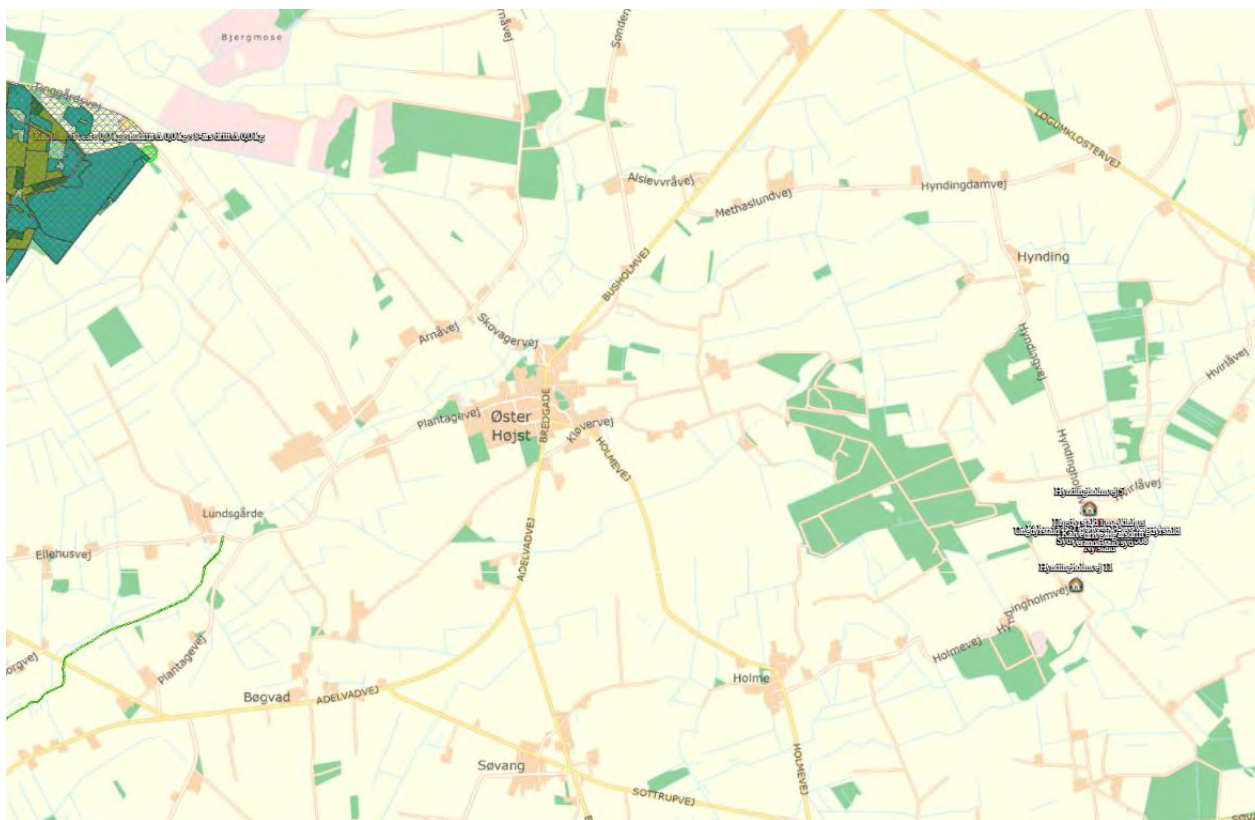
Tabel 6: Ammoniakdeposition (kg N/ha/år) ved naturområder i nærheden af husdyrbruget. I tabellen fremgår total deponitionen samt merdeponitionen i forhold til nudriften og 8-års driften. Kilde: Husdyrgodkendelse.dk

Kategori 1-natur

Det nærmeste kategori-1 natur ligger i Habitatområdet Draved Skov, som ligger ca. 7,5 km mod nordvest. Skovene i Draved Skov er udpegningsgrundlag for habitatområdet, og bliver dermed beskyttet i kategori 1. Ammoniakafsætningen her er 0,0 kg N/ha/år, dvs. at på den afstand kan der ikke registreres nogen påvirkning fra husdyrbruget på Hyndingholmvej 7. Der er ikke andre kategori 1-arealer, der bliver påvirket af produktionen.

Da totaldeponitionen til kategori 1 naturen er på 0,0 kg N/ha/år, er det ikke relevant at se på kumulation i forhold til ammoniakdeponition fra andre husdyrbrug til naturpunktet, hvorfor der ikke er brugt tid på at finde ud af, hvor stor ammoniakemission der er fra husdyrbrug inden for en radius af 2,5 km af den nærmeste kategori 1 natur.

Jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er det strengeste krav til den maksimale totaldeposition på kategori 1 natur med kumulation på 0,2 kg N/ha/år.

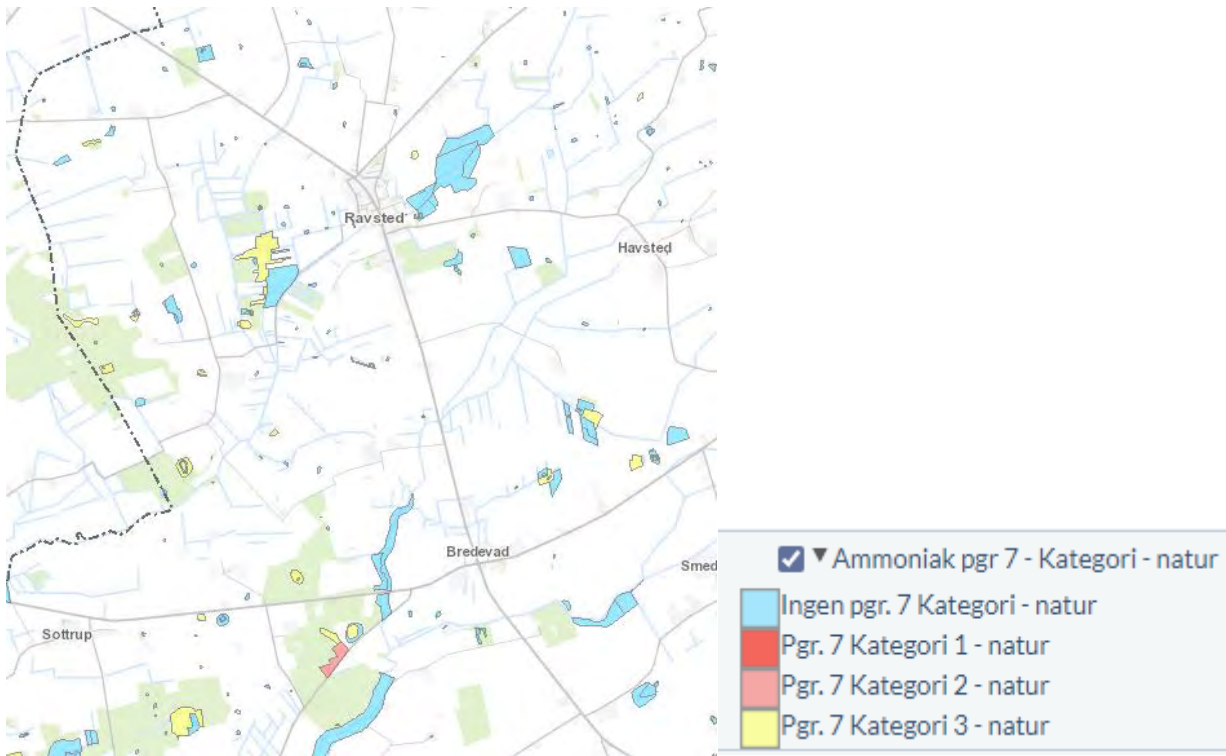

Figur 11: Nærmeste kategori 1 natur, Draved Skov

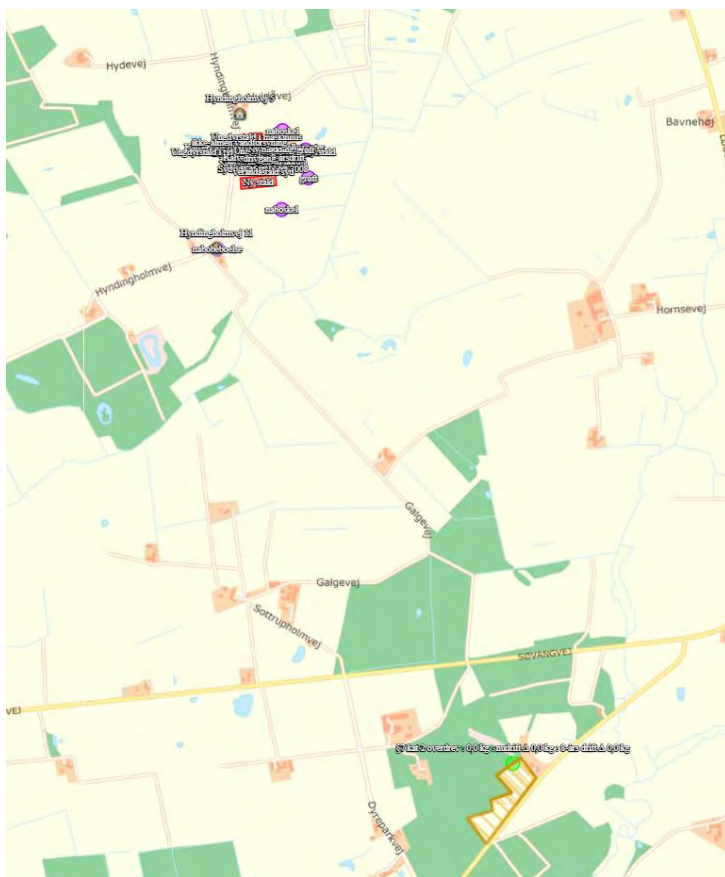
Kategori 2- natur

Ifølge www.husdyrgodkendelse.dk, og kort som tidligere har været tilgængeligt på Aabenraa Kommunes hjemmeside, er det nærmeste kategori-2 naturområde et overdrev, der ligger ca. 2750 m syd for anlægget. Her er ammoniakafsætningen 0,1 kg N/ha/år. Derved er beskyttelsesniveauet overholdt for dette overdrev. Se kortene nedenfor, hvor overdrevet er markeret med rød signatur hhv. gul skravering.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år er derved overholdt.

Figur 12. Overdrev syd for ejendommen vist med rød signatur. Kilde: Aabenraa Kommunes hjemmeside, 2022

Figur 13. Overdrev mod syd vist med gul skravering. Kilde: www.husdyrgodkendelse.dk

Kategori 3-natur og § 3 natur

Der er mange mindre natur-arealer i omegnen af staldanlægget på Hyndingholmvej 7. På Aabenraa Kommunes kort, som tidligere har fremgået af kommunens hjemmeside, er de markeret med gult og blå. De gule er kategori 3-natur, og de blå arealer er øvrige beskyttede naturarealer, som hverken er omfattet af kategori 1, 2 eller 3.

Figur 14: Aabenraa Kommunes kort over kat. 1, 2 og 3 natur

Ca. 250 m mod nordvest ligger der en mose, som er besigtiget af Aabenraa Kommune både i forbindelse med godkendelsen i 2017 og i 2022. Mosen er vurderet til at være næringspåvirket og ikke indeholde særlig sårbar natur. Mosen fremgår af det statslige tema som et kategori 3-naturareal. Totalpåvirkningen med ammoniak fra anlægget er på 7,7 kg N/ha/år, og mer-påvirkningen som følge af udvidelsen (i forhold til 8-årsdrift) er på 3,4 kg N/ha /år. Ud over påvirkning fra luften, er mosen også påvirket af drænvand fra marken, og tydeligvis også af okker fra drænvandet.

Længere mod vest er der to andre beskyttede mosearealer – her er total-depositionen 0,3-0,5 kg N/ha/år, og mer-påvirkningen er på 0,2 kg N/ha/år, og dermed er beskyttelsesniveauerne overholdt her.

Figur 15: Mosearealer vest for ejendommen. Kilde: husdyrgodkendelse.dk

Mod sydøst er der et beskyttet moseareal, som vil blive påvirket med ca. en totaldeposition på ca. 1,1 kg N/ha/år, og 0,8 kg N/ha/år i mer-deposition. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er dermed overholdt. Se kortet nedenfor.

Figur 16: Kat. 3 mose sydøst for ejendommen Kilde: husdyrgodkendelse.dk

Mod nord er der en mose, der ligger i tilknytning til et skovområde. Her må der forventes en total påvirkning med ammoniak på ca. 1,4 kg N/ha/år, og en mer-påvirkning på 0,6 kg N/ha/år. Der er også udpeget noget ammoniakfølsom skov udenom mosen, her er ammoniakafsætningen 1,6 kg/ha/år, og mer-påvirkningen er 0,6 kg N/ha/år. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er dermed overholdt.

Anden beskyttet natur (§3 natur)

Der er desuden foretaget depositionsregninger til et enkelt vandhul, der ligger øst for ejendommen i en afstand af ca. 200 m fra staldanlægget (se figur (16)). Der er ca. 115 m fra gyllebeholderen. Her må der forventes en total-påvirkning på omkring 6 kg N/ha/år, og en mer-belastning i forhold til for 8 år siden på ca. 2,4 kg N/ha/år. Da det er et vandhul, der er helt omgivet af dyrket mark, så vil de 6 kg i totalbelastning være forsvindende i forhold til påvirkningen fra den dyrkede mark. Marken tilføres husdyrgødning og handelsgødning, hvorfra der uundgåeligt vil ske en vis udsivning til vandhullet.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur overholdes, vurderes ammoniakdepositionen til de nærmeste særligt beskyttede naturområder ikke at kunne påvirke naturarealerne negativt i væsentlig grad.

Enkelte naturarealer (en mose, et vandhul) modtager lidt mere ammoniak, end beskyttelsesniveauet på 1 kg N/ha/år i mer-tilførsel. Da der er tale om naturarealer, der i forvejen er væsentligt belastede med næringsstoffer som følge af deres beliggenhed i tilknytning til dyrket areal, vurderes mer-belastningen fra luften ikke at bevirke en tilstandsændring.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet

Biologiske mangfoldighed/biodiversitet generelt

Den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund.

FN definerer biodiversitet som: "*Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.*" Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug vil kunne påvirke biodiversiteten ved at forrykke næringsstofbalancer ved udledning af ammoniak til luften, ved udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen af naturtyper med ammoniak er beskrevet i det foregående afsnit. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Der nedlægges ikke naturområder. Alle arealer, der inddrages til nye stalde er i forvejen bebyggede med stalde eller kørearealer.

Der er udpeget "særlig økologisk forbindelseslinie" langs med Hvirilå. Projektet har ingen indvirkning på spredningskorridoren.

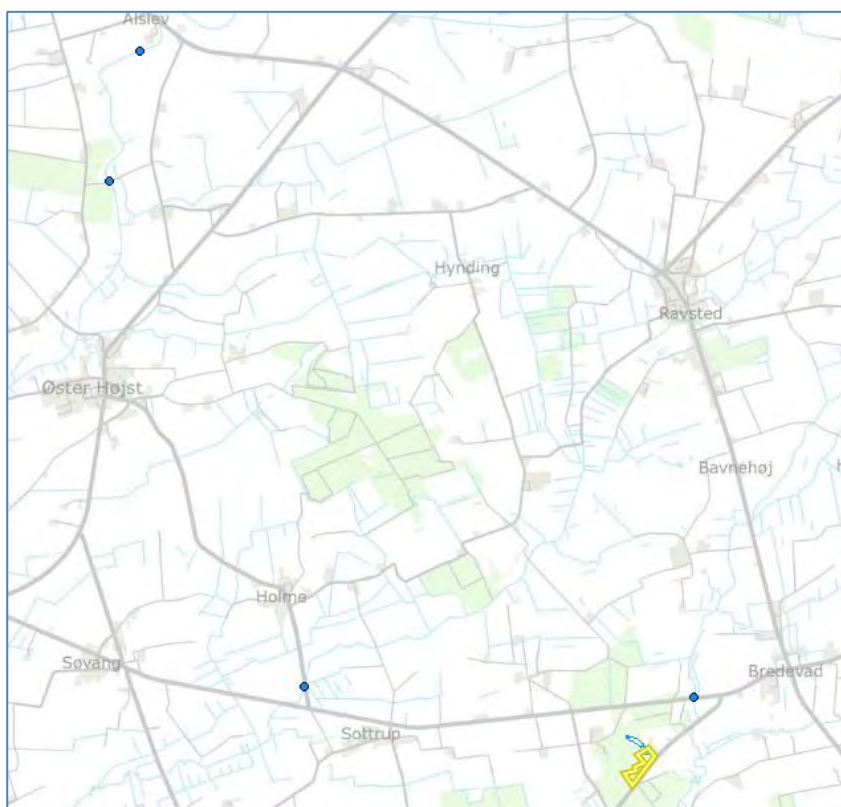
Vurdering af påvirkning af biologisk mangfoldighed / biodiversitet.

Eftersom det nye byggeri placeres på areal, der i forvejen er bebygget, og da der ikke er en væsentlig påvirkning af sårbare natur arealer, så forventes der ingen væsentlig påvirkning af biologisk mangfoldighed eller biodiversitet som følge af projektet.

Bilag IV-arter

Bilag IV-arter er særligt beskyttede dyrearter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV ³ findes en liste over bilag IV arters udbredelse i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Baseret på denne rapport er der undersøgt hvilke bilag IV-arter der *kan* være til stede i området omkring husdyrbruget. Derudover er der indhentet data for registreringer af bilag IV arter fra Miljøportalen, se kortet nedenfor, hvor de blå prikker er steder, hvor Miljøstyrelsen har kigget efter Odder i 2011. I Arnå-systemet er der fundet spor og ekskrementer, hvorimod der ikke i den undersøgelse er fundet spor af odder i Hvirlå-systemet. Det er dog en mere end 10 år gammel undersøgelse, så udbredelsen kan vel have ændret sig siden. I Tabel 9 fremgår de Bilag-IV arter der kan være til stede i området omkring husdyrbruget.

Figur 17: Kort over bilag IV registreringer mv. fra Danmarks Miljøportal, Naturdata

Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁴. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

³ Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635. 226 s. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>

⁴ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/Sr50.pdf>

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Odder	<i>Lutra lutra</i>
Snæbel	<i>Coregonus oxyrhynchus</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Løgfrø	<i>Pelobates fuscus</i>
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>

Tabel 7: Liste over potentielle bilag IV-arter i området, kilde: Faglig rapport fra DMU nr. 635, se note 5

I NOVANA artsovervågningen 2004-2011 er området ikke blevet undersøgt for flagermus, formentlig fordi området ikke betragtes som en betydningsfuld lokalitet for flagermus. Det vil sige, at rapporten ikke oplyser noget om, hvilke flagermus, der måtte være i området. Det ser også ud til at området er "sprunget over" i forbindelse med overvågning af padder i denne sammenhæng, så der er også "hul" i kortet i forhold til padde-overvågning, og ligeledes med markfirben. Der har været undersøgt for Bæklampret og Pigsmerling i nogle vandløb i nærheden, men arterne er ikke fundet her. Snæbel er kun eftersøgt i den sydlige del af Vidå-systemet i Tønder Kommune. Fisken Stalling er jf. Novana-rapporten registreret i vandløb i nærheden, men det fremgår ikke præcist hvilke vandløb. Ifølge Naturdata er der ikke registreringer af fisk beskyttet efter habitatdirektivets bilag IV i Hvirlå.

Der, hvor udvidelsen skal ligge, er der i dag bebygget med stalde eller kørearealer i forbindelse med husdyrbruget.

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus. Der bliver ikke fjernet træer eller levende hegn. Nogle driftsbygninger bliver revet ned, og erstattet af andre lignende bygninger.

Områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Hvis der er oddere i nærheden, må disse forventes at opholde sig i tilknytning til Hvirlå. De generelle tiltag for at undgå forurening og skade på vandløbet vil også forebygge potentiel indvirkning på odderens levesteder.

Markfirben findes typisk på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejskråninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Der ændres ikke på sådanne lokaliteter i forbindelse med projektet.

Samlet vurdering

Den højeste totaldeposition fra husdyrbruget til kategori 1 natur er 0,0 kg N/ha/år. Derved er beskyttelsesniveauet overholdt.

Totaldepositionen af ammoniak til det nærmeste kategori 2 naturområde, der ligger syd for ejendommen er 0,1 kg N/ha/år, og beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år til kategori 2 natur er dermed overholdt.

Merdepositionen af ammoniak til kategori 3- natur ligger mellem 0 og 1 kg N/ha/år, bortset fra 1 mose, der ligger vest for ejendommen, hvor der må forventes en mer-påvirkning på ca. 2 kg N/ha/år. Det mest restriktive krav kommunen kan stille til kategori 3-natur er en merdeposition på maks. 1,0 kg N/ha/år, og dette er dermed overholdt for alle på nær den ene mose. Aabenraa Kommune har besigtiget mosen og vurderet, at mosen er væsentligt næringspåvirket i forvejen.

Der er ikke mange øvrige §3 naturområder tæt på ejendommen – der ligger dog et vandhul mod øst, og her må der forventes en mer-påvirkning med ammoniak på ca. 2,8 kg N/ha/år. Der er ikke et særskilt

beskyttelsesniveau for vandhuller i Husdyrloven, men det vurderes, at vandhullet, der er omgivet af dyrket areal, vil være påvirket betydeligt mere af randpåvirkning fra marken, og at en mer-tilførsel af ammoniak på 3,7 g N/ha/år i forhold til situationen for 8 år siden, vil være uden betydning for vandhullets tilstand, og at det derfor ikke vil medføre en tilstandsændring.

Ud fra de tilgængelige oplysninger om fund af bilag IV-arter i området, og ud fra karakteren af de ændringer, der indgår i det ansøgte projekt, vurderes det, at projektet ikke vil have en negativ påvirkning af Bilag IV-arter og deres potentielle levesteder.

3.7 Lugtemission

Husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste enkelt bolig (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse, lokalplanlagt område og byzone fremgår af Figur 18-20.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Hyndingholmvej 11, som ligger mod syd. Her er den vægtede gennemsnitsafstand 404,4 m, mens den korrigerede geneafstand er 328,6 m. Geneafstanden er korrigeret, fordi staldanlægget ligger nord for nabobeboelsen, som derfor kun vil ligge i vindretningen, når vinden er i nord, hvilket især forekommer om vinteren. Lugtafgivelsen fra et kvægbrug er mindre om vinteren, når det er koldt, hvorfor lugtafstanden ikke behøver at være helt så stor. Hyndingholmvej 12 ligger i nogenlunde tilsvarende afstand, med en vægtet gennemsnitsafstand på 406,9 m. Også her er den korrigerede geneafstand overholdt. Der er flere levende hegn imellem det nye byggeri og både Hyndingholmvej 11 og Hyndingholmvej 12.

Hyndingholmvej 5 ligger ca. 150 m nord for den nærmeste stald. Ansøger har købt ejendommen i 2022, så denne ejendom er således ikke en nabo-ejendom i Husdyrlovens forstand.

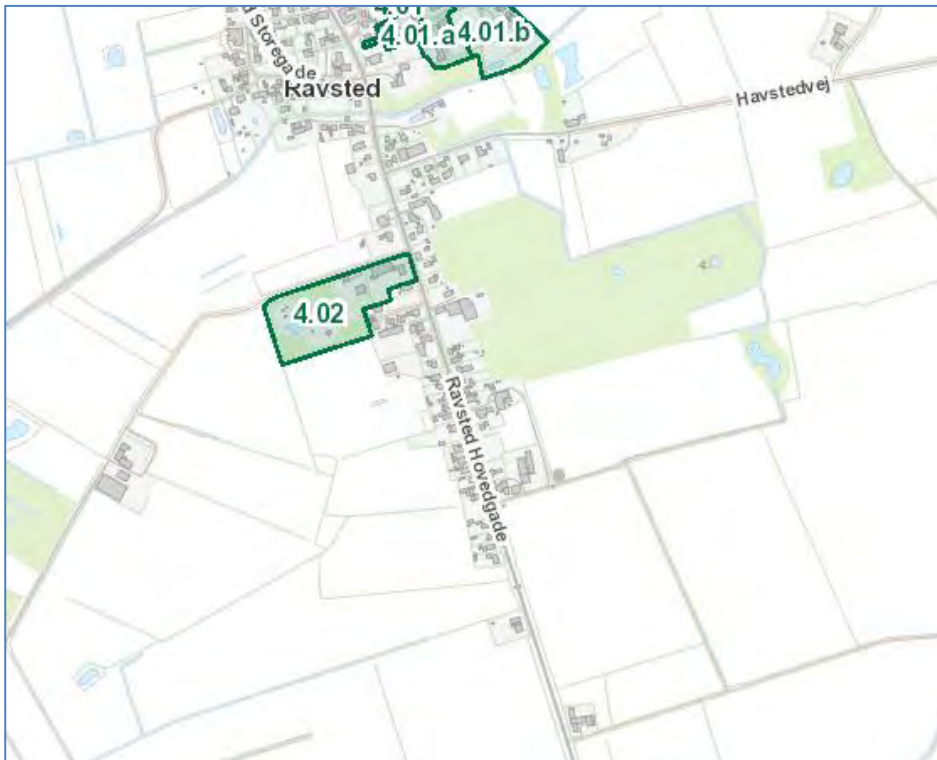
Selvom gyllebeholdere ikke regnes med i lugtberegningerne i www.husdyrgodkendelse.dk, så er det værd at bemærke at den gyllebeholder, der var planlagt til at skulle placeres på vestsiden af Hyndingholm, lidt nord for Hyndingholmvej 5, ikke indgår i denne ansøgning, da ansøger har tilstrækkelig opbevaringskapacitet på andre ejendomme.

Figur 18: Nærmeste nabobeboelser uden landbrugspligt.

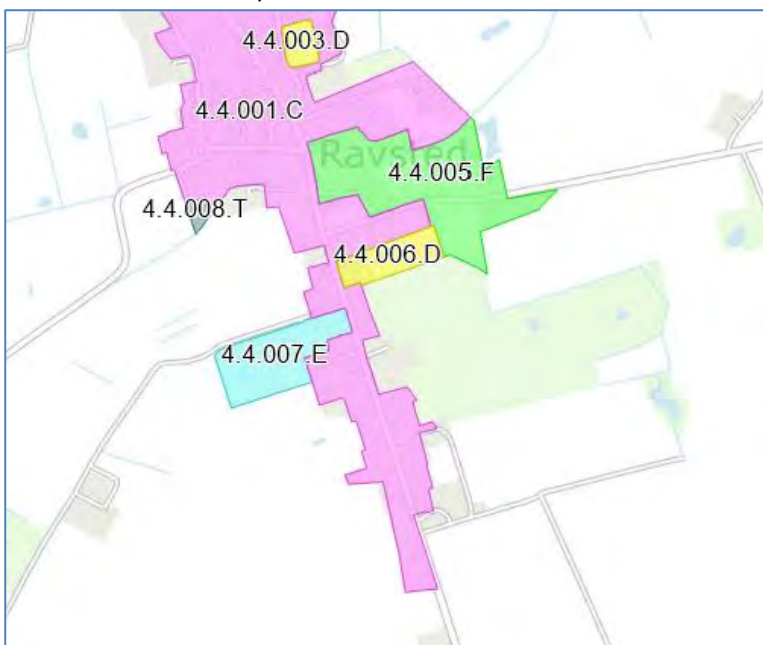
Nærmeste samlet bebyggelse er i den sydlige ende af Ravsted, hvor der er en række af parcelhuse, der ligger indenfor 200 m af hinanden.

Det nærmeste lokalplanlagte område er et udlagt erhvervsområde i Ravsted (kaldet 4.02 på kortet nedenfor), som er udlagt til erhverv, offentlige formål som institutioner, kulturformål og én bolig. Området er landzone. Der er 1,6 km til dette område.

Figur 19. Lokalplanlagt område i Ravsted, erhvervsområde 4.02. Kilde: Kommuneplan for Aabenraa Kommune, netgis.aabenraa.dk

Nærmeste byzoneområde er i Ravsted. Der er tale om et fremtidigt byzoneareal, som er udlagt i Aabenraa kommunes kommuneplanramme. Den nuværende zonestatus er landzone.

Figur 20. Kommuneplanrammer i Ravsted. Kilde: Kommuneplan for Aabenraa Kommune, netgis.aabenraa.dk

Den vægtede gennemsnitsafstand til Ravsted By er 1906 m, og geneafstanden er 892,5 m. Geneafstanden er således overholdt.

Der er ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug i forhold til lugt og nærmeste nabo, samlet bebyggelse eller byzone, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra enkeltbeboelser uden landbrugspligt eller 300 m fra samlet bebyggelse eller byzone- og sommerhusområde.

De beregnede lugtgeneafstande til enkelt naboer, samlede bebyggelser og byzoner ses i Tabel 10. Geneafstandene til både enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Hyndingholmvej 11	0	NY	410,8	328,6	404,4	Ja
Hyndingholmvej 12	0	NY	410,8	328,6	406,9	Ja
Lokalplanlagt område i landzone	0	NY	892,5	892,5	1761,8	Ja
Ravsted Hovedgade 7	0	NY	892,5	892,5	1906,3	Ja
Byzone Øster Højst	0	NY	1189,9	1189,9	4229,8	Ja
Ravsted Ejerlav, Ravsted	0	NY	1189,9	1189,9	1679,8	Ja

Tabel 8: Beregning af lugtgeneafstand til nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner.

Vurdering

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gyllebeholdere. Da gyllebeholderne har fast overdækning vil dette dog være meget begrænset. Der kan forekomme lugtafgivelse fra gyllebeholderne i forbindelse med omrøring og pumpning.

Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. Der er generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen for udbringning af gylle op til byzone- eller sommerhusområder og lokalplanlagte områder, hvor lokalplanen udlægger området til boligformål. Dette betyder, at der ikke må udbringes husdyrgødning inden for 200 m fra disse områder på lørdage, søndage og helligdage.

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Generelt har god hygiejne, god praksis omkring udmugning og foderhåndtering, samt renholdelse i stalde og udenomsarealer stor betydning for omfanget af lugt fra et husdyrbrug. Derudover har vindretningen en væsentlig betydning for omfanget af gener, som også afspejles i lugtgeneafstandene.

Idet de lovbestemte lugtgeneafstande er overholdt, og idet anlægget holdes rent og ryddeligt, og dyreholdet foregår i nye og velholdte bygninger og gyllebeholderen har fast overdækning, så vurderes det, at der ikke vil være væsentlige lugtgener fra anlægget.

3.8 Øvrige emissioner og gener

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter.

3.8.1 Støj

På husdyrbruget forekommer der støj i forbindelse med fodring, malkning, transporter med gylle til og fra ejendommen, gyllepumpning i forbindelse med udbringning, flytning af dyr, afhentning af mælk, ensilering, indkørsel af foder og halm samt udmugning. Der vil være støj fra maskiner og lastbiler, samt støj fra dyrene.

Støjende aktiviteter på ejendommen sker typisk i dagtimerne. Afhentning af mælk sker på tidspunkter fastlagt af mejeriet i forhold til deres transportruter, og det kan f.eks. også være tidlig morgen. I forbindelse med høst og ensilering kan der forekomme støj ved f.eks. ensilering, der kan foregå ud over aftenen, ligesom udkørsel af gylle kan foregå på "skæve" tidspunkter, hvis det er nødvendigt, f.eks. på grund af vejforholdene.

Nærmeste nabo mod syd, Hyndingholmvej 11, ligger så langt væk, at støj ikke vurderes at udgøre et problem. Der er 2 kraftige levende hegn mellem denne nabo og staldanlægget, så der vil heller ikke være direkte indsyn til staldanlægget fra Hyndingholmvej 11.

Fra vejhjørnet ved Hyndingholmvej 12 vil man kunne se over til staldanlægget, både det eksisterende og det nye. Stuehusets vinduer vender dog ikke over mod ansøgers ejendom, og afstanden vurderes at være så stor, at der ikke er problemer med støj fra det ansøgte.

Transporter forbi naboer vil kunne høres, men adskiller sig ikke fra anden vejtransport.

Vakuumpumper vil blive forsynet med lyd-dæmpere, så de bliver mere støjsvage.

Støjkilde	Placering	Driftstid
Malkning	Malkecenter	Ca. kl. 03.45-09.30 og fra kl. 15.45 – 21.30
Kompressor / malkeanlæg	Ved mælketank	Døgnet rundt, men det er temperaturafhængigt.
Ensilering	Plansilo	Ca. 12 dage i vækstsæsonen, kl. 8-20
Gyllekørsel	Se tegning over kørselsruter	Ca. 12 dage i vækstsæsonen, kl. 8-20
Håndtering af foder	Ensilagesiloer og foderlade	Eftermiddag
Kompressor i værksted	Værksted	2 timer/ugentlig

Tabel 9: Støjkloder på husdyrbruget.

Dyrene fodres en gang dagligt, og der blandes ligeledes foder en gang dagligt, det foregår om eftermiddagen. Håndtering og blanding af foder foregår på plansiloerne. I forbindelse med dette kan forventes maskinstøj, som kan være til gene for naboer.

Ensilering af slæt græs foregår fra maj til september/oktober. Majs ensileres i perioden september til november. Der vil forekomme støj, når det bliver lagt i plansiloerne, men det tilstræbes, at det sker i dagtimerne, så

det ikke vil være til gene for naboer. Halm køres ind i perioden juli til september, og der kan ligeledes forekomme støj- og støvgener. Det tilstræbes ligeledes, at halmindkøring sker i dagtimerne af hensyn til naboer. Det vurderes dog, at der ikke vil være støjgener udenfor ejendommen.

Gyllen udbringes i planternes vækstsæson, som strækker sig fra februar til og med september måned. Udbringningen forventes at tage 8-10 dage fordelt over året.

Der vil også foregå markarbejde i sæsonen fra februar til november, hvor der kan forekomme støj. Det vil dog tilstræbes at dette kommer til at foregå i dagtimerne. Derudover er der daglige transporter til og fra ejendommen, som primært foregår i hverdagene mellem kl. 8 og 16, men der vil dog forekomme transporter uden for dette tidsrum.

Generelt vil støjen fra produktionen ikke være til gene udenfor ejendommen, og det vurderes, at der ikke være øgede problemer mht. til støj i forbindelse med det ansøgte. Malkecenter og ensilageanlæg ligger ca. 400 m fra nærmeste nabo, og afstanden bevirker i sig selv, at gener for naboer vil være begrænsede.

Vurdering af støj

Generelt vurderes støj, vibrationer og lavfrekvent støj ikke at være af et omfang, der vil kunne genere naboerne, idet de fleste støjende aktiviteter sker i dagtimerne og ved plansilo/kostald området. Der forventes ikke øget støj som følge af det ansøgte, da rutinerne er uændrede. Vakuumpumper forsynes med lyddæmper, for at undgå at støj skal give anledning til gener.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter er som man må forvente fra et større husdyrbrug, og at det ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser.

3.8.2 Rystelser og vibrationer

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Derudover vil der kunne forekomme rystelser i forbindelse med komprimering af ensilagestakken.

Vurdering af rystelser og vibrationer

Forekomst af rystelser og vibrationer vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne væsentligt. Den nærmeste ensilageplads ligger ca. 150 m fra nærmeste nabo. Vurdering af rystelser i forhold til transporter er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.3 Støv

Støv vil primært forekomme fra transport i forbindelse med indkørsel af foder og strøelse, udbringning af gylle og dybstrøelse og markarbejde i tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet efter kørsel, når der er behov for det. Arealerne rundt om bygningerne og ensilagepladserne er befæstede med asfalt, hvilket reducerer støvvæsentligt.

Der kan forekomme støv ved aflæsning af fodermidler, der leveres i løs vægt i foderladen. Der forventes dog ikke nogen gener af denne art udenfor ejendommen. Også strøning med halm kan give anledning til støv, men da det foregår inden døre, ventes det ikke at give anledning til gener.

Vurdering af støv

Generelt vurderes støv ikke at være af et omfang, der vil kunne genere naboer, da halm opbevares og håndteres inden døre og foder opbevares i foderlade og lukkede siloer.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at støv fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser.

3.8.4 Lyspåvirkning

Placering af udvendig belysning fremgår af oversigtskortet i Bilag 1. Der monteres udendørslys på alle vestvendte gavlender, så man kan orientere sig på pladsen foran staldene. Lyset monteres med sensor, så det tænder, når det bliver mørkt. Der er arbejdslys på silohuset, der lyser ned over forpladsen ved foderanlægget. Lyset styres med sensor, så det ikke lyser hele tiden, men kun når der arbejdes på pladsen. Ved arbejde med maskiner udendørs kører maskinerne med lys. Der er lys i staldene fra kl. 04, når morgenmalkningen begynder, og dæmpet natlys / vågelys i stalden om natten.

I forbindelse med transporter af mælk, dyr, foder, stakning af afgrøder på ensilagepladser og kørsel med husdyrgødning vil der holde/køre lastbiler og traktorer med lys på ved mælketankene, staldene, foderladen, ensilagepladserne og gyllebeholderne.

Vurdering

Som beskrevet ovenfor er der kun det nødvendige elektriske lys tændt ved ejendommen.

Lyspåvirkning fra lastbiler er kortvarig og da transporter hovedsageligt kommer på hverdage i dagtimerne vurderes det ikke at genere de nærmeste naboer væsentligt.

Med placeringen af den udvendige belysning, afstanden til veje og afstanden til naboejendomme, vurderes lys ikke at kunne medføre gener for naboer eller vejtrafik.

3.8.5 Skadedyr

Fluelarver bekæmpes ved hyppig udmugning hos kalvene, og generel god staldhygiejne. Sprøjter fluemiddel på ryggen af køerne. Ved behov vandes med Neporex eller tilsvarende middel. Generelt er der ikke problemer med store forekomster af fluer.

Opbevaring af foder sker på ensilagepladser og i planlagre i foderladen, og der fejes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.). Der er aftale med Mortalin om rottebekæmpelse.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter

Transporter til og fra husdyrbruget sker via indkørslerne fra Hyndingholmvej (se oversigtskort i Bilag 1). Der er 3 indkørsler til produktionen og en særskilt til hvert af de to beboelseshuse, samt en indkørsel i midten, der ikke anvendes i forbindelse med produktionen.

Antallet af tunge transporter fremgår af Tabel 11. I forhold til nudriften vil der ske nogle ændringer, i takt med at antallet af køer øges, og der produceres mere mælk og gylle. I forbindelse med byggeriet vil der også være nogle ekstra transporter med materialer mv. Byggeriet forventes gennemført i løbet af ca. 1 år, hvorefter den type ekstra transporter ophører.

Der vil især ske en øget transport i forbindelse med afhentning af gylle til biogas. Det er transporter med lastbil, og der vil være ca. 15 transporter pr. uge, især koncentreret omkring torsdag og fredag. Herudover er der kørsel med personbiler i forbindelse med det daglige arbejde med dyrene, dyrlægebesøg og andre kontroller. Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 10 gange dagligt.

Tunge transporter sker typisk i tidsrummet 06.00-19.00 på hverdage. I forbindelse med høst og udbringning af gylle vil der kunne foregå transporter i aftentimerne. Der vil også være flere transporter i forbindelse med

afhentning af mælk, da det fremadrettet bliver nødvendigt at hente mælk hver dag og ikke kun hver anden dag.

Der forventes en stigning i antallet af transporter på en tredjedel med den ansøgte udvidelse af dyreholdet. Stigningen i transporter skyldes især flere transporter i forbindelse med afhentning af gylle og dybstrøelse til biogas. Afhentning af gylle til biogas foregår med lukket lastbil, og ikke med traktor og vogn. Ved det at den tidligere godkendte nye gyllebeholder ikke opføres, så vil der ikke være flere transporter i forbindelse med udkørsel af gylle end tidligere. Store dele af pladsvandet vil blive sprinklet ud, mens indholdet af restvandsbeholderen vil blive kørt ud med gyllevogn.

Tunge transporter	Nudrift antal/år	Ansøgt drift antal/år
Levering af tilskudsfoeder (lastbil) + sækkevarer	50	75
Indkørsel af egen ensilage (traktor og vogn)	Majs 4 dage, græs 6 dage x 12 timer	Majs 6 dage, græs 6 x 12 timer,
Indkørsel af halm (traktor og vogn)	50	75
Flytning af kalve og kvier til kviehotel og retur		52
Udlevering af køer til slagtning (lastbil)	50	50
Afhentning af tyrekalve (lastbil)	26	26
Afhentning af mælk (lastbil)	183	365
Afhentning af døde dyr (lastbil)	50	50
Afhentning af gylle til biogas (lastbil, 40 tons, 25.000 tons)	625	780
Afhentning af dybstrøelse til biogas	50	50
Gylleudbringning (28 tons gyllevogn)	216	215
Levering af dieselolie (lastbil)	24	36
Afhentning af affald (lastbil)	26	26
Maksimalt i alt	1350	1800

Tabel 10: Antal tunge transporter til husdyrbruget

Vurdering vedr. transport

Transporter i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet ovenfor.

Det er ganske få naboer, der vil mærke transporterne til og fra ejendommen, og vejene er meget lidt trafikeret ud over trafikken til og fra ejendommen.

Som udgangspunkt sker der udelukkende de nødvendige transporter. Afhentning af gylle til biogas sker med lukket lastbil, og antallet af gylletransporter med traktor og gyllevogn fra ejendommen vil derfor ikke øges i forhold til nudriften. Den mængde afgasset gylle, der kommer tilbage til ejendommen, er ikke større end den mængde, der produceres i dag.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne. I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbruksloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel. Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at begrænse husdyrbrugets transporter til og fra husdyrbruget. Der er ikke behov for nye indkørsler.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.9.1 Døde dyr

Døde dyr placeres på den gamle møddingsplads mellem den eks. kostald, og den nye, der bliver opført. Det er i skygge af bygningerne, og på fast bund, hævet over jorden på spalter, og overdækket med presenning eller kappe. Pladsen er således afskærmet af bygningerne. Når der er registreret et dødt dyr, tilmeldes det til afhentning via app på mobiltelefonen. Daka afhenter efterfølgende hverdag.

Vurdering

Pga. pladsens placering kan ingen naboer eller forbigående blive generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr.

3.9.2 Affald

I Tabel 12 er oplyst husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olief- og kemikalieaffald:				
Spildolie	Olieskift foretages på værksted			Ingen
Tomme olietromler	Ingen			Ingen
Olief- og brændstoffiltre	Skiftes på værksted			Ingen
Traktor- og bilbatterier	Skiftes på værksted			Ingen
Rester af bekæmpelsesmidler	Sprøjter ikke selv, har ikke noget opbevaret			Ingen
Spraydåser	Kostald, afhentes til skrot			25
Medicinrester	Ingen rester			Ingen
Kanyler i særlig beholder	Boks ved siden af medicinskab		Kommunal genbrugsplads	50/år
Batterier – alle typer	Kasse i værksted		Kommunal genbrugsplads	20 stk./år
Fast affald:				
Brændbart affald	Container	Henning Sejer		1 container / mdr.
Landbrugsfolie	Container	Henning Sejer		Container tømmes efter aftale
Tom medicinemballage	Dagrenovation	Henning Sejer		
Lysstofrør, LED og elsparepærer	Skiftes af elektriker, tages med	Elektriker		10 stk /år
Jern og metal		Skrothandler		
Mælkefiltre	Dagrenovation	Henning Sejer		

Tabel 11: Affald

Der opbevares ikke sprøjtemidler på ejendommen, da der ikke foretages sprøjtning fra ejendommen. Der findes heller ikke spildolie, oliefiltere m.m. fra maskiner, da service på maskiner foretages på værksted.

Der benyttes ikke mere foder, end der er behov for, og husdyrgødning anvendes til gødsning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse, og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

I forbindelse med byggefasen vil der komme en hel del byggeaffald fra nedrivning af de nuværende ungdyrstalde. Der søges nedrivningstilladelse, og byggeaffaldet vil blive sorteret og bortskaffet efter kommunens retningslinier, til genanvendelse som knust beton mv. og til deponi (tagplader).

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget sorterer, opbevarer og bortskaffer affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Aabenraa Kommunes affaldsregulativer. Det vurderes, at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier

Diesel leveres af DLG, og opbevares i 2500 liter tank fra 2019. Tanken er lejet, den står i maskinhuset på fast bund. Tankattest er indsendt til kommunen. Pistolen til dieselolietanken er med automatisk stop ved fuld brændstoftank. Olietanken har overfyldningsalarm.

Rengøringsmidler til malkestald og mælketank kommer til at stå i den nye stald i teknikrum ved malkestald, hvor der er fast gulv og afløb til gyllebeholder.

Vurdering

Med den beskrevne opbevaring af olie og kemikalier på husdyrbruget vurderes det, at der ikke er risiko for, at der under normale forhold kan ske udslip af sådanne stoffer. Husdyrbruget har en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvordan uheld med olie og kemikalier skal håndteres. Beredskabsplanen bliver opdateret i forbindelse med miljøgodkendelsen og det nye byggeri.

Kemikalier og vaskemidler, som anvendes til rengøring og vask af malkeanlægget opbevares i teknikrummet i malkestalden.

Vurdering

Det vurderes, at opbevaring af olie og rengøringsmidler sker på forsvarlig vis, på fast bund, og at risiko for spild i forbindelse med håndtering er minimeret.

3.9.4 Råvarer

De væsentlige råvarer i forbindelse med en kvægbesætning er foder og vand.

Foder til kvæg består af ca. 75 % (målt i ton) hjemmeavlet grovfoder, hovedsageligt majs og græs og derudover indkøbt foder. Foderplanen afstemmes med en mineralblanding for at tilgodese kreaturerens behov for næringsstoffer.

Fodersammensætningen afstemmes i forhold til dyrenes biologiske behov (kalv, kvie, malkende ko, goldko og slagteko)). For at opnå så præcis en næringsstofsammensætning som muligt, udtages der analyser af grovfoderet, som ligger til grund for sammensætning af det indkøbte foder. Optimeringen af foderplanen sker bl.a. på protein, så overforsyning såvel som underforsyning undgås. Overforsyning med protein medfører en belastning på miljøet, men det overbelaster også koen.

Mælkeproducenter er interesseret i, at ovenstående er i orden, da ubalance i foderets sammensætning betyder forringelse af foderudnyttelsen og dermed forringelse af det økonomiske udbytte.

Ensilage opbevares på ensilagepladser samt evt. i markstak, og indkøbt foder opbevares i planlagre i foderladen.

Vurdering

Der er ikke længere mulighed for at anvende fodringsteknikker som virkemiddel til at reducere ammoniakemissionen, idet fodringsteknikkerne ikke længere fremgår af Miljøstyrelsens Teknologiliste. I de nye godkendelser til en bestemt størrelse produktionsareal, er der således ikke på nuværende tidspunkt en målbar effekt af fodringstiltag. Der bør derfor ikke stilles vilkår om dokumentation af foderplaner og lignende.

Husdyrbruget vil dog også fremadrettet udarbejde og følge foderplaner.

Det vurderes, at den økonomiske tilskyndelse til at optimere fodertildelingen i sig selv bevirker, at der ikke bruges mere foder, end der er behov for. Der er til stadighed fokus på optimering af fodringen med henblik på at nedbringe specielt klimabelastningen pr. liter mælk.

3.9.5 Energiforbrug

På husdyrbruget anvendes der primært elektricitet til malkning, nedkøling af mælk, opvarmning af vand til vask, pumpning af gylle og vand, belysning, skrabeanlæg og øvrige elektriske maskiner.

Der genvindes varme fra mælkekøling. Varmen benyttes til at opvarme vand i vandbeholder, som anvendes til rengøring af mælkerum mv. Stalde, foderlade og maskinhuset er uopvarmede.

Der er frekvensstyrede vakuum- og mælkepumper i forbindelse med malkeanlægget. I den nye stald er der opsat ventilatorer til at supplere den naturlige ventilation i varme sommer måneder.

Der benyttes diesel til traktorer mv.

Lysarmaturer bliver løbende skiftet til LED-belysning, efterhånden som bygningerne renoveres.

Der føres ikke løbende journal over energiforbruget. Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

I følge normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra SEGES er det forventelige elforbrug ca. 670 kWh pr. årsko, dog med mulighed for store variationer. Med den forventede fremtidige produktion ca. 1600 jersey årskøer og 6-700 jersey opdræt (0-7 mdr og 21-22 mdr.) giver det et elforbrug på ca. 1.000.000 kWh. Elforbruget i forbindelse med ungdyrene er minimalt i forhold til ved køerne – det er hovedsageligt til belysning og pumpning af gylle.

Tidligere har strømforbruget ligget meget lavt i forhold til normtallene. Det kan skyldes, at malkning foregik i et malkecenter, der er lille i forhold til dyreholdets størrelse, med relativt få malkeanlæg, der skal skylles og vaskes. Idet det nye malkecenter er taget i brug, med mere teknologi og mange malkeanlæg, har det givet et øget strømforbrug, samtidig med at det også gerne skulle give en bedre arbejdsplads for personalet og bedre forhold for køerne. Ud over elforbrug til husdyrproduktionen er der i tørre år også et elforbrug til vandingsanlæggene.

Type	Forbrug nudrift 2024	Forbrug ansøgt drift
EI	Ca. 1.000.000 kWh	ca. 1.000.000 kWh
Dieselolie	72.000 l	ca. 90.000 l

Tabel 12: Energiforbrug

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Med genvinding af varme fra mælkekøling, frekvensstyrede vakuumpumper i forbindelse med malkeanlægget og LED-belysning og et top-moderne malkecenter vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi.

3.9.6 Vandressourcen og vandforbrug

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (almindelige, ikke særlige) men uden for indvindingsoplande, områder med indsatsplaner for grundvand, nitratfølsomme indvindingsområder og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af malkeanlæg, sanitære forhold samt forbrug i beboelsen. Produktionen forsynes med vand fra Ravsted Vandværk. Der bruges vand til mælkekøling, det samme vand anvendes til drikkevand til køerne efterfølgende. Vand fra vask af malkeanlægget genbruges til vask af malkestald og opsamlingsplads.

Type	Forbrug nudrift	Forventet forbrug ansøgt drift
Drikkevand, inkl. vaskevand m.v. i stalde, vask af kalvehytter, maskiner mv.	ca. 50.000 m ³	ca. 55.000 m ³

Tabel 13: Vandforbrug

Herudover benyttes vand til markvanding. Husdyrbrugets forbrug til markvanding reguleres af husdyrbrugets indvindingstilladelser, og beskrives derfor ikke nærmere i denne miljøkonsekvensrapport. Da de fleste af husdyrbrugets arealer er sandjorde, er det dog en forudsætning for en effektiv foderproduktion, at afgrøderne kan vandes i tørre perioder.

Af vandbesparende foranstaltninger er der drikkekar til køerne, og der benyttes højtryksrensere til vask af maskiner og kalvehytter.

I følge normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige vandforbrug ca. 31 m³ pr. årsko (jersey) og ca. 4,3 m³ pr. opdræt af jersey. Med den forventede fremtidige produktion på 1600 årskøer og 6-700 opdræt (0-7 og 21-22 mdr.), giver det et vandforbrug på ca. 55.000 m³.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

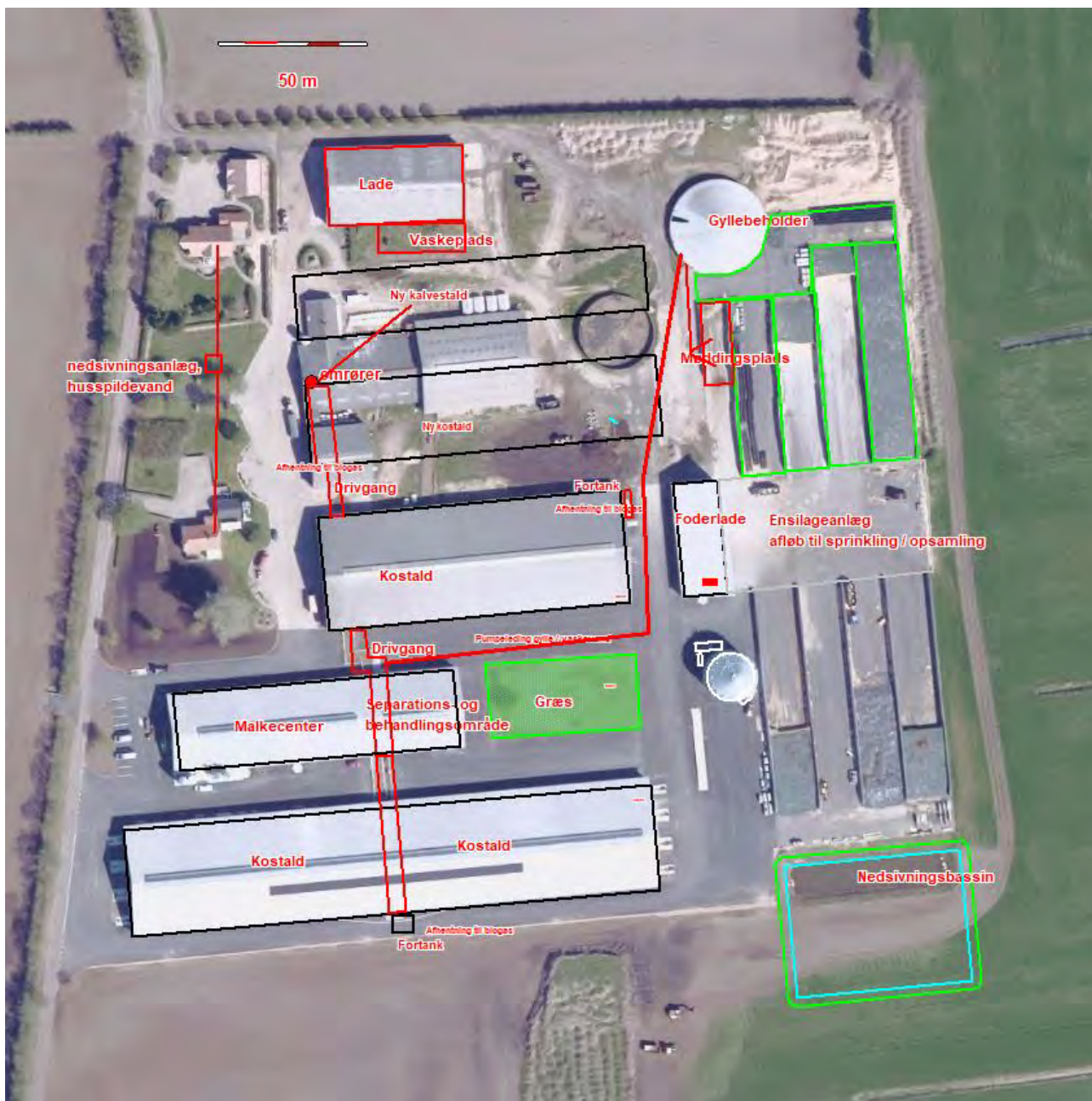
Der er et væsentligt incitament til at spare på vandet, idet alt vaskevand og drikkevandsspild i stalden skal opsamles og ledes til gyllebeholder.

Vurdering

Umiddelbart vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke vil være højere end nødvendigt. Der vil blive fulgt op på vandforbruget i forhold til at undgå unødigt vand i gyllen, som skal opbevares og bringes ud. Der er vandbesparende teknologier i form af genbrug af vand fra vask af malkeanlægget til vask af malkestald og opsamlingsareal. Der anvendes drikkekar til køerne og højtryksrensere med koldt vand til vask af maskiner og udstyr.

3.9.7 Spildevand og restvand

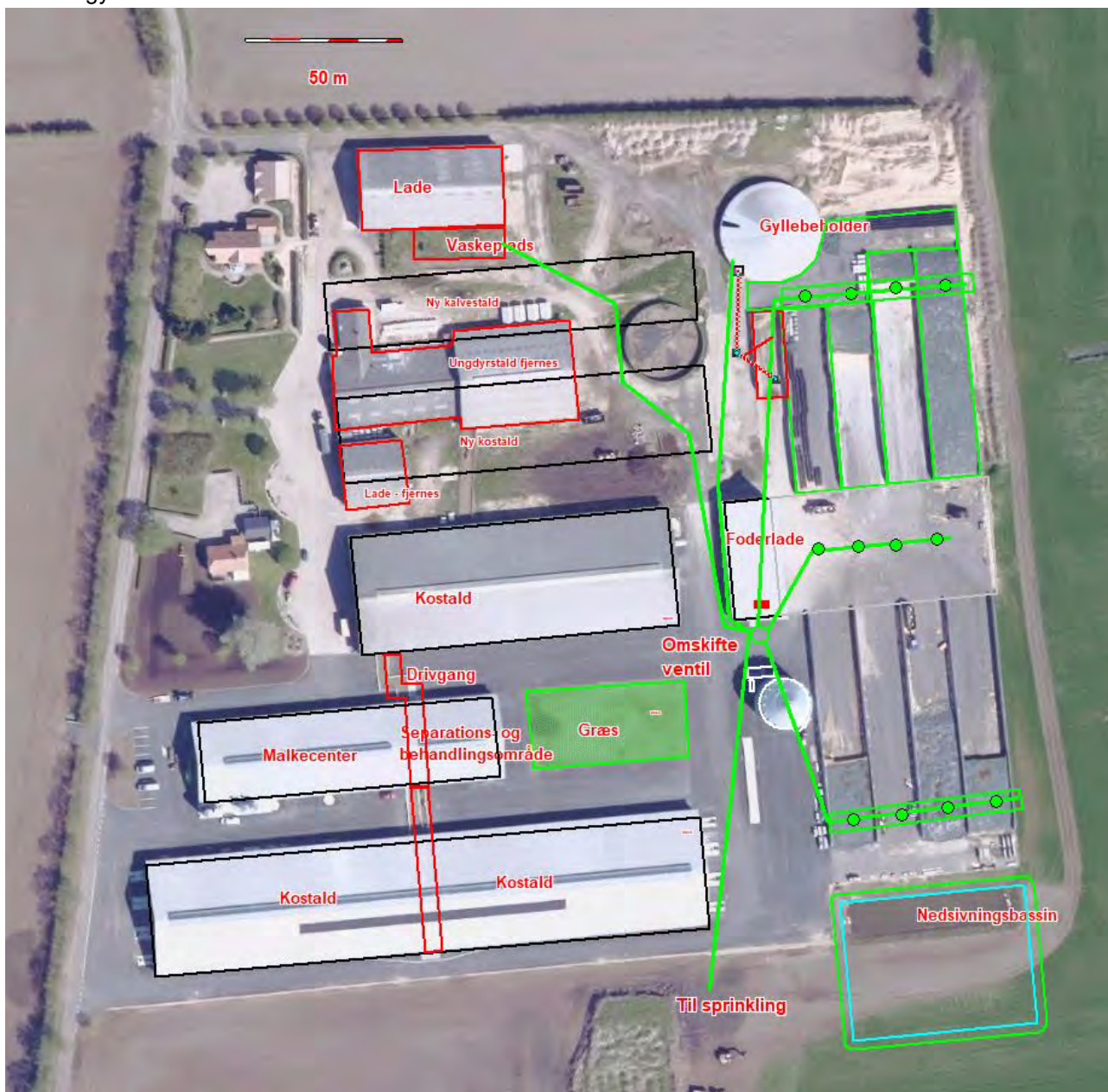
Afløbsforholdene på ejendommen fremgår af afløbsplanerne i Bilag 2-5 og figur 21, 22, 23 og 24. Der etableres afløb fra ny kalvestald til ny kostald. Gylle fra kostaldene hentes fra fortankene til forarbejdning på biogasanlægget, og leveres tilbage i gyllebeholderne. Vaskevand mv fra malkestald og separationsafsnit pumpes til gyllebeholder, da det er tyndt, og ikke hensigtsmæssigt at køre til biogasanlæg. Der ikke wc i de nye stald. Der bliver lavet en ny løsning mht. nedsivningsanlæg fra stuehusene, ansøger er dialog med kommunen om det, hertil ledes også spildevand fra personalefaciliteter i stald fra 2008.

Figur 21. Ledningsplan gylle

Vand fra ensilagepladser, forplads og vaskeplads ledes til samlebrønd ved foderladen. Herfra kan det pumpes til udsprinkling, når jorden er tjenlig til at optage det, eller ledes til gyllebeholder. Herfra behandles det

ligesom gylle. Se figur 20b. Vand fra møddingsplads (fast plads til lukket, overdækket container) ledes direkte til gyllebeholder.

Figur 22. Ledningsplan pladsvand til udsprinkling/opsamling

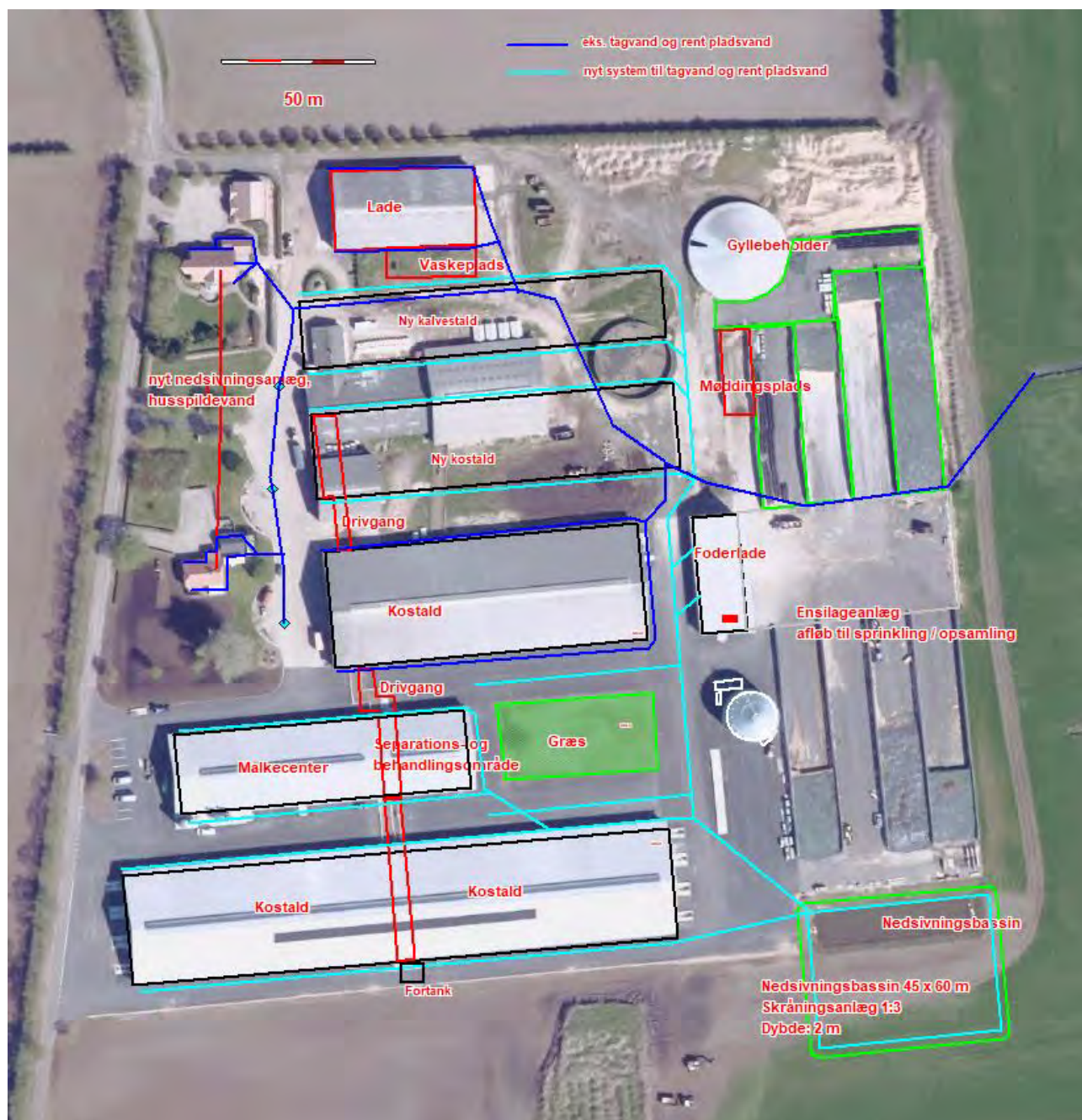
Der er tale om ca. 11.000 m², hvilket giver en årlig vandmængde på 10-11.000 m³, som skal håndteres. Størsteparten af året vil vandet kunne sprinkles ud løbende, men der kan ca. 2-3 måneder om året, hvor det ikke er muligt at sprinkle pladsvandet ud, fordi jorden er vandmættet i forvejen. Det vil sige, at der bliver behov for at opsamle ca. 2000 m³ pladsvand.

Fra de eksisterende bygninger (lade og eks. kostald, samt stuehuse) og eks. befæstede arealer (foran bygningerne) ledes uforurenet tagvand og regnvand fra rene befæstede arealer til grøft med forbindelse til Hvirlå (se figur 23 nedenfor).

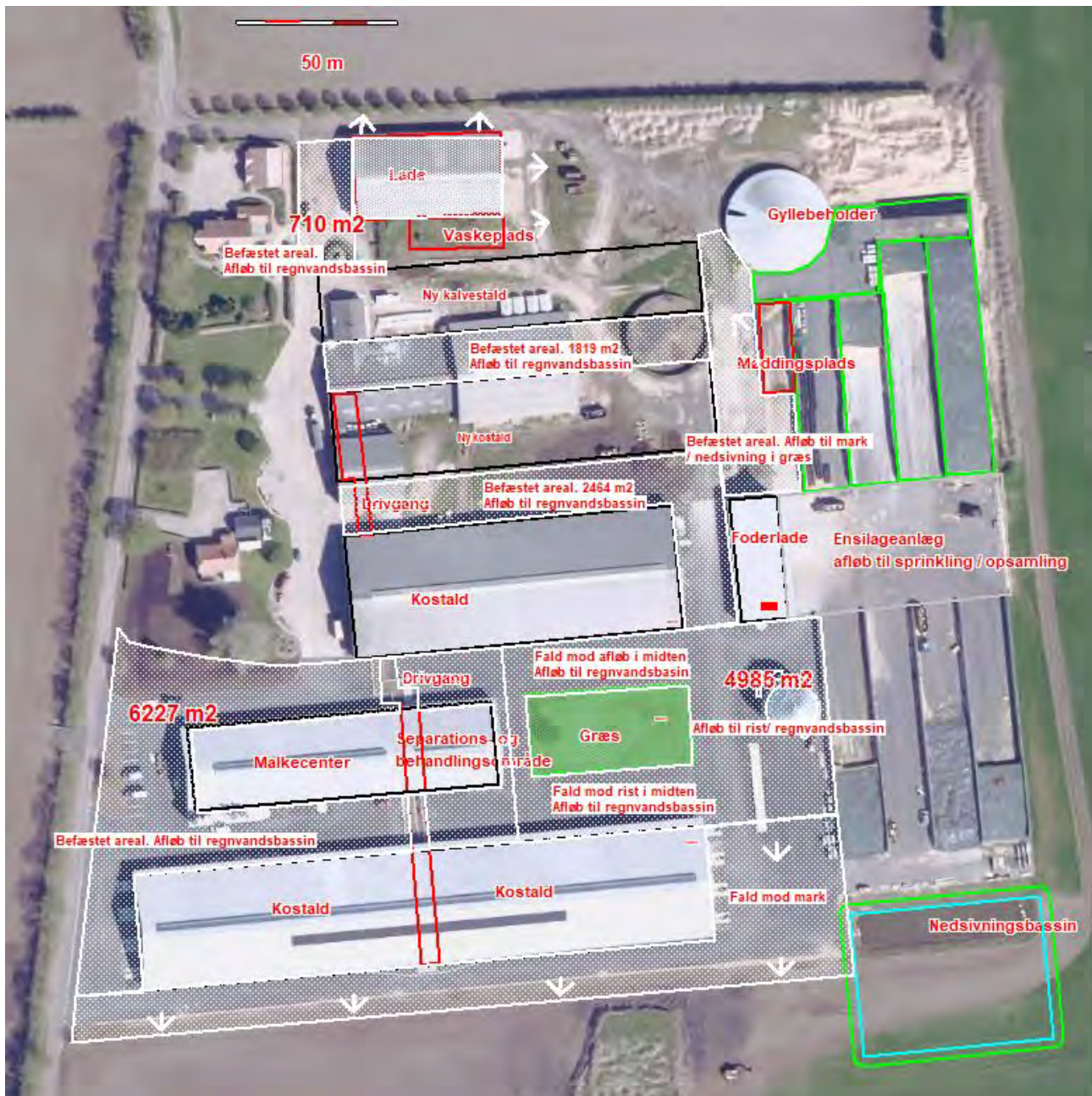
Fra de nye bygninger og fra de nye rene befæstede arealer ledes vandet til regnvandsbassin. Der er tale om ca. 19.700 m² bygninger, og ca. 16.200 m² rene befæstede arealer, i alt 35.900 m². Der etableres et regnvandsbassin med et areal på ca. 2700 m², og en dybde på ca. 1,5 m, hvilket giver et volumen på ca. 4.000

m3. Dette bassin vil derved kunne tage en vandmængde på 100 mm (10cm regn), som svarer til det, der kan komme i en rigtig voldsom tordenregn, eller ca. 1/10 af årets nedbør på én gang. Bassinet er indrettet med et afløb, der drosler udledningen, så det svarer til den naturlige afstrømning. Erfaringen har vist, at størstedelen af det tilførte vand siver ned, og at det kun er sjældent, at vand fra bassinet ledes ud til vandløbet.

Der er nøje fokus på renholdelse af de befæstede arealer, hvor der er afløb til grøft og regnvandsbassin. Der fejes umiddelbart efter udmugning og fodring, så der ikke slæbes gødningsrester og foderrester med rundt på anlægget, både for at undgå smitte med f.eks. salmonella, og for at undgå forurening af overfladevand.

Figur 23. Ledningsplan tagvand

Figur 24, Ledningsplan befæstede kørearealer, afløb til nedsivningsbassin

Vurdering

Alt forurennet vand opsamles, og bringes ud på markerne enten som forarbejdet husdyrgødning eller ved ud-sprinkling, når jorden er tjenlig til det. Uforurennet tagvand fra lade, eks. kostald, kørearealer og stuehuse mv. ledes til grøft med forbindelse til Hvirlå. Efter nedrivning af de gamle stalde og opførelse af ny kostald og ny kalvestald vil det kun være ganske lidt tagvand, der ledes direkte til grøft med forbindelse til Hvirlå. Uforurennet tagvand fra nye bygninger og rene befæstede arealer ledes til nedsivning i regnvandsbassin.

Da alle gyllesystemer er lukkede, vurderes der ikke at være risiko for at der sker forurening fra disse. Det vurderes, at håndtering af pladsvand med udsprinkling, når forholdene tillader det, og opsamling i gyllebeholder, når det ikke kan lade sig gøre at sprinkle, gør, at ensilagevandet bliver fordelt i marken, når jorden kan optage det, hvorved udsivning til dræn undgås. Det er nogle ret sandede jorde, så vandet trækker hurtigt væk.

3.10 Klima

Mælkeproduktion bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes fordøjelse, der udleder metan, og staldgødningen, der afgiver lattergas og metan, mens CO₂-bidraget stammer fra strøm- og dieselforbruget.

Gyllen hentes hver uge fra fortank, og køres til afgang i biogasanlæg. Herved bidrager ejendommen til den vedvarende energiforsyning og til en mindsket udledning af metan fra stald og lager.

Ansøger har skarpt fokus på at udnytte foderet optimalt og minimere foderspild. Der er ligeledes fokus på at mindske energiforbruget til opvarmning af vand og køling af mælk – mælken forkøles med koldt vand, som genbruges til vask og opvarmning i staldkontor mv.

Husdyrbruget leverer mælk til Arla Foods og bliver derfor tilskyndet til at arbejde på at reducere husdyrbrugets CO₂-aftryk. Det er Arlas Foods overordnede mål at reducere CO₂-udledningen med 30 procent inden 2030 og blive CO₂ neutral i 2050. Arla har lavet en ordning, så landmænd, der indrapporterer data via Arlas klimatjekværktøj, modtager et ekstra beløb pr. leveret liter mælk. De områder, der måles med klimatjekket er antal dyr, fodersammensætning, produktion af afgrøder, anvendelse af gødning, håndtering af husdyrgødning, anlæg på gårdens område, forbrug af elektricitet, brændstof og vedvarende energi. Produktionen på Hyndingholmvej 7 har også gennemgået et Arla klimatjek. Med den nuværende udvikling falder CO₂-udledningen i gennemsnit med ca. 1 % om året for malkekvægsbesætninger. Det er Arla Foods mål, at andelshaverne skal øge reduktionen til ca. 3 % om året

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget, da husdyrbruget ligger langt fra havet, og derfor ikke vil være direkte påvirket af f.eks. havspejlsstigninger. Der ses en tendens til øget nedbør i det sydlige Jylland over de sidste ca. 10 år. I den forbindelse er det en fordel, at der er fast overdækning på gyllebeholderen, så der ikke unødigt opsamles regnvand.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, oversvømmelse fra vandløb samt stigende grundvandsstand.

Nedbør

Figur 25 nedenfor viser, hvor der typisk vil stå vand, ved en timenedbør på 16 mm, hvilket er defineret som en 2-års hændelse i Aabenraa Kommune.

Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser i staldene, ligesom der ikke tidligere har været risiko for forurening som følge af nedbør. Ensilagepladserne er godt afgrænset i forhold til de omgivende arealer, og møddingen kommer i en container og ligger ikke på en møddingsplads. Tagvand fra de fleste af bygningerne ledes til nedsivningsbassin, som udvides i forbindelse med byggeri af de nye stalde, der erstatter de gamle ungdyrstalde.

Figur 25: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Grundvand

Figur 26: Områder der er sårbare for stigende grundvandsstand. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Af figur 26 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen varierer en lille smule, men at under den største del af bygningsættet står 2-3 m under terræn. Også under gyllebeholderen er der passende afstand til grundvandet. Tømning af beholder sker typisk i sommerperioden, hvor grundvandsstanden er lavere, og der dermed ikke er risiko for, at bunden skydes op.

Vandløb og hav

Figur 27: Områder der er sårbare for oversvømmelse fra vandløb. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Selvom ejendommen ligger tæt på Hvirlå, så ligger ejendommen så højt, at der ikke vil være risiko for oversvømmelse fra vandløbet. Kortet viser områder, der er i risiko for at blive oversvømmet ved en 100-års hændelse.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gennem løbende forbedringer, gør hvad der er muligt for at nedsætte husdyrbrugets klimapåvirkninger. Husdyrbruget leverer størsteparten af husdyrgødningen til biogasanlæg, så det bidrager til udvinding af fornybar energi.

Det vurderes at husdyrbruget er indrettet og driftes, så ændrede nedbørsforhold, vandstandsstigninger fra vandløb og grundvandsstigning kan håndteres på husdyrbruget. Dels pga. af afløbsforholdene, placeringen på høj sandjord, samt at stalde og gødningsopbevaringsanlæg er udført i bestandige materialer.

3.11 Forslag til egenkontrol

Der gennemføres en omfattende egenkontrol af mange forhold på ejendommen – kontrol af drikkevandskvalitet til stald og malkerum, sprøjtejournal, regnskab med afsat husdyrgødning, regnskab med anvendt gødning, afsætning af dyr, medicinbehandling, beholderkontrol, klimatjek og meget andet. Der vurderes ikke at være behov for yderligere egenkontrol-tiltag som følge af vilkår i miljøgodkendelsen, da der ikke er installeret ekstra miljøteknologier såsom luftrensning, gylleforsuring eller gyllekøling.

3.12 BAT-Ammoniakemission

BAT-niveauet for husdyrbruget beregnes i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af Tabel 9.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	10737	247	10984
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	10737	247	10984
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 14: BAT-beregning vedr. ammoniak fra husdyrbruget.

Forudsætningen for BAT-beregning er, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse efter Husdyrloven på de eksisterende staldafsnit, der ikke ændres, og derfor ikke stilles nye BAT-krav til. Alle nye stalde bliver indrettet med fast gulv med dræn og spalter, og lever således op til BAT.

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^C
Nordside, stald fra 2008	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Nordside, stald fra 2008	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Nordside, stald fra 2008	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Sydside af stald fra 2008	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Ny kostald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	0,89
Malkecenter	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
2024 Kalvestald	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
2024 ny kostald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89

Tabel 15: Forudsætning for BAT-beregningen (ny eller eksisterende stald).

Vurdering

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-niveauet for ammoniak overholdes.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.4-3.10. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i staldkontoret og opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker, der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle, forurenede vand fra ensilagepladser eller fx olie. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende.

Eksisterende og nye stalde, gyllekanaler og gyllebeholdere mv. er/bliver etableret med tætte og stabile bunde og sider, gyllerør er/bliver etableret tætte. Gyllebeholderen er desuden omfattet af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ejendommen ligger i et fladt terræn med god afstand til vandløb, dræn og åbne grøfter. Fra gyllebeholderen er der ca. 85 m til nærmeste grøft, men arealet derimellem er fladt, og arealet er ikke drænet, så der er ikke væsentlig risiko for forurening af vandløbet, selv hvis beholderen mod forventning skulle kollapse. Ved lækage eller kollaps vil indholdet af gyllebeholderen kunne suges op fra en lavning i marken.

Gylle fra det eksisterende anlæg udsluses til fortank, hvorfra det hentes til biogasanlæg. Fra biogasanlægget bliver gyllen leveret tilbage til opbevaring andre steder på bedriften, og afsat via biogasanlægget til andre modtagere. Fra den nye kostald ledes gyllen ligeledes til fortank, hvorfra det hentes til biogas.

Maskinstation bruger læssekran, som sikrer, at der ikke sker spild i forbindelse med fyldning af gyllevogn.

I beredskabsplanen er der en nærmere instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med bl.a. uheld med gylleudslip, olie eller kemikalier.

Vurdering

Skulle der ske udslip af gylle skal der være fokus på, at der ikke sker forurening af vandløb. Det er derfor vigtigt, at beredskabsplanen holdes opdateret, og at der er materialer til rådighed til at foretage afropning af afløb, etablere opdæmning med, herunder graveredskaber, der kan doze jord op som barriere, så gyllen ikke kan spredes over et større område eller løbe til dræn. Det vurderes, at sandsynligheden for gylleudslip er lille, og at afstanden til vandløbet er tilstrækkelig til, at der ikke er umiddelbar fare for forurening.

På grund af husdyrbrugets beliggenhed vurderes det, at der ikke er fare for menneskers sundhed eller kulturarv eller andet pga. ulykker eller katastrofer på husdyrbruget eller forbundet med husdyrbrugets drift.

3.14 Overvågning

Der foreslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Aabenraa Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer, der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger

Ansøger driver husdyrbrug på flere andre ejendomme, men de ligger lidt længere væk. Der er stor afstand til andre husdyrbrug, da de nærmeste ligger ca. 1600 m væk, hhv. mod sydøst og sydvest. Der er ikke kumulation i forhold til lugt til naboer eller ammoniakdeposition til natur med disse eller andre ejendomme, på grund af den store afstand.

Husdyrbruget på Hyndingholmvej 7 ligger ca. 13 km fra grænsen til Tyskland. Afstanden er så stor, at der ikke er nogen grænseoverskridende virkninger.

Vurdering

Det vurderes, at der hverken vil være kumulative eller grænseoverskridende virkninger af husdyrbruget på grund af både afstand til naboer, natur og andre husdyrbrug.

Det vurderes, at der ikke er andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke udvidede eller etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet

Det ansøgte er en mindre ændring af det allerede godkendte projekt, som omhandler en større udbygning og modernisering af husdyranlægget på Hyndingholmvej 7. Der er allerede gennemført et stort nyt byggeri, af ny malkestald og kostald, og nu gælder det nye moderne faciliteter til kalve, og udskiftning af de gamle ungdyrstalde med en ny kostald. Der har været overvejet mange alternative løsninger, bla. ombygning af de gamle ungdyrstalde, i stedet for at bygge nyt, men det har vist sig ikke at være realistisk at bygge videre på de gamle stalde. Der er regnet på et endnu større byggeri, som dog er fravalgt, for at projektet kan overholde beskyttelsesniveauerne med hensyn til lugt.

0-alternativet vil være, at de gamle ungdyrstalde bygges om sådan som det er godkendt i 2022, og der bygges en ny kalvestald i midten, som det også er godkendt i 2022, men det vil give en dårligere logistik i forhold til at få malkekøerne over til malkning. Et andet alternativ kunne være at fortsætte med at have ungdyr på anlægget, men det vil ikke give en optimal udnyttelse af den nye malkestald.

Det er i øvrigt valgt at udskifte en staldbygning, så der kan bygges på det samme byggefelt, i stedet for at udvide byggefeltet. Herved spares der på det dyrkede areal, og man undgår at bygge tættere på naboerne, end anlægget er i forvejen.

Vurdering

Det vurderes, at de realistiske alternativer til det ansøgte er blevet overvejet, og at det ansøgte er den bedste løsning på den pågældende ejendom.

3.18 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen så skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Hyndingholmvej 7 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

”Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter.”

Vurdering

De ansøgte ændringer med udskiftning af den gamle ungdyrstald med en kostald og en ny kalvestald er erhvervsmæssigt nødvendigt i forhold til at opnå en god udnyttelse af den nye malkestald og få en god logistik, og i øvrigt også at opfylde de mange dyrevelfærdskrav, der træder i kraft i 2034, da de gamle ungdyrstalde så vil være ubrugelige. Bygningssættet vurderes ikke at have industrilignende karakter. Indtrykket ud mod vejen vil i det væsentlige være uændret, da bygningernes højde, byggestil og materialevalg videreføres, og da de nye bygninger ligger lidt tilbage trukket bag beboelsesbygningerne.

Den væsentligste begrundelse for det nye byggeri er de skærpede regler for dyrevelfærd, som gør at den nuværende lange kostald ikke længere vil være lovlig til malkende køer efter 2034. For at leve op til pladskravene til størrelsen af sengebåse og gangarealer vil det være nødvendigt at bygge nyt til at huse de fleste af køerne. For at finansiere byggeprojektet, er der nødt til samtidig at ske en udvidelse af dyreholdet, så der er flere køer til at generere indtjening.

Med det ansøgte projekt vil der være mulighed for dels at huse køerne under ombygningen og efterfølgende at gennemføre en udvidelse af dyreholdet.

4. Oplysninger om konsulenten

Ansøgningen er udarbejdet af miljørådgiver cand. silv. / landskabsforvaltning Britt Bjerre Paulsen, Spiras, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold siden 2001, først i det daværende Sønderjyllands Amt, og siden som miljørådgiver i landboforeningen Spiras.

5. Konklusion

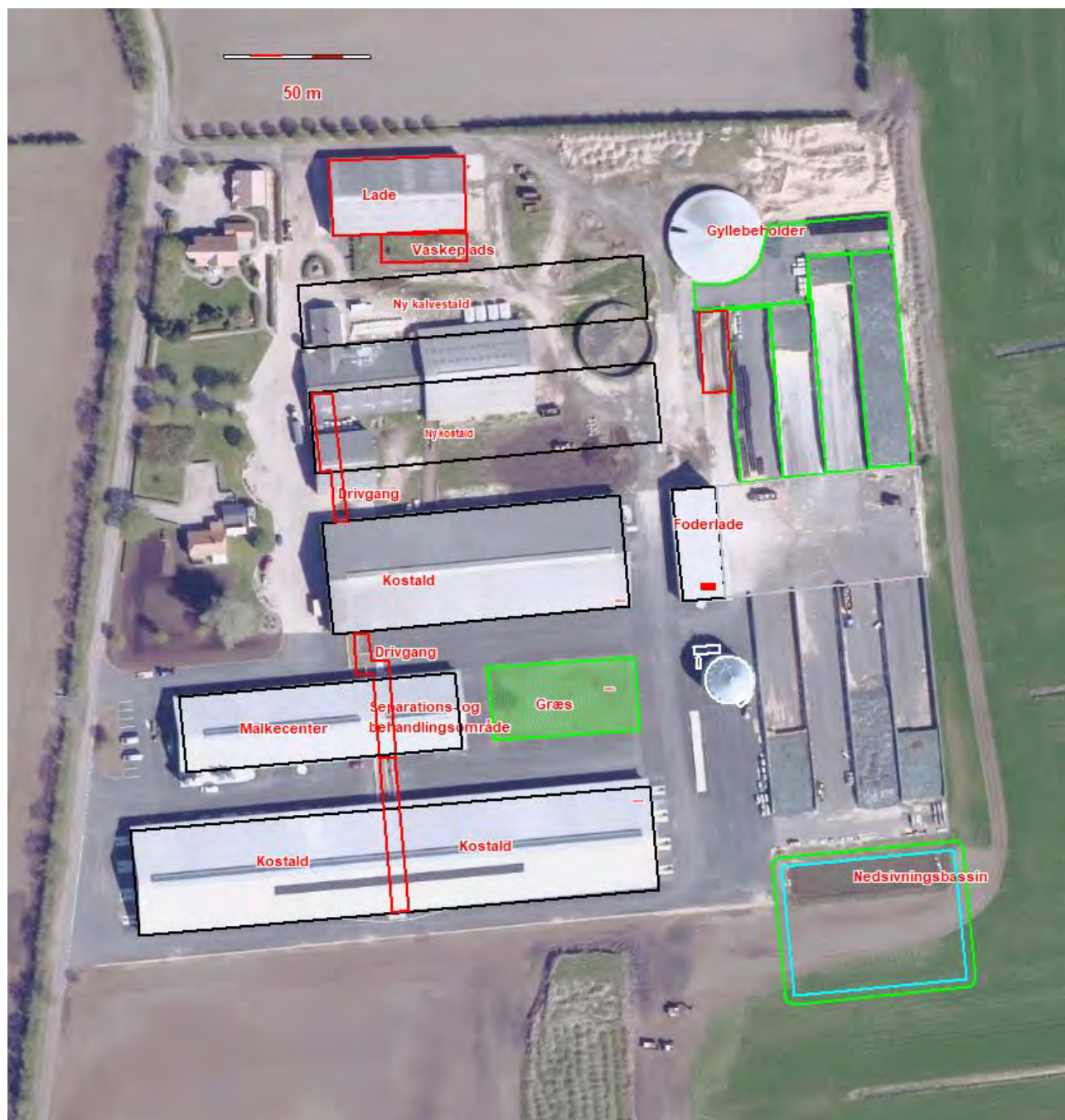
Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget på Hyndingholmvej 7 ikke vil medføre uacceptable påvirkninger af det omgivende miljø. Aabenraa Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører væsentlige gener for omgivelserne.

6. Referenceliste

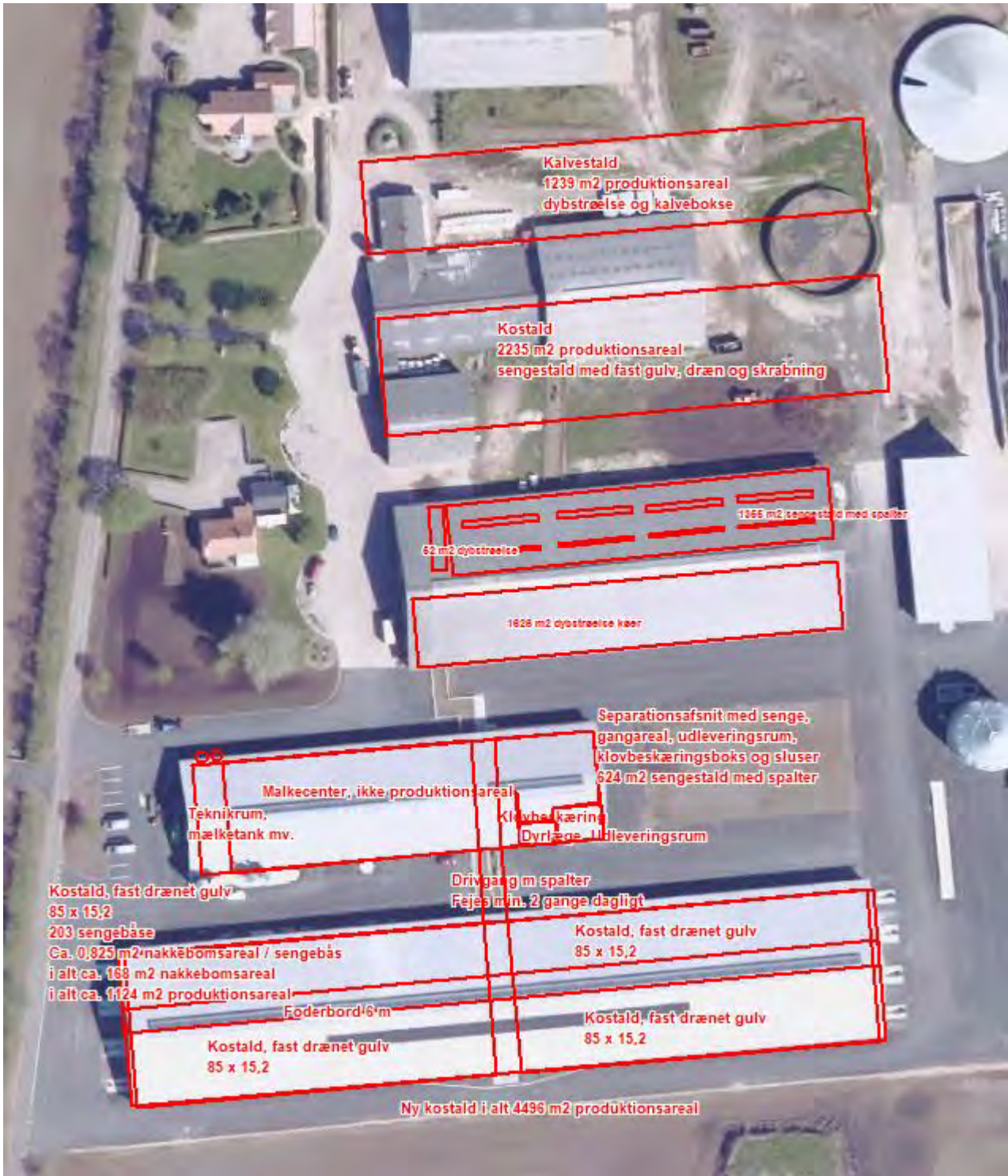
1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 1261 af 26/04/2023
3. <https://kort.plandata.dk/spatialmap>
4. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 240 af 04/10/2022
5. http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taale-graenser.pdf
6. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
7. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/rSR50.pdf>
8. <https://kort.toender.dk/spatialmap>

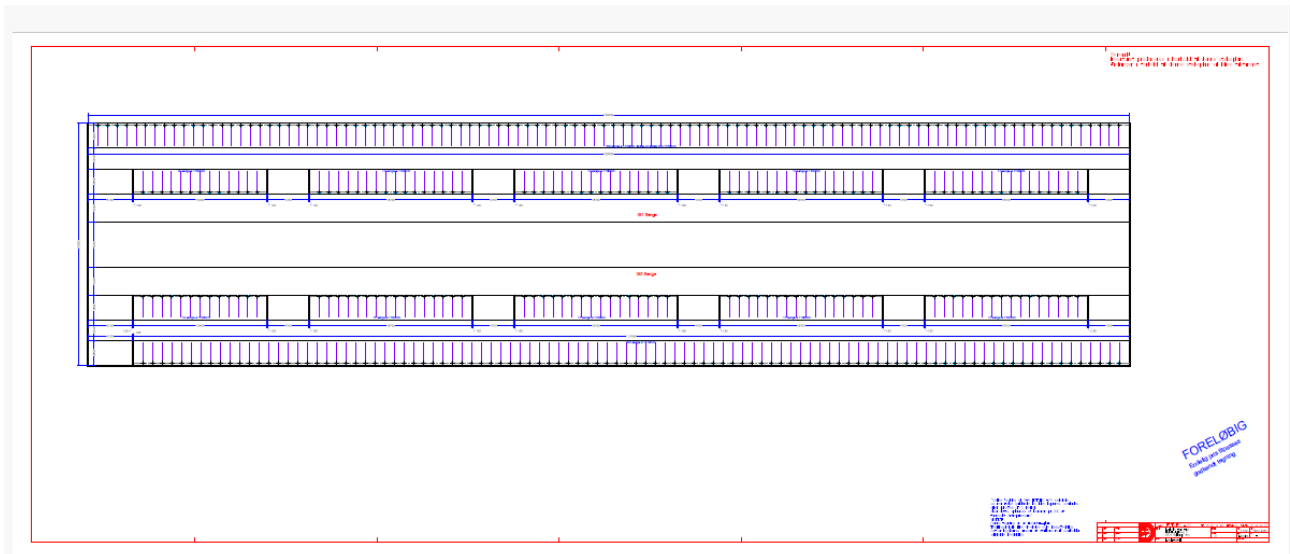
7. Bilag

Bilag 1: Situationsplan

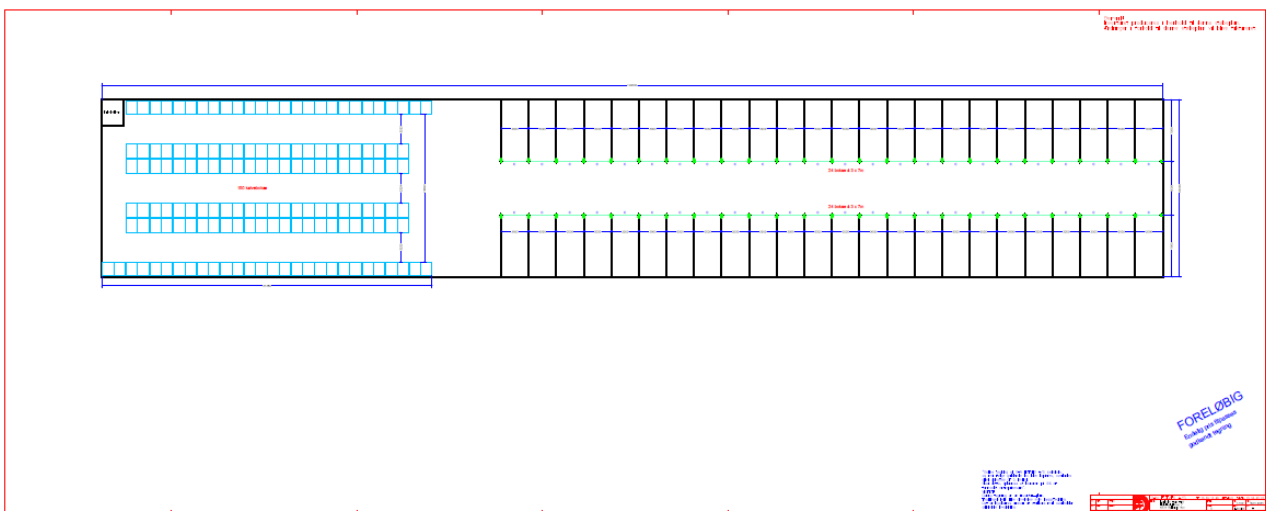

Bilag 2: Produktionsarealer

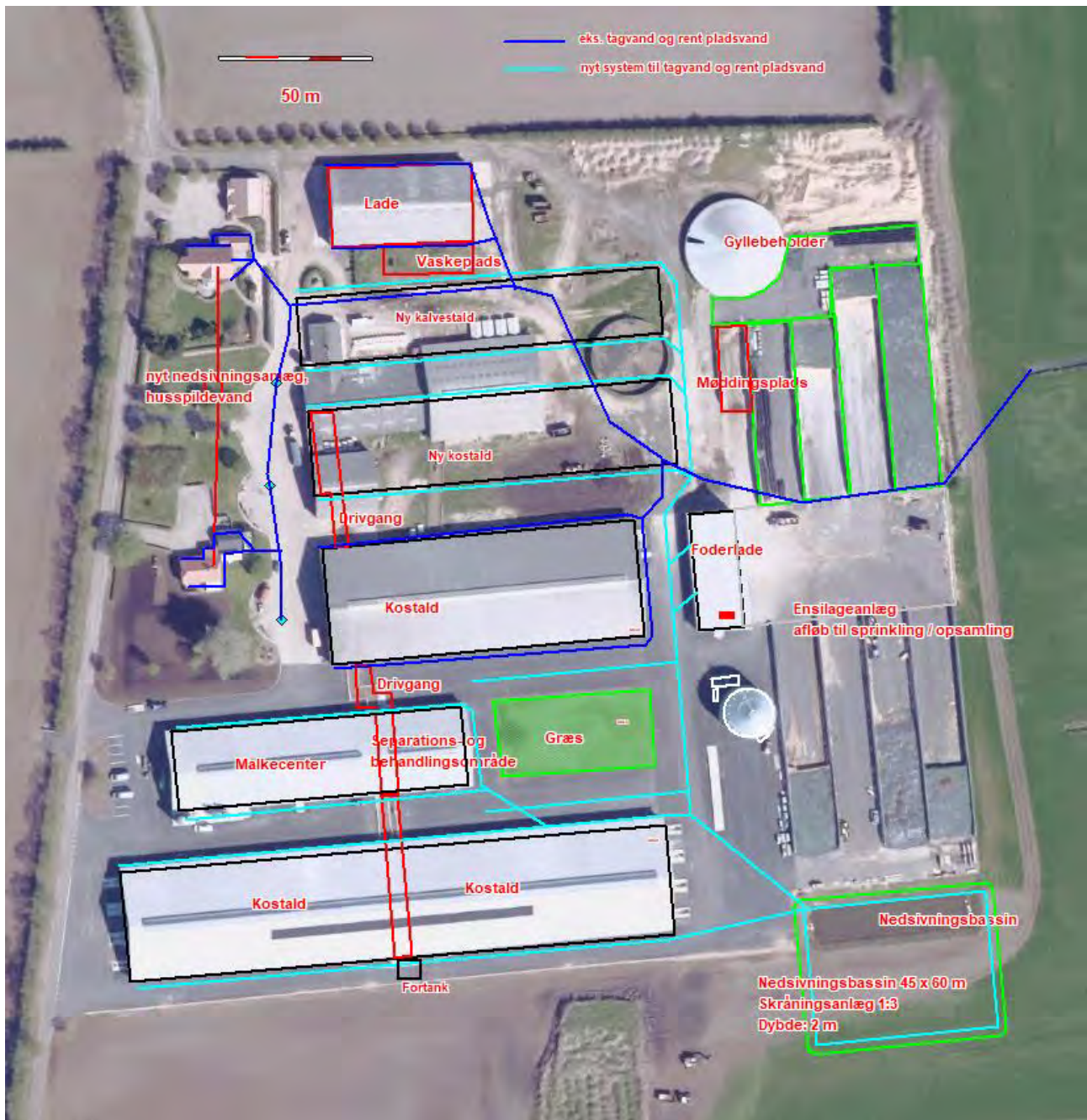

Indretningsplan, ny kostald, vedlægges som særskilt fil

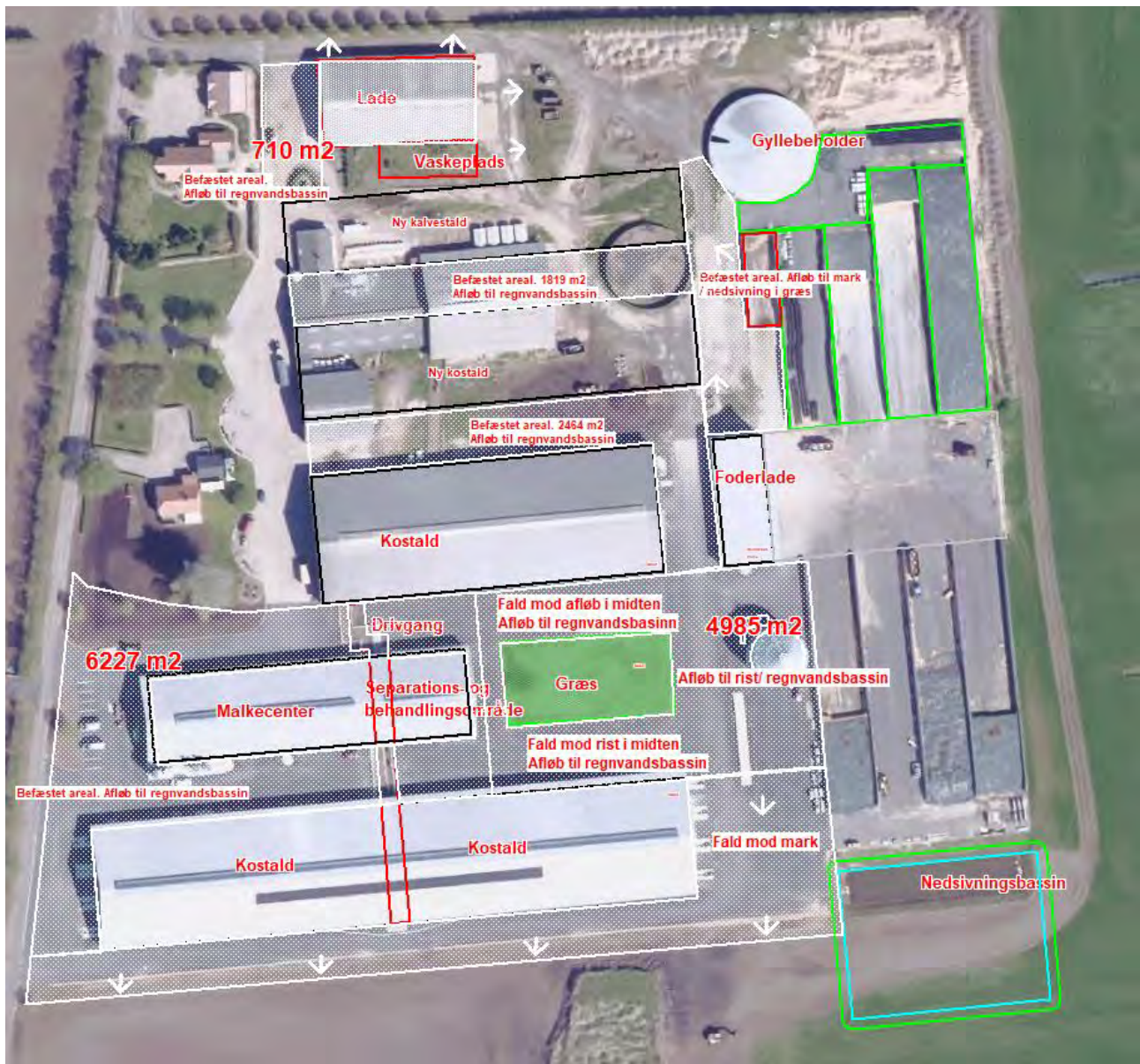

Indretningsplan for kalvestald, vedlægges som særskilt fil

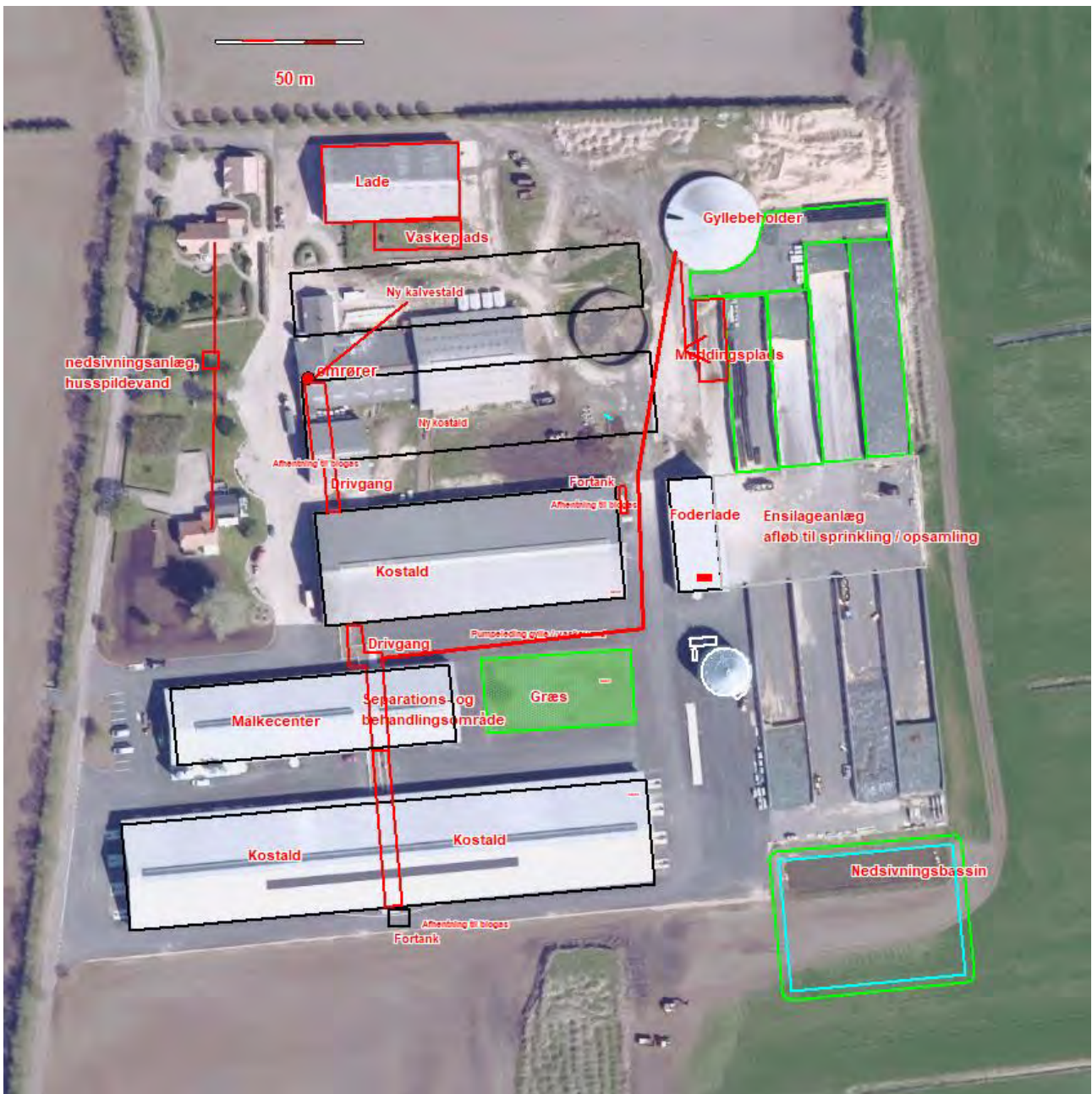
Bilag 3: Afløbsplan, tagvand

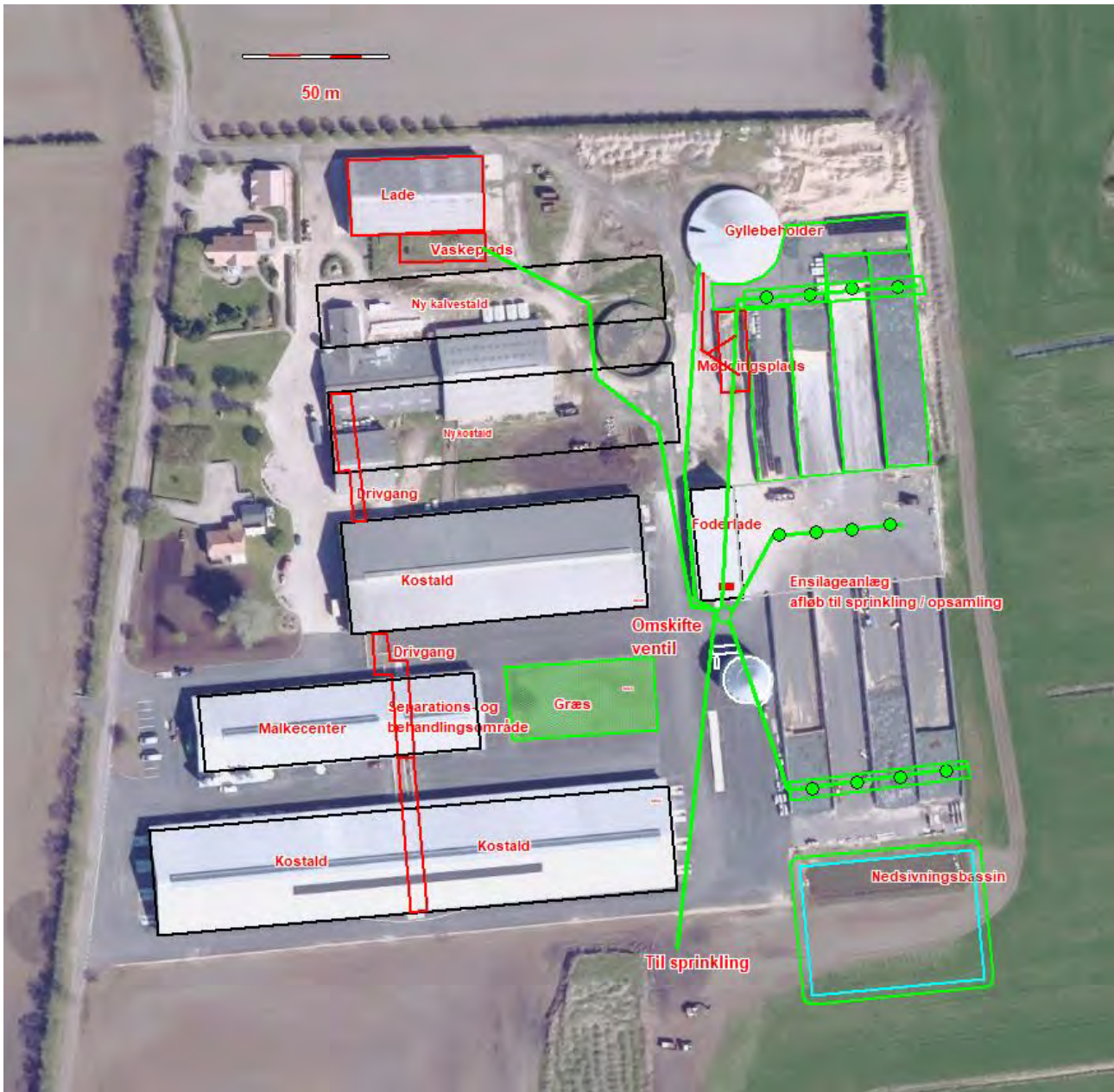
Bilag 4: Afløbsplan, befæstede arealer

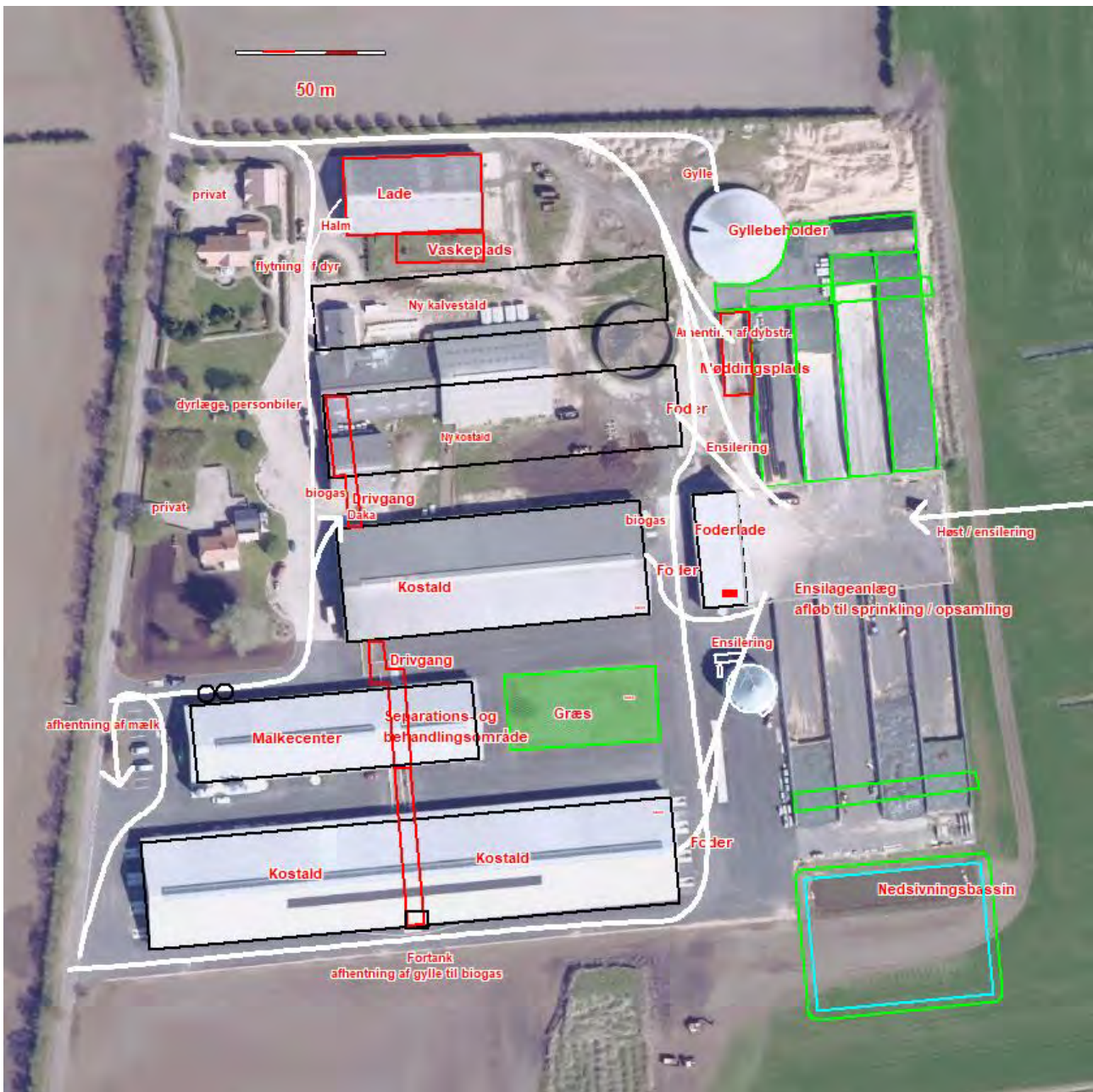
Bilag 5: Afløbsplan, gylle

Bilag 6: Afløbsplan, ensilagevand og pladser med opsamling

Bilag 7: Interne transporter

Bilag 8: Beredskabsplan

